

Vaasan seudun jätelautakunta
Vaasan kaupunki
Vaasanpuistikko 10, PL 3, 65101 VAASA
keskuskirjaamo@vaasa.fi

Vaasan seudun jätelautakunnan alueen kunnan- ja kaupunginhallitukset sekä tekniset lautakunnat ja ympäristölautakunnat

Lausunnon antaminen jätteenkuljetusjärjestelmästä

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää, että paikkakunnallenne ja koko Vaasan seudun jätelautakunnan alueelle sopisi parhaiten kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toimivin kaikkien jätejakeiden kuljetuksessa. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä.

Uusi jätelaki tuli voimaan 1.5.2012. Sen mukaan jätehuoltoviranomaisen tuli päättää 1.5.2013 mennessä sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän jatkumisesta uuden lain mukaisena kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Tässä yhteydessä Vaasan seudun jätelautakunta on pyytänyt lausuntoja.

Eri tahojen lausunnoilla tulee olla päätöksenteossa tärkeä merkitys. Lopullisen päätöksen asiassa tekee jätehuoltoviranomaisena toimiva Vaasan seudun jätelautakunta lausuntojen perusteella.

Asianosaisuus

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry edustaa yksityisiä jätehuoltoyrityksiä. Liiton jäsenyrityksiä toimii myös Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. SKAL edustaa asiassa alueen toimijoita, ja sen mielipide tulee ottaa huomioon.

Hallintolain 41 §:n mukaan esillä olevassa asiassa tulee antaa vaikuttamismahdollisuus, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Jätelain vaatimukset valmistelulle

1.5.2012 voimaan tulleen jätelain 646/2011 § 37 [Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus] asettaa vaatimukset sille, mitä seikkoja tulee tarkastella silloin, kun jätteenkuljetusjärjestelmästä päätetään. Vaatimukset ovat seuraavat:

"Kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset [Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin];*
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle*
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan."*

SKAL korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia.

Jätelain vaatimusten täytyminen alueella

1. Ensimmäisenä edellytyksenä on jätelaissa (37§ ja 35 §) todettu seuraavasti: "Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin."

Vaasan seudun jätelautakunnan alueella toimivat ainakin seuraavat kuljetusyritykset polttokelpoisen jätteen, biojätteen ja hyötyjakeiden kuljetuksessa pakkaavalla jäteautolla: Ab Nordqvist-Trans Oy, Fastighetsservice M. Häggblad, Häggviks Transport, Lassila & Tikanoja Oyj, MT-Jätehuolto Oy, Oy Ympäristöhuolto Ekoman Miljös-service Ab, Oy Rune Bergström Ab, Pohjanmaan Hyötyjätekuljetus Oy, Remeo Oy (ent. SUEZ Suomi Oy) ja Storsved Sopservice Kb. Näiden lisäksi vaihtolavakalustolla toimii alueella muitakin toimijoita.

Yritysten tarjonta on alueella runsasta ja niiden välillä on aitoa kilpailua, mikä pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Jätteen kuljetuspalveluita on tarjolla kohtuullisin

ja syrjimättömin ehdoin. Jätehuoltoyhtiön mahdollinen kilpailutus supistaisi tarjontaa alueella, jolloin kattavuus ja luotettavuus kärsivät. Kilpailun katoaminen alueelta voi myös nostaa hintoja.

2. Toisena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusyritykselle, joista aina seuraa suuri ongelma kuljetusten toiminnan kannalta.
- Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa samaan kuormaan yhdyskuntajätteen kanssa voidaan ottaa myös yritysten ja teollisuuden jätettä, mikä tehostaa kuljetuksia.
- Monilokeroautojen käyttö on mahdollista. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen kilpailutuksissa kilpailutetaan yleensä vain yksi jätejäte kerrallaan.
- Jäteyhtiön kilpailutus hävittää ylimääräisen kuljetuskapasiteetin alueelta. Se tuottaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa.
- Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

3. Kolmantena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys.
- Jos palvelu ei yrityksessä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.
- Päivystys toimii 24 tuntia/vrk. Jätehuoltoyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa toimii vain normaali asiakaspalvelu, yleensä ma-pe klo 8–16.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa paremmin uudet innovaatiot alalle.

- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät. Tämän seurauksena on kuljetusyrittäjiä, jotka ovat joutuneet lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa kuljettajien työsuhdeturva vaarantuu. Kilpailutus voi viedä yritykseltä liiketoiminnan, josta pahimmassa tapauksessa seuraa työpaikkojenkin lakkaaminen.
- Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa pätkätöiksi, epävarmuus lisääntyy ja yrityksen on vaikea saada ammattitaitoista työvoimaa.
- Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
- Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
- Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät esitettävät vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto

SKAL:n saamien tietojen mukaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras ja toimivin vaihtoehto alueella. Se toimii hyvin, ja asiakkaat ovat palveluun tyytyväisiä. Yksityiskohtaiset perustelut ovat seuraavat:

1. Jäteyhtiön järjestämä kilpailutus ei alenna asukkaiden kustannuksia

Laajojen tutkimusten mukaan jätteenkuljetuksen kilpailutus keskitetysti ei johda asukkaiden maksamien vuotuisten jätehuoltokustannusten laskuun. Innolink Research Oy teki vuonna 2011 vertailevan hintatutkimuksen kunnittain. Tutkimuksessa oli mukana sekä ns. sopimusperusteisen että kunnan kilpailuttaman jätteenkuljetuksen kuntia. Omakotitaloissa jätehuollon vuosihinnat olivat hivenen pienemmät kunnallisessa kilpailutuksessa (173,32 € (kunnan kilpailuttama)/189,62 € (sopimusperusteinen), mutta kerros- ja rivitalo-osakeyhtiöiden tulos oli asuntoa kohti toisinpäin (95,54 € (kunnan kilpailuttama)/88,53 € (sopimusperusteinen). Täysin sattumanvaraisesti valitun 1000 vastaajan nettipaneelin omakotiasukkaiden maksamat hinnat olivat puolestaan molemmissa järjestelmissä aivan samat.

Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kuljetusyrietykset perivät laskut ja vastaavat logistiikasta sekä asiakaspalvelusta omana työnään. Näin kunnallisen jätehuoltoyhtiön hallintokulut voidaan pitää pienenä.

Useilla paikkakunnilla kuljetusjärjestelmää muutettaessa on asukkaille kerrottu jopa 40 %:n säästöjä jätehuoltokustannuksissa siirryttäessä kunnan kilpailuttamaan järjestelmään. Tätä ei ole voitu osoittaa toteutuneen millään paikkakunnalla. Syynä tähän ovat mm. kuntayhtiön raskas hallinto, väljä organisaatio, julkisista hankinnoista tulevat hallinnolliset kustannukset sekä kilpailuttamisesta aiheutuva työ.

2. Asukkailla oltava valinnanmahdollisuus - tämä turvaa palveluiden laadukkuuden

Useat tutkimukset osoittavat, että asukkaat kannattavat ehdottomasti suoriin sopimukseen perustuvaa jätteenkuljetusmallia. Vuonna 2011 Innolink Research Oy:n tekemä valtakunnallinen kyselytutkimus osoitti, että sopimusperusteisen järjestelmän asiakkaista 85 % valitsisi saman järjestelmän, ja kunnan kilpailuttaman järjestelmän valitsisi vain 67 % sen asiakkaista. Sopimusperusteisen kuljetuksen asiakkaat olivat tyytyväisempiä jätehuollon toimivuuteen ja joustavuuteen kuin kunnan kilpailuttaman järjestelmän.

Taloustutkimuksen Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2009 tekemän tutkimuksen mukaan alueilla, joissa on vaihdettu sopimusperusteisesta mallista kunnan kilpailuttamaan, asukkaista suurin osa haluaisi entisen mallin takaisin. Asukkaat olivat tyytymättömiä kunnan järjestämän palvelun joustamattomuuteen, lajittelumahdollisuuksien puuttumiseen sekä hintatasoon.

Kuljetusjärjestelmän muutos ja urakoitsijoiden vaihdokset kilpailutusten välillä ovat saaneet aikaan suuria ongelmia jätehuollon toimivuudessa, kun uudet kuljetusyrietykset eivät ole löytäneet ja tyhjentäneet kaikkia kohteita, ja toisia jäteastioita on saatettu tyhjentää tarpeettoman usein.

Keskitetty kilpailuttaminen (julkisena hankintana) estää kotitalouksia hankkimasta haluamansa laadun mukaista jätteenkuljetusta. Keskitettyssä kilpailutuksessa asukkaat tai muutkaan kunnan vastuulla olevat toimijat eivät voi enää valita toista kuljetusyrietystä, jos palveluun ei olla tyytyväisiä. Hyvin toimiva asiakkuussuhde kuljetusyrietyksen kanssa saattaa päättää kilpailuttamisen vuoksi vaikka kuntalaiset haluaisivat sitä jatkaa. Asukas on siis pakotettu tyytymään jätehuoltoyhtiön hänelle valitsemaan palvelun laatuun.

Julkiset hankinnat eivät tässä tapauksessa edistä kilpailua, vaan ne lamauttavat jo toimivien markkinoiden toiminnan.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen malli antaa pysyvyyden sopimusympäristöön ja mahdollistaa aidon asiakas-yritys -suhteen.

3. Keskitetty kilpailutus ei johda ympäristöpäästöjen vähentymiseen

Kahden jätteenkuljetusjärjestelmän välillä aiheutuvien päästöjen erot ovat erittäin pienet. Ramboll Finland Oy on tehnyt asiasta selvityksen Oulun seudulla. Siinä todettiin, että kiinteistön haltijan järjestämästä kuljetusjärjestelmästä siirtyminen kunnan kilpailuttamaan kuljetusjärjestelmään vähentäisi raskaan liikenteen suoritetta yhden jätejakeen kuljetuksessa ainoastaan 0,09 %. Tutkimuksen mukaan jätteenkuljetuksen osuus raskaan liikenteen suoritteesta oli 0,62 %, ja kokonaisliikennesuoritteesta vain 0,04 %. Näiden lukujen perusteella ei siis voi valita jätteenkuljetusjärjestelmää. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyrietykset ovat suunnitelleet tehokkaat kuljetusreitit. Järkevää ja kannattavaa liiketoimintaa harjoittavat yritykset eivät tee hukka-ajoja.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen avulla voidaan myös tehostaa kuljetuksia. Useilla yrityksillä on käytössään monilokeropakkaajia, joilla voidaan kerätä useampaa jätejaetta samalla ajokerralla. Keskitetyssä kilpailutuksessa urakat tehdään lähes poikkeuksetta jätejakeittain, jolloin jokainen jätejae joudutaan ajamaan erikseen, mikä lisää ajosuoritetta.

4. Keskitetyllä kilpailutuksella on erittäin kielteiset yritysvaikutukset

Kunnallinen kilpailutus voi olla erittäin haitallista jätteenkuljetusalan yritystoiminnalle. Jos jokin yritys häviää kilpailutuksessa, se menettää mahdollisuuden yritystoiminnan harjoittamiseen. Mikään yritys ei voi odottaa 3-5 vuotta toimeettomana kunnes seuraava kilpailutus tehdään. Jos paikallinen yritys häviää kilpailun, myös paikkakunnan kuljettajat voivat menettää työpaikkansa. Kunta menettää verotuloina sekä paikallisen yrityksen verot että työntekijöiden verot.

Kokemuksemme perusteella voidaan osoittaa, että kunnan kilpailutus johtaa kilpailun keskittymiseen ja tarjonnan pienenemiseen. Kilpailu kilpailulta yhä pienempi määrä yrityksiä on tarjoamassa palveluita.

5. Vaikutukset työntekijöiden työsuhdeturvaan

Kilpailuttaminen johtaa yritystoiminnan epävarmuuteen ja heijastuu suoraan yritysten työntekijöiden työsuhdeturvaan. Yrityksen toiminnan kehittäminen myös estyy. Hävittyään kilpailutuksessa yritys joutuu pahimmassa tapauksessa lopettamaan toimintansa ja sanomaan irti pitkäaikaisissa työsuhteissa olleen henkilöstönsä. Julkisista hankinnoista seuraava sopimusten määräaikaisuus tuo epävarmuuden myös henkilöstöön ja lisää laajasti taloudellista epävarmuutta.

6. Ympäristövaatimukset ja lupavelvoitteet yhteneväiset molemmissa järjestelmissä

Jätteenkuljetusrekisterin hoitaminen ja ylläpito ovat tärkeitä jätehuoltojaoston viranomaistehtäviä. Jätelautakunnan tehtävänä on valvoa jätteenkuljetusrekisterin avulla kiinteistöjen mukanaoloa jätehuollossa. Jätteenkuljetusrekisteriä koskevat tiedot tulee antaa viranomaiselle myös kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Kuljetusyrietykset ilmoittavat jätteenkuljetusrekisteriin jätehuollon piirissä olevat kiinteistöt, jäteastioiden koon ja tyhjennysvälin jätejakeittain.

Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyrietysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät suunnitellut vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n selvitys

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n tekemä selvitys on laadittu hyvin yksipuolisesti ja se on jo lähtökohdiltaan selkeästi toisen kuljetusjärjestelmän kannalla. FCG:n laatiman selvityksen loppupäätelmissä jätelain ehtojen täyttymisestä on harjoitettu asenteellista lain tulkintaa. Selvityksissä on ylikorostettu kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ongelmia. Nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen myönteisiä asioita ei ole huomioitu selvityksissä. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ongelmia ei ole selvitetty, vaikka jätelaki velvoittaa myös siihen (jätelaki 646/2011 § 37. 1 ja § 35).

FCG:n selvityksessä tuodaan esille voimakkaasti jätehuollon rekisteröinnin ulkopuoliset kiinteistöt kuljetusjärjestelmään liittyvänä

ongelmana. Korostamme, että jätehuoltoon liittymisen valvonta kuuluu molemmissa kuljetusjärjestelmissä nimenomaan jätehuoltopäällikön ja ympäristövalvonnan tehtäviin. Useimmiten näihin ongelmiin on kuitenkin luonnollinen selitys. Nämä kiinteistöt ovat useimmiten seuraavia kohteita:

- a) Kimppa-astioiden käyttäjiä, joista rekisterissä on vain yhden kiinteistön laskutusosoite.
- b) Alueella asuvien omia mökkejä.
- c) Huonokuntoisia kiinteistöjä, joilla on hyvin vähän käyttöä. Kiinteistörekisterissä on käytännössä kaikki kiinteistöt, myös niiden tiedot joiden kunto ei vastaa asumiseen tai vapaa-ajan käyttöön kelpaavan kiinteistön kuntoa.

Selvityksessä tuodaan esille myös nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän ongelmana markkinataloudessa oleva normaali hintojen vaihtelu yritysten välillä. Hinnoissa täytyykin olla yritysten välillä vaihtelua, koska muuten kyse olisi vakavasta kartellista, johon kilpailuviranomaisten tulisi välittömästi puuttua.

Yhteenveto

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoo, että Vaasan seudun jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

SKAL:n mielestä suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan, ja tässä tapauksessa myös jätelautakunnan tehtävänä, on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Kunnioittavasti

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry



Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja



Pekka Loukola
asiantuntija



STORMOSSEN

Vaasan seudun jätelautakunta
c/o Vaasan kaupunki
PL 3
65101 VAASA

Lausunto

ASIA: Vaasan seudun jätelautakunnan päätös koskien toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmää

Vaasan seudun jätelautakunta päätti kokouksessaan 12.12.2017, § 24, toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmää koskien, panna asia näytölle ja pyytää lautakunnan toimialueen kuntia ja muita osapuolia joita asia koskee antamaan lausunnon ja esittämään näkökohtiaan viimeistään 15.2.2018. Erityisesti lautakunta toivoo että lausunnonantajat ottavat kantaa nykyisen kiinteistöhaltijan järjestämän jätekuljetusjärjestelmän toimivuuteen suhteessa jätelain § 35 toisen momentin ja § 37 suhteen, sekä kuntaliiton kiertokirjeen 5/80/2013 tarkistuslistan suhteen. Lautakunta toivoo myös että lausunnonantajat arvioivat miten nykyinen järjestelmä voisi toimia tulevaisuudessa suhteessa jätelain §§ 35 ja 37.

Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

1. Kuljetusjärjestelmät jätelain mukaan

Jätelain § 36 mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*). Kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (*kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus*), vain jos kaikki jätelain § 37 mukaiset edellytykset täyttyvät. Tästä johtuen **kunnan järjestämä kuljetus on ensisijainen kuljetusjärjestelmä lain mukaan**.

Tämä käy ilmi myös niin jätelain perusteluista (HE 199/2010) kuin **Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) vuosikirjapäätöksistä** KHO:2016:19 ja KHO:2016:20.

On olennaista huomioida, että **Korkeimman hallinto-oikeuden tulkinta sitoo myös muita jätelain soveltajia**.

KHO viittaa mm. jätelain perusteluihin päätöksessään KHO:2016:19 että uuden jätelain mukaiset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönoton edellytykset ovat tiukemmat kuin vanhan jätelain mukaisen *sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen* käyttöönoton edellytykset.

Jätelaki rajaa siten kunnan päätösvaltaa tältä osin, koska päätäessään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunta siirtää sille laissa säädettyä vastuuta kuljetusten järjestämisestä yksittäisen kiinteistön omistajan harteille. Tästä syystä kunnan on jo etukäteen

Ab Stormossen Oy

Stormossenintie / Stormossvägen 56, 66530 Koivulahti / Kvevlax

010 320 7600 Vaihde / Växel
010 320 7601 Fax

Y-tunnus / FO-nr. 0586634-8
Alv.rek. / Moms. reg.

Kotipaikka: Mustasaari
Hemort: Korsholm





STORMOSSEN

varmistuttava, että kaikki jätelain 37 §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät, jotta lähtökohtana olevasta kunnan järjestämästä kuljetuksesta voidaan poiketa (KHO:2016:20).

2. Jätelain § 35, 2. momentin ja § 37 mukaiset edellytykset

Jätelain mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (*kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus*), jos:

- 1) tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin,
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle,
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kuljetusjärjestelmäpäätös tulee tehdä hallintolain 31 §:n selvitys- ja 45 §:n perusteluvuolollisuudet täyttäen.

Kuljetuspäätöksensä tueksi jätelautakunta on tilannut selvityksen FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:ltä (FCG) siitä täyttääkö nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä jätelain asettamat vaatimukset ("Kuljetusjärjestelmäselvitys Vaasan seudun jätelautakunnan alueella"). Selvitys valmistui 5.11.2015 ja on suoritettu jätelain edellyttämässä laajuudessa. Selvityksessä todetaan toiminta-alueella vallitseva tilanne, joka vastaa myös meidän käsitystämme tilanteesta.

FCG toteaa että **nykyisessä jätteenkuljetusjärjestelmässä on puutteita kaikkien kolmen yllä mainitun edellytysten kohdalla** ja toteaa että (s. 20): "Nyt tehdyn selvityksen perusteella jätelain 37 §:ssä säädetyt edellytykset eivät täyty Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueella".

FCG:n selvitys on myös ainoa puolueeton selvitys joka voi toimia jätelautakunnan kuljetuspäätöksen tukena. Kuntien ja muiden mielipiteiden pyytäminen nykyisen järjestelmän toimivuudesta ja siitä miten järjestelmä "voisi toimia tulevaisuudessa" ei ole hallintolain 31 § 1 momentin mukainen selvitys. Myös tähän tilanteeseen KHO on ottanut kantaa ratkaisussaan KHO:2016:19: "...*kunnan kantaa ei voida pitää riittävänä selvityksenä siitä, että koko kunnan alueella täytyisivät laissa asetetut edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle.*

Jätelautakunnan muutetun päätösehdotuksen 12.12.2017, § 24, mukainen yhteenveto ei myöskään ole sellainen että sen perusteella olisi mahdollista tarkistaa että koko toimialueella edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täytyisivät. Myös tätä vastaavaan tapaukseen KHO on ratkaisussaan KHO:2016:19 ottanut kantaa.

Lisäksi lautakunta toteaa itse puutteita nykyisessä järjestelmässä, mm. että n. 2 000 kiinteistöä eivät ole liittyneet järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Todetaan myös, että lautakunnalla on riittämättömät resurssit ja rajalliset henkilöstöresurssit selvittää asia.



STORMOSSEN

3. Nykyinen kuljetusjärjestelmä vertailussa kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen jätelain edellytysten valossa

3.1 Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin

FCG toteaa selvityksessään (s. 6,13, 20) että Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueella on kiinteistöjä ja alueita, joissa ei ole saatavilla yhdyskuntajätteen kuljetuspalveluja. Lisäksi Korsnäsän kunnassa yksi kuljetusliike on **monopoliasemassa** selvityksen mukaan (s. 6). Käytännössä tilanne on sama myös Vöyrin kunnassa, kun eriytetään ent. Oravaisten kunnan alue (yksi kuljetusliike) Vöyrin kunnan muusta alueesta (yksi kuljetusliike). Tämä tarkoittaa kokonaan **kilpailun puuttumista** mainituilla alueilla joka tekee uusien yritysten etabloitumista markkinoille mahdottomaksi näillä alueilla.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueen jätehuoltomääräysten, § 26, mukaan omakotikiinteistöt voivat kerätä jätteensä monilokeroastiaan (4-lokeroastia). Monilokeroastian tyhjennykset voi toiminta-alueella kuitenkin tilata vain kahdelta kuljetusliikkeeltä. Tämä rajoittaa kotitalouksien valintamahdollisuuksia, koska kaikki kuljetusliikkeet eivät pysty tarjoamaan jätehuoltopalvelujaan tasapuolisin ehdoin kaikille kotitalouksille.

FCG:n selvityksen yhteydessä keräämien hintatietojen mukaan käy ilmi, että hinnat vaihtelevat suuresti (s. 8). Tämä koskee erityisesti Vaasaa, jossa 240 litran poltettavan jätteen jäteastian tyhjennyshinnat vaihtelivat jopa **7,01–20,87 euron välillä per tyhjennyskertta**, joka voidaan pitää täysin **kohtuuttomana**. Lisäksi osa kuljetusliikkeistä perivät laskutus- ja muita lisiä, joka tekee kotitalouksien jätehuoltokustannukset yhä kalliimmiksi. Keskimäärin 240 litran poltettavan jätteen jäteastian tyhjennyshinta on **9,86 €** ilman mahdollisia laskutuslisä. Vaasassa oli korkeimmat keskimääräiset tyhjennyshinnat (11,59 €/tyhjennys), mitä voidaan pitää yllättävänä kun ottaa huomioon että kilpailun voisi odottaa olevan kovinta juuri sillä alueella (s. 8).

Jätelaitosyhdistyksen (nyk. Suomen Kiertovoima KIVO ry) selvityksen mukaan vuodelta 2015¹ 240 litran poltettavan jätteen jäteastian tyhjennyshinta kunnan järjestämän kuljetusjärjestelmän alueilla oli keskimäärin **7,00 €**. Samaan aikaan Stormossenin poltettavan jätteen käsittelymaksu (124 €/tn, alv 0 %) oli hieman keskimääräistä (125,10 €/tn, alv 0 %) alempi saman selvityksen mukaan. Käsittelymaksun osuus tyhjennysmaksusta on n. 38 % Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, joka tarkoittaa että kuljetusmaksun osuus on yli 80 % korkeampi verrattuna kunnan järjestämään kuljetukseen ja tyhjennysmaksu (kuljetus + käsittely) on kokonaisuudessaan n. 40 % kalliimpi.

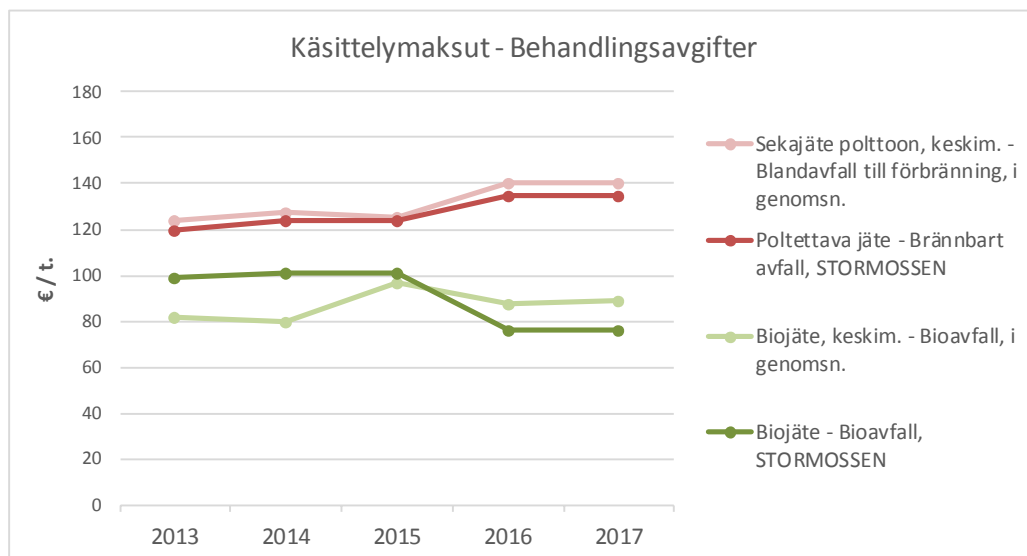
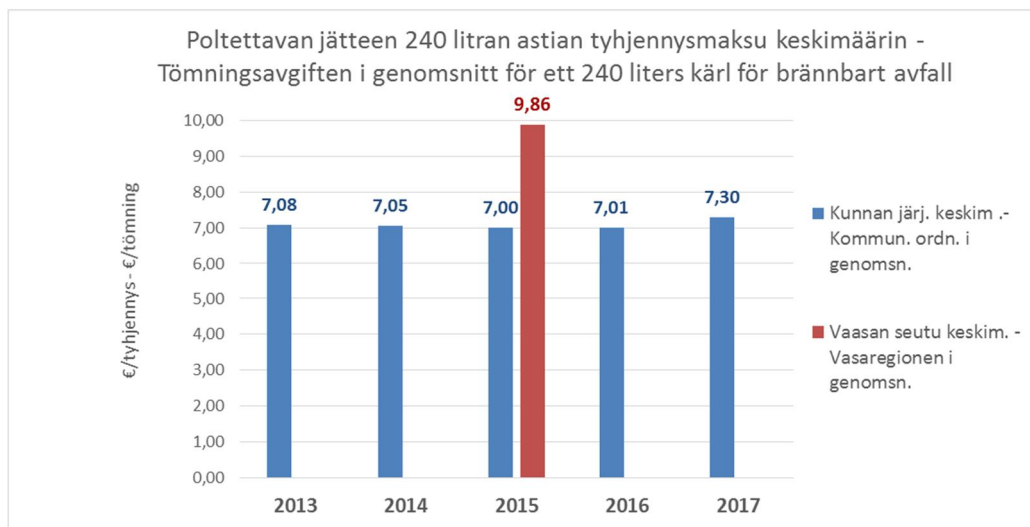
Hintakehitys on kunnan järjestämän kuljetuksen alueilla 2013–2017 ollut Suomessa varsin vakaa², kts. kuva alla, kun taas erityisesti valtakunnallisesti toimivat kuljetusliikkeet ovat Vaasan seudun jätelautakunnan alueella vuosittain nostaneet hintojaan meidän omien työntekijöiden ilmoitusten mukaan.

¹ Tietoa kotitalouksien jätehuollosta 2015; Kiinteistöittäinen keräys ja jätelajien vastaanottohinnat

² Lähde: Jätelaitosyhdistys (nyk. Suomen Kiertovoima KIVO ry)



STORMOSSEN



Lähde: / Källa: Suomen Kiertovoima KIVO ry, Stormossen

Edellä mainittuun perustuen FCG toteaa (s. 19) että **kuljetuspalveluja ei ole saatavissa seudun kunnissa tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin.**

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa kattavan ja tasapuolisen jätehuollon ja hinnoittelun, kun kuljetuspalveluja kilpailutetaan alueittain tai kunnittain.



STORMOSSEN

3.2 Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

FCG toteaa (s. 15) suuren määrän järjestelmään liittymättömiä kiinteistöjä ja että on kiinteistöjä joilla ei ole tehty jäteastioiden tyhjennyksiä tai tyhjennyksiä ei ole tehty jätehuoltomääräysten mukaisesti. Lisäksi on yrityksiä joilla välttämättä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia osallistua alueelliseen kehitystyöhön (s. 15). Edellä olevan perusteella **nykyinen kuljetusjärjestelmä ei edistä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa eikä tue jätehuollon alueellista kehittämistä** (s. 15).

Nykyisessä järjestelmässä jopa kolme eri yhtiön jäteautot saattavat liikennöidä samalla alueella ja jopa samalla kadulla, joka aiheuttaa päästöjä ja turvallisuusriskejä. Tämä tilanne koskee erityisesti Vaasaa. FCG toteaa (s. 16) että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tyhjennykset voidaan reitittää tehokkaammin ja siten vähäpäästöisemmin. Myös tyhjennyskaluston käyntien lukumäärää naapurustossa voidaan vähentää.

Kunnan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä voidaan asettaa vaatimuksena että kuljetukset on hoidettava ympäristöystävällisesti kaasua polttoaineena käytävällä kalustolla, joka tukisi alueen ilmastopoliittista tavoitetta kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa kaikkien kiinteistöjen liittämistä järjestettyyn jätteenkuljetukseen kattavasti. Kuljetusrekisteri ylläpidetään keskitetysti joka helpottaa valvontaa. Samalla ”vapaamatkustajien” määrä vähenee, joiden lukumäärä tällä hetkellä on n. 2 000 kiinteistöä jätelautakunnan oman arvion mukaan.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa toimintojen kehittämistä esim. asentamalla jäteautoihin on-line laitteisto joka helpottaa reittien suunnittelua ja tyhjennysten seuraamista reaaliajassa. Ottamalla yhteyttä jäteautoon voidaan hoitaa ylimääräisiä tyhjennyksiä joka lisää asiakastytyväisyyttä ja siten palvelun laatua.

Kun jätekuljetukset hoidetaan keskitetysti kunnan järjestäminä, jätevirtojen hallinta paranee. Se mahdollistaa mm. syntypaikkalajittelun ja lajittelujärjestelmien kehittämistä, joka ei ole mahdollista nykyisessä järjestelmässä jossa Stormossenilta puuttuu suora yhteys kiinteistöihin, koska kuljetusyrietykset ovat sopimussuhteessa heihin.

3.3 Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan

Edellä mainitun Jätelaitosyhdistyksen selvityksen perusteella siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen todennäköisesti alentaisi merkittävästi tyhjennyshintoja ja siten kotitalouksien jätehuoltokustannuksia kokonaisuudessaan. Esim. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n alueella jätemaksut laskivat jopa 40 % kun Kärkölän kunnassa siirryttiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen³.

Kunnallisten jätteenkuljetusten kilpailutus toteutetaan normaalisti pieninä alueina, jotka ovat mitoitettuja 1–2 jäteautolle, kerrallaan ja vaiheittain joka tuo pienemmille ja paikallisille

³ Päijät-Häme 25.1.2017



STORMOSSEN

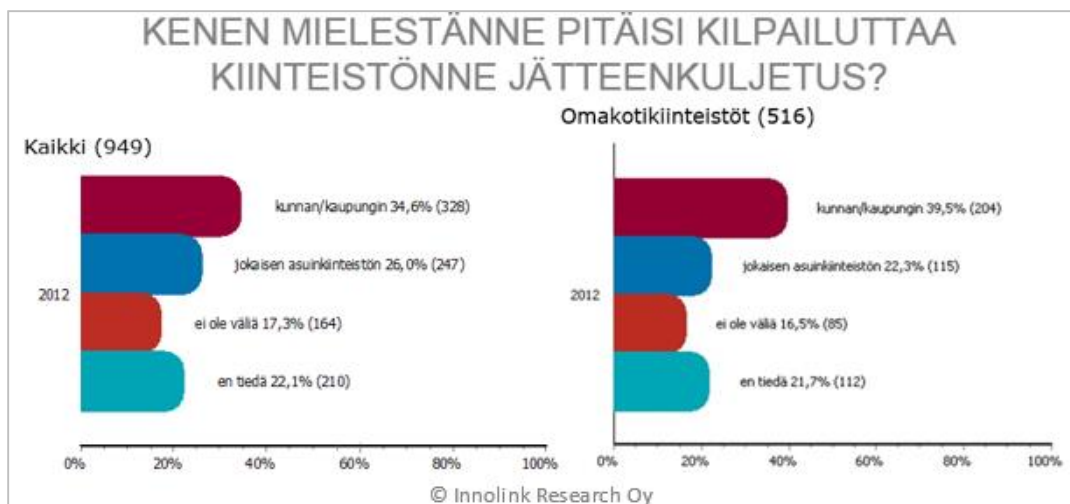
yrittäjille hyvät mahdollisuudet pärjätä tarjouskilpailuissa. Paikallisten yritysten etuna on hyvä paikallistuntemus.

Pirkanmaalla alueelliset yritykset hoitavat noin 80 % kuljetuksista Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n alueella (kunnan järjestämä jätteenkuljetus).⁴ Kun Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) kilpailutti osan jätteenkuljetuksista v. 2013, kuljetukset jakautuivat kolmen paikallisen pienyrittäjän ja yhden suuren valtakunnallisesti toimivan yrityksen välille. HSY:n järjestämä seka-, bio- ja energiajätteen kuljetuksia hoitaa kaikkiaan yhdeksän eri urakoitsijaa. Näistä kuusi on paikallisia pienyrittäjiä ja kolme suuria valtakunnallisia yrityksiä⁵.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueella toimii tällä hetkellä kahdeksan paikallista pienyrittäjä ja kaksi valtakunnallista yritystä. Stormossenille toimitetun yhdyskunta-jättemäärän mukaan 2017 markkinat jakautuvat siten, että paikallisilla pienyrittäjillä on yhteensä 50 %:n osuus ja kahdella valtakunnallisella yrityksellä on yhteensä 50 %⁶.

Viime vuosien aikana Suomessa on ollut käynnissä kuljetusalan keskittyminen. Olemme nähneet samaa kehitystä myös meidän alueella kun paikallisten yritysten jätehuoltoliiketoiminta on myyty tavallisesti valtakunnallisesti toimiville yrityksille. Markkinoilta ovat yrityskauppojen myötä poistuneet Mustasaaren Puhtaanapito, Risto Salo sekä Arto Cederlöf Oy:n jätehuoltoliiketoiminta.

Stormossenin teettämässä ja Innolink Research Oy:n v. 2012 toteuttamassa asiakastutkimuksessa kysyttiin asukkailta kenen heidän mielestään pitäisi kilpailuttaa jätteenkuljetus Vaasan seudulla. Yhteensä 949 vastaajasta selkeä enemmistö (+33 %) oli kunnan järjestämän kuljetuksen puolesta verrattuna kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen, kts. kuva alla. Omakotikiinteistöjen osalta ero kasvoi vielä suuremmaksi (+77 %) kunnan järjestämän kuljetuksen puolesta (516 vastaajaa).



⁴ Kiinteistölehti 24.9.2010

⁵ Lähde: Jätelaitosyhdistys (nyk. Suomen Kiertovoima KIVO ry)

⁶ Lähde: Stormossen



STORMOSSEN

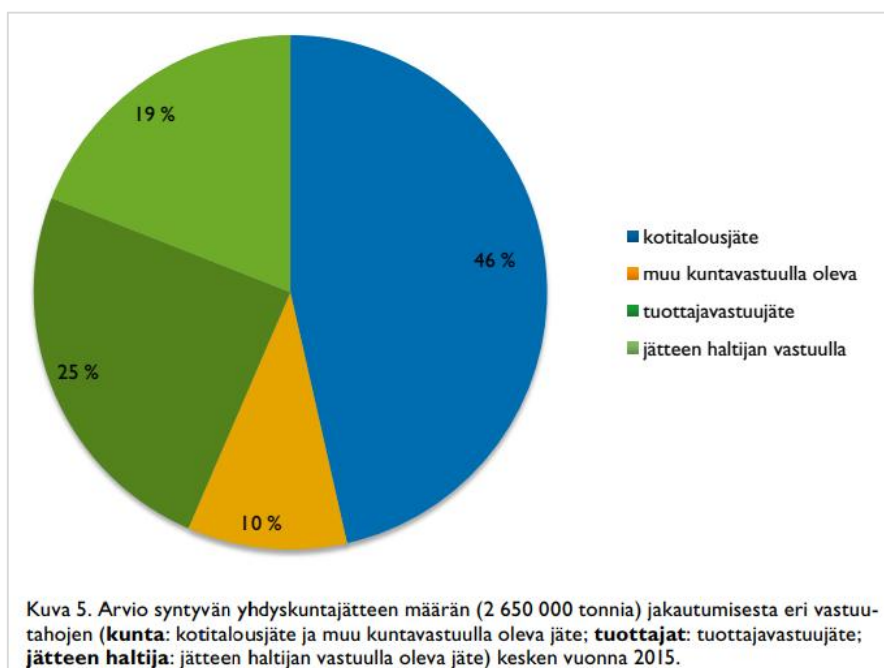
Kunnallinen kuljetuskilpailutus toteutetaan pitkillä sopimuksilla, yleisesti 5–7 vuotta. Se mahdollistaa investointeja joita kuljetusliikkeitä voivat poistaa käytännössä jo sopimuksen voimassaolon aikana.

Palvelun laatu kunnan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä varmistetaan sopimalla urakkasopimuksessa bonus- ja sanktioehdoista reklamaatioihin perustuen. Mahdolliset reklamaatiot hoidetaan keskitetysti joka muodostaa pohjan palvelujen parantamiselle kokonaisvaltaisesti.

Kuljetuspalvelujen kunnallisessa kilpailutuksessa asetetaan myös muita vaatimuksia palvelun laadun varmistamiseksi, mm. kuljettajien osalta molempien kotimaisten kielten hallinta, ammatillinen koulutus, tarpeellinen työkokemus, työturvallisuuden huomioiminen jne.

Jätteenkuljetusjärjestelmän muuttaminen ei vähennä työllistettyjen kuljettajien määrää, koska sama määrä jätettä on kuljetettavana. Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen parantaa valvontaa ja lisää järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen lukumäärää, jonka seurauksena tyhjennyspaikkojen määrää kasvaa. Parempi valvonta koskien jätehuoltomääräysten noudattamista tyhjennysten osalta kasvattaa osaltaan myös tyhjennysten määrää.

Kotitalouksien yhdyskuntajätteen määrä on nykyään alle puolet jätemäärästä, kts. kuva alla⁷. Yritykset ja tuottajajärjestöt vastaavat itse jätehuoltonsa järjestämisestä. Hallituksen esitys jätelain muuttamiseksi (HE 195/2017, 19.12.2017) pienentää kunnan vastuuta nykyisestäään joka kasvattaa kuljetusyritysten mahdollisuuksia laajentaa toimintansa julkisen palvelusektorin alalle tulevaisuudessa.



⁷ Ympäristöministeriön raportti 20/2016: Vaikutusten arviointi kunnan vastuun rajauksesta yhdyskuntajätehuollossa



STORMOSSEN

Viranomaisten valvonta mm. jätehuoltomääräysten noudattamisesta tehostuu, kun jäteyhtiö hoitaa kuljetusrekisteriä keskitetysti ja kustannustehokkaasti. Nykyinen järjestelmä on hidas ja resursseja vaativa johtuen siitä että kuljetusliikkeet raportoivat asiakastietojaan lautakunnalle enintään neljännesvuosittain, joka heikentää reagointinopeutta (FCG; s. 19).

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueilla liittymisaste on aina korkeampi verrattuna kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmän alueisiin. Esim. Päijät-Hämeen jätehuolto Oy:n alueella Sysmän kunnassa, jossa jätteenkuljetukset järjestää kunta, liittymisaste on 97 %, kun taas Padasjoen kunnassa, jossa kiinteistön haltija järjestää jätteenkuljetukset, liittymisaste on vain 41 %⁸.

4. Yhteenveto

Vaasan seudun jätelautakunnan jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksensä tueksi tilaaman selvityksen perusteella jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset eivät täyty toiminta-alueella.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) linjasi vuosikirjapäätöksissään KHO:2016:19 ja KHO:2016:20 jätelain tulkintaa koskien jätteenkuljetusjärjestelmiä. KHO vahvistaa mainituissa päätöksissä mm. selvitysten ja perustelujen vaatimustasoa kuljetuspäätöksen perustaksi. KHO:n päätökset muodostavat ennakkotapauksia ja sitovat siten myös muita jätelain soveltajia.

Katsomme, että koska kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset yksiselitteisesti eivät täytä jätelain 37 §:n vaatimuksia, Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on siirryttävä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus:

- 1) tasapuolistaa asukkaiden jätehuoltoa, on kattava ja luotettava sekä alentaa tyhjennyshintoja;
- 2) parantaa ympäristöä vähentäen päästöjä ja lisää turvallisuutta, kun kuljetusreitit tehostuvat ja optimoituvat;
- 3) lisää jätevirtojen hallintaa, joka mahdollistaa kierrätysedellytyksiä, kun voidaan järjestelmällisesti kehittää syntypaikkalajittelua, keräysjärjestelmiä ja jätehuoltoa yleensä;
- 4) tehostaa valvontaa jolloin ”vapaamatkustajien” lukumäärää vähenee kun yksi taho vastaa kokonaisuudesta kustannustehokkaalla tavalla;
- 5) antaa paikallisille pienyrittäjille hyvät mahdollisuudet pärjätä jätteenkuljetusten kilpailutuksessa kun kuljetusurakat jaetaan sopivan kokoisiin urakka-alueisiin.

Innolink Research Oy:n v. 2012 suorittaman asiakastutkimuksemme mukaan, siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen saa selkeän tuen toiminta-alueen asukkaiden keskuudessa.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus on käytössä lähestulkoon koko EU:ssa, lukuun ottamatta – Suomen lisäksi – vain harva entinen itäeurooppalainen maa, esim. Bulgaria ja jossain määrin Viro. EU:ssa on ymmärretty, että kunnan vastuu jätehuollosta täytyy sisältää kuljetusten järjestämisen jotta järjestelmää voidaan hallita 100 % ja siksi kunnan järjestämä jätteenkuljetus on ainoa toimiva vaihtoehto.

⁸ Päijät-Häme 25.1.2017



STORMOSSEN

Jätelautakunta toteaa päätöksessään 12.12.2017, § 24, että "Lautakunta tulee tekemään päätöksensä kun sen omat selvitykset kiinteistöjen liittymisasteesta kuljetusjärjestelmään ja muut päätökseen tarvittavat selvitykset ovat valmiit." Mainitun päätöksen sanamuoto on epämääräinen mitä tulee kuljetusjärjestelmäpäätöksenteon ajankohtaan. Toteamme että tarvittava perusta päätöksenteolle on olemassa ja toivomme että jätelautakunta ei lykkäisi päätöksentekoa enää, erityisesti kun selvityksen valmistumisesta on jo kulunut yli kaksi vuotta. Lautakunta toteaa myös, että siltä puuttuu resurssit saattaa omat selvitystyönsä loppuun. Toteamme lopuksi, että jätelain 149 §:n mukaan kuljetuspäätös olisi pitänyt tehdä **viimeistään 1.5.2013** mennessä.

Mustasaari 17.1.2018

AB STORMOSSEN OY

Leif Åkers
Toimitusjohtaja

JAKELU

- Vaasan seudun jätelautakunta
- Vaasan kaupunki
- Mustasaaren kunta
- Isonkyrön kunta
- Korsnäsins kunta
- Maalahden kunta
- Vöyrin kunta

Dno VAASA/1380/14.06.00/2014

Lausunto Vaasan seudun jätelautakunnan jätteenkuljetusjärjestelmästä

Kaupunginhallitus

29.1.2018

28

Teknisen toimen lakimies Sebastian Rönnlund, puh. 06 325 4013, sebastian.ronnlund(at)vaasa.fi

Lisätietoja antavat:

Kuntatekniikan johtaja Markku Litmanen, puh. 06 325 4216, markku.litmanen(at)vaasa.fi

Ympäristötoimen johtaja Christer Hangelin, puh 040 764 2412, christer.hangelin(at)vaasa.fi

Oheismateriaali

FCG raportti 5.11.2015 Kuljetusjärjestelmäselvitys Vaasan seudun jätelautakunnan alueella

Vaasan seudun jätelautakunnan päätös koskien toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmää

Teknisen toimen lakimiehen kirjallinen mielipide 13.12.2017 Vaasan seudun jätelautakunnan päätöksestä

Lausunto 8.1.2018, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. koskien jätteenkuljetusjärjestelmää

Vaasan seudun jätelautakunta vastaa johtosäätönsä 8.1 §:n nojalla toiminta-alueellaan jätelain mukaan kunnalle kuuluvista viranomaistehtävistä, kuten esim. järjestetystä jätteenkuljetuksesta päättämisestä. Jätelain 149.4 §:n mukaan kuntien, joissa vanhassa jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus uuden jätelain voimaan tultua (1.5.2012) hoidettiin sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, on tullut tarkastella jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehdä asiassa päätös viimeistään 1.5.2013.

Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella em. päätös on vielä tekemättä. Vuodesta 2015 lähtien Vaasan seudun jätelautakunta on selvittänyt asiaa hankkimalla viran puolesta oheismateriaalina olevan FCG:n kuljetusjärjestelmäselvityksen 5.11.2015 ja teettämällä myös omia lisäselvityksiä. Vaasan seudun jätelautakunta on käsitellyt toiminta-alueensa jätteenkuljetusjärjestelmää kokouksissaan kuusi kertaa.

Kokouksessaan 12.12.2017 Vaasan seudun jätelautakunta päätyi pyytämään toiminta-alueen kuntia ja muita osapuolia, joita asia koskee, antamaan lausunnon ja esittämään näkökohtiaan asiasta viimeistään 15.2.2018. Erityisesti on toivottu, että lausunnonantajat ottavat kantaa nykyisen sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuuteen suhteessa jätelain 35 ja 37 §§:in sekä Kuntaliiton tarkistuslistaan (kiertokirje 5/80/2013). Lisäksi Vaasan seudun jätelautakunta on toivonut, että lausunnonantajat arvioivat miten nykyinen sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä voisi toimia tulevaisuudessa suhteessa jätelain 35 ja 37 §§:in. Vaasan seudun jätelautakunnan päätös 12.12.2017 § 24 on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

Teknisen toimen lakimies on 13.12.2017 antanut Vaasan seudun jätelautakunnan päätöksestä 12.12.2017 § 24 oheismateriaalina olevan kirjallisen mielipiteen, joka on toimitettu tiedoksi myös Vaasan seudun jätelautakunnan jäsenille.

Kuljetusalan edunvalvontaa hoitava, yksityisiä jätehuoltoyrityksiä edustava SKAL ry on 9.1.2018 toimittanut oheisen, Vaasan seudun jätelautakunnalle osoittamansa lausunnon jätteenkuljetusjärjestelmästä myös toiminta-alueen kuntien kunnanhallituksille tiedoksi.

Vaasan kaupungin lausunnoksi Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä esitetään seuraavaa:

Jätelain 35.1 §:n nojalla jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistönhaltijan järjestämistä vastaanotto paikasta jätelain joko 36 tai 37 §:n mukaisesti on kunnan vastuulla. Jätelain 35.2 §:n mukaan kunnan on, järjestämistavasta riippumatta, järjestettävä tämä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelain 36.1 §:n mukaan, jollei jätelain 37 §:stä muuta johdu, kunnan on itse järjestettävä em. kiinteistöittäinen jätteenkuljetus (kunnan järjestämä jätteenkuljetus).

Jätelain 37.1 §:n mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistönhaltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää jätelain 35.2 §:ssä säädetyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Vaasan seudun jätelautakunnan viran puolesta hankkiman FCG:n kuljetusjärjestelmäselvityksen 5.11.2015 perusteella toiminta-alueen jätteenkuljetus ei nyky muodossaan, eli vanhassa jätelaissa tarkoitettuna sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, täytä uudessa jätelaissa kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle säädetyt edellytyksiä. Vaasan seudun jätelautakunnan päätösvalmistelusta ilmenee, että myös Vaasan seudun jätelautakunnan teettämien omien lisäselvitysten perusteella kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lailliset edellytykset eivät täyty kunnissa Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Isokyrö, Maalahti ja Korsnäs.

Vaasan seudun jätelautakunnan päätösvalmistelusta ilmenee mm. seuraavia ongelmia nyky muotoisessa jätteenkuljetuksessa:

- Osa kiinteistönhaltijoista ei huolehdi siitä, että jätteiden tyhjennys kiinteistöillä toimii. Saatujen tietojen perusteella toiminta-alueella on tällä hetkellä noin 2000 kiinteistöä, joiden liittymisestä jätteenkuljetusjärjestelmään ei ole olemassa selvitystä. Näistä kiinteistöistä 490 sijaitsee Vaasassa.
 - Joillakin toiminta-alueen alueilla on ainoastaan yksi kuljetusyrittäjä, jolla on monopoliasema eikä alueella ole minkäänlaista todellista kilpailua.
 - Kiinteistönhaltija, jolla on heikko talous, jätetään kuljetusjärjestelmän ulkopuolelle, kun laskut jäävät maksamatta.
 - Voidaan olettaa, että päästöt ja ympäristövaikutukset toiminta-alueen nyky muotoisessa jätteenkuljetuksessa ovat suurempia kuin kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska kunnalla on käytännössä paremmat mahdollisuudet asettaa vaatimuksia esim. kuljetusvarustuksen tasolle ja ajoneuvojen päästöille. Nykytilanteessa yksittäisten kiinteistönhaltijoiden vastuulla on asettaa vaatimuksia kuljetusvarustukselle.
-

- Asuntoalueilla ajaa useita eri kuljetusyrittäjiä, mikä myös vaikuttaa negatiivisesti (asuin-)ympäristöön.
- Toiminta-alueen asiakkaat maksavat erilaista käsittelymaksua Stormossenin jätteen käsittelystä riippuen siitä, mitä kuljetusyrittäjiä he käyttävät. Tämän johdosta asiakkaita ei kohdella tasapuolisesti. Kuljetusyrittäjien hinnoittelu ei ole läpinäkyvää eikä jätehuoltoviranomaisella ole mahdollisuutta valvoa toiminta-alueen hintatasoa.

Ylimääräisten ajokilometrien välttäminen ja monilokerotyhjäyksen suosiminen olisivat linjassa myös Vaasan kaupungin energia- ja ilmasto-ohjelman hiilineutraali kaupunki 2035-kärkitavoitteen kanssa.

Olemassa olevan selvitysaineiston perusteella kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle jätelain 37.1 §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella. Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan Vaasan seudun jätelautakunnalla ei tässä tilanteessa lain nojalla ole muuta vaihtoehtoa kuin päättää kuntien itse järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

Vaasan seudun jätelautakunta voi päättää jätteenkuljetusjärjestelmästä myös kuntakohtaisesti. Koska Vaasan osalta ei ole olemassa selvitystä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten täyttymisestä, on Vaasassa kiinteistöittäinen jätteenkuljetus hoidettava kunnan itse järjestämänä, aluekohtaisesti kilpailuttamana. Kilpailutuksessa on huolehdittava mm. myös siitä, että alueet ovat sen kokoisia, ettei siitä syystä suljeta pois pienempiäkään kuljetusyrittäjiä.

Teknisen toimen lakimiehen 13.12.2017 antama kirjallinen mielipide huomioiden Vaasan kaupunki ei lausunnossaan ota kantaa nykyisen sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuuteen sinänsä. Korkeimman oikeuden oikeuskäytännön (KHO:2016:19) perusteella selvityksenä siitä, kuinka jätelain 35.2 ja 37 §§:issä säädetty edellytykset kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta täyttyvät, ei voida yksinomaan käyttää vanhan jätelain mukaisia kuntien lausuntoja sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä. Mielipiteitä, joita on esitetty lausunnon antamisen yhteydessä ei voida itsessään pitää selvityksenä siitä, että ko. edellytykset täyttyvät.

Vaasan seudun jätelautakunnan olisi tullut tarkastella jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehdä asiassa päätös viimeistään 1.5.2013. Vaasan kaupungin toimimuksena on siten, ettei kuljetusjärjestelmää koskevaa päätöksentekoa enää lykätä.

Teknisen toimen johtaja MJ

Kaupunginhallitus päättää

1. antaa yllä olevan Vaasan kaupungin lausuntona Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä,
2. merkitä SKAL ry:n lausunnon 8.1.2018 jätteenkuljetusjärjestelmästä tiedoksi.

Päätös

Merkittiin, että teknisen toimen lakimies Sebastian Rönnlund oli asiassa kuultavana 16.35-17.00.

Kohta 1. Jäsen Mauri Ollila teki Laura Ala-Kokon kannattamana seuraavan vastaehdotuksen: Kaupungin lausuntona annetaan, että pysytään vanhassa järjestelmässä. Samalla

velvoitetaan jätelautakuntaa selvittämään jätehuollon ulkopuolella olevat kiinteistöt ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Ollilan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä ilmoitti eriävän mielipiteen.

Kohta 2. Hyväksyttiin.

JÄTTEENKULJETUSYRITYSTEN LAUSUNTO JÄTELAIN 35 §:N JA 37 §:N MUKAISTEN EHTOJEN TÄYTTYMISESTÄ VAASAN SEUDUN JÄTELAUTAKUNNAN ALUEEN JÄTTEIDEN KULJETUKSISSA

Vaasan seudun Jätelautakunta pyytää 15.2.2018 mennessä lausuntoa kunnan vastuulla olevien jätteiden kuljetusjärjestelmästä. Lautakunta tulee tekemään päätöksensä jätteenkuljetusjärjestelmästä, kun sen omat selvitykset kiinteistöjen liittymisasteesta kuljetusjärjestelmään ja muut päätökseen tarvittavat selvitykset ovat valmiit.

Tämä lausunto on Vaasan seudun jätelautakunnan alueella toimivien jätteenkuljetusyritysten lausunto, joka perustuu ulkopuolisen tahon tekemään puolueettomaan selvitykseen. Selvitys on ohessa lausunnon liitteenä. **Selvitys on esitelty Vaasan seudun jätelautakunnalle 25.4.2017.**

Taustaa:

Kunnan on huolehdittava siitä, että jätelaissa tarkoitettu jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottoa paikasta. Kuljetus voidaan järjestää joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Molemmissa kuljetusjärjestelmissä vastuu liittyä järjestettyyn jätteenkuljetukseen on kiinteistön haltijalla ja valvontavelvollisuus viranomaisilla.

Vaasan seudulla päätöksen kuljetusjärjestelmästä tekee Vaasan seudun jätelautakunta, joka toimii kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Tällä hetkellä jätteenkuljetus järjestetään kiinteistönhaltijan järjestämänä.

Jätelain 37.1 §:n mukaiset edellytykset järjestää jätteenkuljetus kiinteistönhaltijan järjestämänä ovat:

- Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
- Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Tässä lausunnossa esitetyt asiat perustuvat liitteenä olevaan Ramboll Finlandin tekemään selvitykseen jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaisten ehtojen täyttymisestä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isonkyrön ja Korsnäsin kunnissa.

Selvitys perustuu todellisiin tyhjennyspisteisiin, niiden kattavuuteen, tyhjennyksien luotettavuuteen ja todellisiin tyhjennysehtoihin sekä järjestelmän toimivuuden arviointiin suhteessa esim. tapahtuneisiin reklamaatioihin, onnettomuuksiin, ympäristöpäästöihin, terveysvaikutuksiin, paikalliseen ja alueelliseen jätehuoltoon sekä vaikutuksina kotitalouksien asemaan ja yritysten asemaan sekä viranomaisten toimintaan. Lisäksi tehdyn selvityksen aineistoja täydennettiin kaikille jätehuollon toimijoille suunnatuilla kyselyillä. Vaasan seudun kunnallinen jätelaitos (Ab Stormosen Oy) ja jätehuoltoviranomainen (Vaasan seudun jätelautakunta) eivät vastanneet kyselyyn.

Kattavuus ja luotettavuus

Nykyisin toimiva kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä on tehdyn selvityksen mukaan alueellisesti kattava. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella ei ole sellaisia alueita (taajama- tai haja-asutusalue), missä palveluita ei olisi saatavilla. Alueella toimii yhteensä 10 eri jätteenkuljetusyritystä. Ramboll Finlandin tekemän selvityksen aineisto koostui yritysten 21 053 tyhjennyspisteestä. Tyhjennyspisteissä pysädyttiin yhdyskuntajätteen keruuta varten ja astioita näissä pisteissä oli 26 617 kpl polttokelpoiselle jätteelle. Tyhjennyskäyntejä vuonna 2015 oli 477 769 kappaletta ja tyhjennystapahtumia 612 698 kappaletta. Näiden lisäksi ovat vielä asuin-kiinteistöjen pahvi-, paperi- ja biojäteastioita sekä Rinki Oy:n tuottajavastuu vastaanottopisteet sekä aluekeräyspisteet.

Jätelain mukaisen valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikki kiinteistöt, joille ei ole myönnetty poikkeusta, kuuluvat järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Kuljetusjärjestelmällä ei ole tähän merkitystä. Kuljetusyrityksillä ei ole oikeutta määrätä kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätteiden kuljetukseen. Teoriassa kiinteistönhaltija voi hetken aikaa olla vapaamatkustaja nyky-

järjestelmässä, jos ei tee heti uutta sopimusta ja jos raportointi tai viranomaisvalvonta ei toimi. Tällainen on kuitenkin vähäistä ja lähtökohtaisesti kaikkien on noudatettava jätehuoltomääräyksiä. Palvelutarjonta on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa hieman laajempi.

Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksissa voidaan reagoida poikkeamiin nopeasti ja yhteydenotto on myös käytännössä helppoa ja toimii ilman välikäsiä.

Kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot

Nykyjärjestelmässä kaikki jätteenkuljetusyritykset tarjoavat uusia sopimuksia samankaltaisin ehdoin omille asiakkailleen ottaen huomioon mm. astiakoot ja tyhjennysvälit. Eri aikaan tehdyissä sopimuksissa voi olla eroja. Yritysten välillä on hintaeroja. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella 240 litran polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyshinnassa ylä- ja alakvartiilin välinen ero on alle 2,5 euroa ja yli 84 % tyhjennyksistä on 3 euron hintavaihtelun sisällä. 600–660 litran astioilla ylä- ja alakvartiilin välinen ero polttokelpoiselle jätteelle on 2,8 euroa ja 70 % tyhjennyksistä on 4 euron hintavaihtelun sisällä. Näiden tyypillisimpien jäteastioiden tyhjennyshintojen hinta-analyysien perusteella voidaan todeta, että Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on kilpailua eri kuljetusyrityksien välillä ja että jäteastian tyhjennyksen hinta muodostuu markkinaperusteisesti kustannusrakenteen ja kilpailutilanteen mukaisesti.

Määräävää markkina-asemaa tai sen saavuttamista ei ole kielletty laissa. Vain määräävän markkina-aseman väärinkäyttö on kiellettyä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan määräävässä markkina-asemassa olevalle yritykselle asetetaan näin tiettyjä erityisvelvoitteita liikekumppaneita ja kilpailijoita kohtaan. Mahdollisia määräävän markkina-aseman väärinkäytön muotoja on lukuisia, ja näkökulmasta riippuen niitä voidaan luokitella eri tavoin.

Väärinkäyttöä voi kilpailulain 7 §:n mukaan olla erityisesti:

1. kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
2. tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
3. erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppanien samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasetelmaan asettavalla tavalla; tai
4. sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

Laissa lueteltujen väärinkäyttömuotojen esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä ja eri väärinkäytön muodot esiintyvät lisäksi usein osin päällekkäisinä. Määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä voidaan yltäasolla jakaa kahteen kategoriaan. Poissulkevat menettelytavat johtavat sellaisten yritysten sulkeutumiseen markkinoilta, jotka toimivat vähintään yhtä tehokkaasti kuin määräävän markkina-aseman omaava yritys. Hyväksikäyttävissä tavoissa on puolestaan kysymys siitä, että määräävässä asemassa oleva yritys asemaansa hyödyntäen perii asiakkailtaan sellaisia hintoja tai soveltaa muita sellaisia ehtoja, jotka eivät olisi mahdollisia kilpailullisilla markkinoilla.

Määräävän markkina-aseman väärinkäytön muotoja ovat mm. saalistushinnoittelu, hintaruuvi, kohtuuttoman korkea hinnoittelu, hintasyrjintä, alennusjärjestelmät, toimituksista kieltäytyminen, sitominen sekä yksinmyynti- tai yksinostosopimukset.

Tehtyjen kyselyiden ja haastatteluiden sekä yritysten tilinpäätöstietojen perusteella ei voida osoittaa määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä Vaasan seudun jätteiden kuljetuksessa.

Käsittelymaksut peritään arvioperusteisesti oletetun jäteastiassa olevan jätemäärän mukaan molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä arvio jätemäärästä on muodostunut aikaisemman tiedon sekä jätteenkuljetusyrityksen käyttämien tilavuuspainokertoimien avulla. Astiapainot voivat olennaisestikin poiketa samanlaisissa kiinteistöissä, jos mm. toisessa asunnossa ei kerätä biojätettä erikseen ja asukkaiden lajitteluhaluus ei ole yhtä korkea. Suurimmissa alueella toimivissa jätteenkuljetusyrityksissä tyhjennyksiä punnitaan säännöllisesti, joiden perusteella tilavuuspainokertoimet määritetään. Tästä johtuen eri alueilla saattaa olla käytössä erilaisia tilavuuspainokertoimia, jos aikaisempaan tietoon perustuen on huomattu, että jollain alueilla kertyvä jätemäärä poikkeaa huomattavasti aikaisemmasta oletuksesta. Jätteenkuljetusyritykset tilittävät perityt jätteenkäsittelymaksut Ab Stormossen Oy:lle, jol-

loin asiakkailta perittävien jätteenkäsittelymaksujen tulee kattaa Ab Stormossen Oy:lle painopisteisesti veloittettavat jätteenkäsittelymaksut.

Jos jokin kuljetusyritys ei erittele laskussa jätelain mukaisesti kuljetusta ja käsittelyä viranomaisen tulee puuttua siihen. Yksittäisten yritysten toimiessa voimassa olevan lainsäädännön vastaisesti, viranomaisten on puututtava yritysten toimintaan, ei muuttaa jätteenkuljetusjärjestelmää.

Asiakkaiden maksama lopullinen jätehuollon kustannus koostuu kuljetus- ja käsittelymaksusta sekä julkisista maksuista ja veroista. Tämän vuoksi kohtuullisia ja syrjimättömiä ehtoja tarkasteltaessa on otettava huomioon kokonaishinta, eikä tarkastella hintatekijöitä irrallaan kokonaisuudesta. Tehdyn selvityksen yhteydessä on osoitettu, ettei hinnoittelu Vaasan seudulla ole syrjivää tai kohtuutonta.

Viranomaisen toimesta on tuotu esille, että nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto syrjisi maksukyvyttömiä asiakkaita ja järjestelmä olisi näin ollen syrjivä. Lähtökohtaisesti jätteen tuottaja maksaa keräyksestä ja kuljetuksesta syntyneet maksut. Maksukyvyttömät asiakkaat voivat saada toimeentulotuen kautta tukea jätehuoltokustannuksiin, jolloin asianmukaisesti toimivat asiakkaat saavat jätteen tyhjennettyä, eikä päädy järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle.

Reittien nykyinen lomittuminen Vaasan seudun jätelautakunnan alueella viittaa myös kilpailuun ja kuljetusyritysten kilpailuttamiseen. Alueella on myös mahdollista vaihtaa ja kilpailuttaa kuljetuspalveluita tarjoavia yrityksiä, mikä yleensä laskee hintaa. Jätelaki perustuu myös aiheuttamisperiaatteeseen, mikä tarkoittaa, että "jätteen alkuperäinen tuottaja taikka nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaa jätehuollon kustannuksista (aiheuttamisperiaate). Aiheuttamisperiaatteeseen kuuluu kustannusten kattaminen ja myös mm. riittävät tyhjennysvälit. Näin ollen nykyjärjestelmä ei ole kohtuuton tai syrjivä jätteen tyhjennyshinnan perusteella.

Kunnan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä keräystapahtuman, kuljetuksen, hyödyntämisen ja loppukäsittelyn hinnat ovat kaikille samat asuinpaikasta riippumatta. Keräys- ja kuljetusmatkat eivät kuitenkaan ole kaikille samanlaisia ominaisuuksiltaan erilaisten tyhjennyspisteiden vuoksi (etäisyys, sijoittaminen, tyhjennysfrekvenssi, keräysalueella olevien astioiden määrä). Kun kokonaishinta on sama, lähempänä asuvat ja astiasijoittelultaan helposti saavutettavat kompensoivat kauempana asuvien ja/tai astiasijoittelultaan vaikeammin saavutettavien kiinteistöjen jätehuollon keräily- ja kuljetuskustannuksia. Kuljetusten osalta tasahinnoittelua voidaan pitää lähempänä asuvia syrjivänä. Aiheuttamisperiaatteen mukaan vastuussa on yksittäinen jätteen tuottaja tai haltija.

Jätteen tuottajilla on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetusyrityksestä riippuen 0-3 kuukauden irtisanomismahdollisuus. Jätteen tuottajalla on mahdollisuus vaihtaa palvelun tarjoajaa, jos palvelun laatu tai hinta ei vastaa odotuksia.

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja yksityisen yrityksen voiton minimointi ei automaattisesti merkitse vielä jätteenhaltijoiden maksujen vähenemistä vaan koko jätehuoltoorganisaation tehokkuus sekä haettava kate kustannusten kattamiseksi pitkällä aikavälillä vaikuttavat siihen. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella asiakkaiden maksama tyhjennys hinta jätteenkuljetuksesta on Suomen keskimääräistä tasoa, kun verrataan jätteen tyhjennyshintoja Jätelaitosyhdistyksen (JLY) julkaisemaan aineistoon kiinteistöjen tyhjennysmaksuista.

Edistääkö nykyinen kuljetusjärjestelmä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa?

Nykyinen kuljetusjärjestelmä edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, koska se säilyttää alueella itsenäisiä kuntaurakoiden saamisesta riippumattomia yrityksiä, jotka käytännössä mm. kuljetushintojen erilaisuuden perusteella kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta, nojautuen kustannusperusteisiin kuljetushintoihin. Se antaa myös kiinteistönhaltijoille valinnanvaraa.

Nykyjärjestelmä edistää jätehuollon (keräys, kuljetus, käsittely) yleistä toimivuutta Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Keräyksen palvelutarjonta on laajaa ja kuluttajille tarjotaan mm. kaksi- ja nelilokeropalveluita, joilla voidaan erilliskerätä bio-, paperi-, polttokelpoinen jäte ja metallijäte. Tämä ohjaa jätteen tuottajia lajittelemaan enemmän. Suorimmin ja tehokkaimmin lajitteluun voidaan kuitenkin vaikuttaa jätehuoltomääräyksillä. Käsittely tuottaa tuloja kuntien omistamalle Ab Stormossen Oy:lle. Kuntien vastuulla olevan jätteen käsittelypaikan määrää kunta, eikä näin ollen kuljetusjärjestelmän valinta suoraan vaikuta jätteiden käsittelyn toimivuuteen. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää kuitenkin välillisesti jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa.

Tukeeko nykyinen kuljetusjärjestelmä jätehuollon alueellista kehittämistä?

Kuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta jätteiden käsittelyn alueelliseen kehittämiseen. Kunnan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen kuljettaja ei määrää jätteen määränpäättä, vaan kunta päättää yhdyskuntajätteiden käsittelypaikan kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

Kuljetusjärjestelmä tukee jätehuollon alueellista kehittämistä keräyksen ja kuljetusten osalta ja esimerkiksi monilokeropalveluiden myötä poltettavan jätteen laatu on parantunut. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus motivoi jätehuoltoyrityksiä kehittämään keräys- ja kuljetuskalustoa, kouluttamaan työntekijöitä sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita. Yritysten kilpailussa vapailla markkinoilla, pienillä kilpailueduilla (mm. monilokeroautot, kuljettajien taloudellinen ajotapa, optimoidut reitit) voi olla suuri merkitys yritysten elinvoimaisuuden ja markkinoilla pysymisen kannalta.

Aiheuttako nykyinen kuljetusjärjestelmä terveys- tai ympäristövaaraa tai haittaa?

Tyhjennykset toimivat nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämissä kuljetuksissa käytännössä hyvin. Kaikkien tyhjennyksiin liittyvien reklamaatioiden osuus on ollut 0,0605 % tyhjennysmäärästä. Suurin osa reklamaatioista (60 %) on liittynyt laskutukseen. Reklamaatioista 5 % on liittynyt roskaamiseen. Mikään kyselyyn vastanneista yrittäjistä ei ole vuonna 2015 saanut ylikuormaksuja tai reklamaatioita viranomaisilta.

Jätehuoltomääräyksiä noudatetaan yritysten toiminnassa. Saadussa aineistossa ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka antaisivat olettaa päinvastaista. Jäteastioiden tyhjennysväli on määritetty jätehuoltomääräyksissä ja määräyksistä poikkeaminen on mahdollista vain jätelautakunnan myöntämällä erityisluvalla.

Tyhjennyspistemäärä on sama kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Maksimiero kuljetusmatkojen välillä kunnan järjestämässä ja kiinteistön haltijan järjestämässä jätteiden kuljetuksessa syntyy vain, jos urakka-alueet ja ajoreitit on tarkkaan optimoitu. Nykyiset reitit ovat kuitenkin tehokkaita.

Kuljetussuoritteet vaikuttavat syntyviin päästömääriin. Liikenteen päästöjen osalta erot eri kuljetusmäärillä ovat hyvin pienet ja niiden osuus koko liikenteen päästöistä on 0,0462 %. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmästä arvioidaan, että yrityksillä on määräajan toimivia urakoitsijoita paremmat mahdollisuudet investoida uuteen yhä vähäpäästöisempään kalustoon, kun toimintaa voidaan ennakoida.

Siirryttäessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liikennesuoritteen aiheuttama muutos kokonaismelutasossa olisi alle 1 dB. Ihmiskorva ei pysty havaitsemaan tällaista alle 1 dB ekvivalenttimelutason muutosta.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueen jätteenkuljetuksessa tapahtui 10 omaisuusvahinkoa vuonna 2015. Näitä olivat mm. postilaatikon, rakenteen (kuten aidan, räystään tai laatoituksen) tai istutuksen vahingoittuminen, nurmikolle ajo jne. Henkilövahinkoja vuonna 2015 ei sattunut. Kuljetusjärjestelmän valinnalla ei voida osoittaa olevan vaikutusta liikenneonnettomuuksien määrään jätteenkuljetuksissa.

Nykyisestä kuljetusjärjestelmästä ei katsota aiheutuvan terveys- tai ympäristövaaraa tai -haittaa.

NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN MYÖNTEISET VAIKUTUKSET

Kotitalouksien asema

Palvelujen ehdot ovat kohtuullisia ja kaikilla alueilla toimii useampi kuin yksi jätteenkuljetusyritys. Jätelaskujen suuruus vaihtelee yritysten välillä. Ero on kustannusperusteinen ja varsin pieni. Asiakas voi halutessaan aina vaihtaa palveluntuottajaa ja yritysten välinen vaihtelu hintatasossa on pientä. Yritysten sisällä uusia kuljetuspalveluja tarjotaan samankaltaisin ehdoin.

Kaikki jo alueella toimivat yhtiöt ovat valmiita liittämään minkä tahansa kotitalouden kuljetusjärjestelmänsä. Selvityksessä ei tullut esille seikkoja, joiden perusteella liittymisehtoja voisi pitää syrjivinä.

Jätehuoltomääräyksiä rikkomisesta ei ole tullut tietoa. Sen vuoksi johtopäätös on, että niitä on noudatettu.

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen liikennemäärät sekä laskennallisesti myös pakokaasu- ja melupäästöt ovat lähes samat kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuin kunnan järjestämässä kilpailutetussa kuljetusjärjestelmässä edellyttäen, että kunta-urakat kilpailutetaan ja optimoidaan oikein. Melupäästöjen keskimelu muodostuu pääosin tyhjennystapahtumista, joka on molemmissa kuljetusjärjestelmissä sama. Omaisuusvahinkoja on aiheutunut, mutta niiden määrä on todella pieni kokonaistyhjennysmäärään ja onnettomuusmäärään alueella nähden.

Henkilövahinkoja ei sattunut vuonna 2015. Liikenneturvallisuuden katsotaan olevan korkealla tasolla.

Nykyjärjestelmän jatkumista voinee pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon kotitalouksien asema.

Yritysten toiminta

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen mahdollisesti merkitsisi alueella toimivien jätteenkuljetusyritysten toiminnan voimakasta taantumista Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, jos ne eivät saisi kuntaurakoita. Nykyisistä toimijoista Remeo Oy (entinen Suez Suomi Oy) ja Lassila & Tikanoja Oyj ovat suuryrityksiä, joiden toiminta jatkuisi, vaikka ne eivät voittaisi kuntaurakoita. Muut yritykset toimivat ainoastaan Vaasan seudulla ja niiden elinkelpoisuus on heikko, mikäli ne eivät voittaisi kuntaurakoita. Markkinoille tulisi mahdollisesti valtakunnallisia yrityksiä, joiden hallinto olisi muualla. Paikallisia kuljetusyrityksiä tuskin tulisi tilalle johtuen kalustoinvestoinneista poistoaikoineen ja määräaikaisista urakoista.

Uusiin innovaatioihin siirtymällä tuskin on vaikutusta, mutta palveluvalikoima supistuisi. Yritystoiminta ei tehostuisi, mutta kuljetukset pitkällä aikavälillä mahdollisesti hieman tehostuisivat. Energiatohokkuus saattaisi sen seurauksena parantua, mutta urakoitsijoilla ei ole omaa tarvetta tehostamiseen, jos asiaa ei oteta kilpailutusehdoksi. Kilpailutuksen seurauksena pitkällä aikavälillä tarjonta voisi jäädä parille suurelle urakoitsijalle.

Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä yritykset ovat voineet ennakoida tulevaisuuden työtilanteita pidemmälle, mikä on vaikuttanut positiivisesti mm. investointipäätösten tekoon sekä työ sopimuksiin.

Nykyjärjestelmän jatkumista voinee pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon yritysten asema.

Viranomaisten toiminta

Kyselyyn vastanneiden kuljetusyrittäjien mukaan viranomaisyhteistyö on toiminut Vaasan seudulla hyvin. Jätehuoltoviranomainen ei vastannut heille lähetettyyn kyselyyn. Kuljetusjärjestelmän muutoksella ei katsota olevan vaikutusta viranomaistoimintaan tai raportointiin viranomaisille. Kuljetusjärjestelmästä riippumatta kuljetusyritykset toimittavat viranomaisille samat tiedot.

Niin kunnan kilpailuttamassa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteen kuljetusjärjestelmässä kaikkien järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöosoite-, astia-, jätetyyppi-, käynti-, astiamäärä-, tyhjennysväli-, määrä- ja lajitiedot sekä sopimuksen voimassaolotietojen tulisi olla jätehuoltorekisterissä ja ajan tasalla lähes reaaliajassa. Kuljetusrekisterin ylläpito on Vaasan seudun jätelautakunnan vastuulla.

Kaikki jätteenkuljetusyritykset toimittavat jätteet kunnan määräämään paikkaan.

VERTAILU AIEMMIN TEHTYYN SELVITYKSEEN

Viranomaistilauksena on aiemmin tehty selvitys, jossa on esitetty lukuisia perusteita kuljetusjärjestelmän vaihtamiseksi. Vaihtamisen syyt liittyvät mm. alueelliseen kattavuuteen, hinnoitteluun, jätehuoltomääräysten vastaisiin tyhjennysväleihin, ympäristövaikutuksiin, liittymisprosenttiin, mahdolliseen määräävän markkina-aseman käyttöön väärinkäyttöön jne.

Ramboll Finlandin tekemän selvityksen perustella voidaan selvästi kuitenkin osoittaa, että:

- Palvelut ovat nykyisellään kattavia. Tyhjennyspalveluita tarjotaan koko jätelautakunnan alueella useamman yrityksen toimesta.
- Yritysten tilinpäätöstietojen perusteella yksikään yritys ei käytä väärin mahdollista määräävää markkina-asemaansa.
- Jätehuollon keräykseen liittymättömien määrä ei ole kuljetusjärjestelmäsidoonainen asia. Tätä osoittaa myös muulla tehdyt viranomais selvitykset, joissa kilpailutetuilla alueilla on jätehuollon kuljetuksiin liittymättömiä kiinteistöjä.
- Molemmat kuljetusjärjestelmät ovat samassa asemassa ja liittymisen (jätteen luovuttamisen) noudattamatta jättäminen edellyttää valvontaviranomaisen (ELY, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) toimenpiteitä. Yrittäjät eivät voi pakottaa ketään solmimaan jätteen kuljetussopimuksia. Mahdollisimman korkea liittymisaste ja jätehuoltomääräysten mukainen toiminta on niin viranomaisen kuin yritysten edun mukaista.
- Viranomais selvityksessä esitetyt rakennustiedot eivät ole soveltuva vertailuaineisto liittymisestä tai liittymättömistä kiinteistöistä. Viranomaisilla pitäisi olla itsellään käytössä luetelo liittymisvelvollisista kiinteistöistä ja niiden jätehuollon keräilyn järjestämisestä, oli

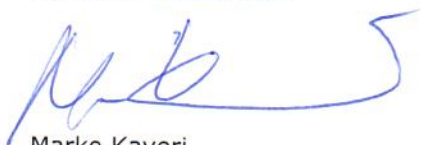
- kuljetusjärjestelmä mikä tahansa. Tähän voidaan perustaa reaaliajassa toimiva rekisteri yhteistyössä kuljetusyritysten ja viranomaisen kanssa (vrt. esim. Forssan malli).
- Tyhjennyshinnoissa on eroja, mutta ne perustuvat jätelain mukaiseen aiheuttamisperiaatteeseen ja ne eivät ole kohtuuttomia ja/tai syrjiviä.
 - Jätehuoltomääräysten mukainen tyhjennysväli kaikille on niin viranomaisen kuin jätteenkuljetusyrityksien etu. Rekisterien päivittäminen myös tyhjennysvälien osalta ei ole kuljetusjärjestelmäsidonainen asia ja se kannattaakin päivittää yhteistyössä eri osapuolten kesken.
 - Palveluita on saatavilla kaikilla Vaasan jätelautakunnan alueella. Palvelut ovat kohtuullisia ja syrjimättömiä. Maksukyvyttömät asiakkaat voivat toimeentulotuen kautta saada jätehuoltokustannuksiin tukea.
 - Kuljetusjärjestelmällä ei ole merkitystä alueelliseen käsittelyyn. Kunnan vastuulla olevien jätteiden käsittelytavan ja -paikan päättää kunta.
 - Viranomais selvityksessä esitettyjä terveys- ja ympäristöhaittoja ei voida osittaa.

Viranomaisraportissa ei esitetty sellaisia puutteita nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa, mitkä edellyttäisivät kuljetusjärjestelmän muutosta.

JOHTOPÄÄTÖS

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, täyttää jätelain 35 ja 37 § mukaiset vaatimukset. Näin ollen tehdyn tarkastelun perusteella ei ole laillista estettä valita jätelain 37 § mukaiseksi kuljetusjärjestelmäksi kiinteistön haltijan järjestämää jätteiden kuljetusta Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isokyrön sekä Korsnäsin taajama- ja haja-asutusalueilla.

Vaasassa 25.01.2018



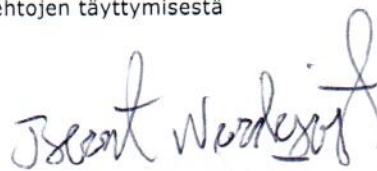
Marko Kaveri
Liiketoimintapäällikkö
Lassila & Tikanoja Oy



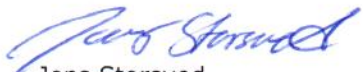
Esa Hanka
Yksikön päällikkö
Remeo Oy



Markus Eckerman
Toimitusjohtaja
Ekoman Ympäristöhuolto Oy



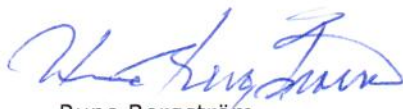
Bernt Olav Nordqvist
Toimitusjohtaja
Nordqvist-Trans Oy Ab



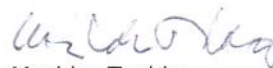
Jens Storsved
Toimitusjohtaja
Storsved Sopservice Kb



Ulf Häggvik
Toimitusjohtaja
Häggviks Transport



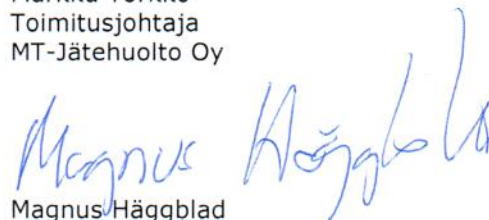
Rune Bergström
Toimitusjohtaja
Rune Bergström Renhållning Ab



Markku Torkko
Toimitusjohtaja
MT-Jätehuolto Oy



Mikko Lammi
Toimitusjohtaja
Pohjanmaan Hyötyjätekuljetus Oy



Magnus Häggblad
Toimitusjohtaja
Häggblad M. Fastighetservice

Päivämäärä
15.3.2017

SELVITYS JÄTELAIN 35 §:N JA 37 §:N MUKAISTEN EHTOJEN TÄYTTYMISESTÄ VAASAN SEUDUN JÄTTEIDEN KULJETUKSISSA



Tarkastus **01**
Päivämäärä **15.3.2017**
Laatijat **Joonas Hokkanen, Tomi Rinne, Heikki Savikko, Ari Sirkiä,
Emmy Hämäläinen**

SELVITYS JÄTELAIN 35 §:N JA 37 §:N MUKAISTEN EHTOJEN TÄYTTYMISESTÄ VAASAN SEUDUN JÄTTEIDEN KULJETUKSISSA

TIIVISTELMÄ

Taustaa:

Kunnan on huolehdittava siitä, että jätelaissa tarkoitettu jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta. Kuljetus voidaan järjestää joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Molemmissa kuljetusjärjestelmissä vastuu liittyy järjestettyyn jätteenkuljetukseen on kiinteistön haltijalla ja valvontavelvollisuus viranomaisilla.

Vaasan seudulla päätöksen kuljetusjärjestelmästä tekee Vaasan seudun jätelautakunta, joka toimii kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Tällä hetkellä jätteenkuljetus järjestetään kiinteistönhaltijan järjestämänä.

Jätelain 37.1 §:n mukaiset edellytykset järjestää jätteenkuljetus kiinteistönhaltijan järjestämänä ovat:

- Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
- Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Tämä työ on jätehuollon kuljetusyrittäjien selvitys jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaisten ehtojen täyttymisestä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isonkyrön ja Korsnäsin kunnissa. Selvitys perustuu todellisiin tyhjennyspisteisiin, niiden kattavuuteen, tyhjennyksien luotettavuuteen ja todellisiin tyhjennysehtoihin sekä järjestelmän toimivuuden arviointiin suhteessa esim. tapahtuneisiin reklamaatioihin, onnettomuuksiin, ympäristöpäästöihin, terveysvaikutuksiin, paikalliseen ja alueelliseen jätehuoltoon sekä vaikutuksina kotitalouksien asemaan ja yritysten asemaan sekä viranomaisten toimintaan.

Lisäksi aineistoja täydennettiin kaikille jätehuollon toimijoille suunnatuilla kyselyillä. Vaasan seudun kunnallinen jätelaitos (Ab Stormossen Oy) ja jätehuoltoviranomainen (Vaasan seudun jätelautakunta) eivät vastanneet tehtyyn kyselyyn. Vaasan seudun jätelautakunta on viranomaistyönä valmistellut oman selvityksen.

Kattavuus ja luotettavuus

Nykyisin toimiva kiinteistön haltijan järjestämä kuljetusjärjestelmä on tämän selvityksen mukaan alueellisesti kattava. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella ei ole sellaisia alueita (taajama- tai haja-asutusalue), missä palveluita ei olisi saatavilla. Alueella toimii yhteensä 10 eri jätteenkuljetusyriystä. Tämän työn aineisto koostui yritysten 21 053 tyhjennyspisteestä. Tyhjennyspisteissä pysähdytään yhdyskuntajätteen keruuta varten ja astioita näissä pisteissä on tänä päivänä 26 617 kpl polttokelpoiselle jätteelle. Tyhjennyskäyntejä vuonna 2015 oli 477 769 kappaletta ja tyhjennystapahtumia 612 698 kappaletta. Näiden lisäksi ovat vielä asuinkiinteistöjen pahvi-, paperi- ja biojäteastioita sekä Rinki Oy:n tuottajavastuu vastaanottopisteet sekä aluekeräyspisteet.

Jätelain mukaisen valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikki kiinteistöt, joille ei ole myönnetty poikkeusta, kuuluvat järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Kuljetusjärjestelmällä ei ole tähän merkitystä. Kuljetusyrittäjällä ei ole oikeutta määrätä kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Teoriassa kiinteistönhaltija voi hetken aikaa olla vapaamatkustaja nykyjärjestelmässä, jos ei tee heti uutta sopimusta ja jos raportointi tai viranomaisvalvonta ei toimi. Tällainen on kuitenkin vähäistä ja lähtökohtaisesti kaikkien on noudatettava jätehuoltomääräyksiä. Palvelutarjonta on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa hieman laajempi.

Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksissa voidaan reagoida poikkeamiin nopeasti ja yhteydenotto on myös käytännössä helppoa ja toimii ilman välikäsiä.

Kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot

Nykyjärjestelmässä kaikki yritykset tarjoavat uusia sopimuksia samankaltaisin ehdoin omille asiakkailleen ottaen huomioon mm. astiakoot ja tyhjennysvälit. Eri aikaan tehdyissä sopimuksissa voi

olla eroja. Yritysten välillä on hintaeroja. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella 240 litran polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyshinnassa ylä- ja alakvartiilin välinen ero on alle 2,5 euroa ja yli 84 % tyhjennyksistä on 3 euron hintavaihtelun sisällä. 600–660 litran astioilla ylä- ja alakvartiilin välinen ero polttokelpoiselle jätteelle on 2,8 euroa ja 70 % tyhjennyksistä on 4 euron hintavaihtelun sisällä. Näiden tyyppisimpien jäteastioiden tyhjennyshintojen hinta-analyysien perusteella voidaan todeta, että Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on kilpailua eri kuljetusyrittäjien välillä ja että jäteastian tyhjennyksen hinta muodostuu markkinaperusteisesti kustannusrakenteen ja kilpailutilanteen mukaisesti.

Reittien nykyinen lomittuminen Vaasan seudun jätelautakunnan alueella viittaa myös kilpailuun ja kuljetusyrittäjien kilpailuttamiseen. Alueella on myös mahdollista vaihtaa ja kilpailuttaa kuljetuspalveluita tarjoavia yrityksiä, mikä yleensä laskee hintaa. Jätelaki perustuu myös aiheuttamisperiaatteeseen, mikä tarkoittaa, että ”jätteen alkuperäinen tuottaja taikka nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaa jätehuollon kustannuksista (aiheuttamisperiaate). Aiheuttamisperiaatteeseen kuuluu kustannusten kattaminen ja myös mm. riittävät tyhjennysvälit. Näin ollen nykyjärjestelmä ei ole kohtuuton tai syrjivä jäteastioiden tyhjennyshinnan perusteella.

Kunnan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä keräystapahtuman, kuljetuksen, hyödyntämisen ja loppukäsittelyn hinnat ovat kaikille samat asuinpaikasta riippumatta. Keräys- ja kuljetusmatkat eivät kuitenkaan ole kaikille samanlaisia ominaisuuksiltaan erilaisten tyhjennyspisteiden vuoksi (etäisyys, sijoittaminen, tyhjennysfrekvenssi, keräysalueella olevien astioiden määrä). Kun kokonaishinta on sama, lähempänä asuvat ja astiasijoittelultaan helposti saavutettavat kompensoivat kauempana asuvien ja/tai astiasijoittelultaan vaikeammin saavutettavien kiinteistöjen jätehuollon keräily- ja kuljetuskustannuksia. Kuljetusten osalta tasahinnoittelua voidaan pitää lähempänä asuvia syrjivänä. Aiheuttamisperiaatteen mukaan vastuussa on yksittäinen jätteen tuottaja tai haltija.

Jätteen tuottajilla on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetusyrityksestä riippuen 0–3 kuukauden irtisanomismahdollisuus. Jätteen tuottajalla on mahdollisuus vaihtaa palvelun tarjoajaa, jos palvelun laatu tai hinta ei vastaa odotuksia.

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja yksityisen yrityksen voiton minimointi ei automaattisesti merkitse vielä jätteenhaltijoiden maksujen vähenemistä vaan koko jätehuoltoorganisaation tehokkuus sekä haettava kate kustannusten kattamiseksi pitkällä aikavälillä vaikuttavat siihen. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella asiakkaiden maksama tyhjennyshinta jätteenkuljetuksesta on Suomen keskimääräistä tasoa, kun verrataan jäteastian tyhjennyshintoja Jätelaitosyhdistyksen (JLY) julkaisemaan aineistoon kiinteistöjen tyhjennysmaksuista.

Edistääkö nykyinen kuljetusjärjestelmä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa?

Nykyinen kuljetusjärjestelmä edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, koska se säilyttää alueella itsenäisiä kuntaurakoiden saamisesta riippumattomia yrityksiä, jotka käytännössä mm. kuljetushintojen erilaisuuden perusteella kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta, nojautuen kustannusperusteisiin kuljetushintoihin. Se antaa myös kiinteistönhaltijoille valinnanvaraa.

Nykyjärjestelmä edistää jätehuollon (keräys, kuljetus, käsittely) yleistä toimivuutta Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Keräyksen palvelutarjonta on laajaa ja kuluttajille tarjotaan mm. kaksi- ja nelilokeropalveluita, joilla voidaan erilliskerätä bio-, paperi-, polttokelpoinen jäte ja metallijäte. Tämä ohjaa jätteen tuottajia lajittelemaan enemmän. Suorimmin ja tehokkaimmin lajitteluun voidaan kuitenkin vaikuttaa jätehuoltomääräyksillä. Käsittely tuottaa tuloja kuntien omistamalle Ab Stormossen Oy:lle. Kuntien vastuulla olevan jätteen käsittelypaikan määrää kunta, eikä näin ollen kuljetusjärjestelmän valinta suoraan vaikuta jätteiden käsittelyn toimivuuteen. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää kuitenkin välillisesti jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa.

Tukeeko nykyinen kuljetusjärjestelmä jätehuollon alueellista kehittämistä?

Kuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta jätteiden käsittelyn alueelliseen kehittämiseen. Kunnan vastuulla olevan yhdyskuntajätteen kuljettaja ei määrää jätteen määränpäättä, vaan kunta päättää yhdyskuntajätteen käsittelypaikan kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

Kuljetusjärjestelmä tukee jätehuollon alueellista kehittämistä keräyksen ja kuljetusten osalta ja esimerkiksi monilokeropalveluiden myötä poltettavan jätteen laatu on parantunut. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus motivoi jätehuoltoyrityksiä kehittämään keräys- ja kuljetuskalustoa, kouluttamaan työntekijöitä sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita. Yritysten kilpaillessa vapailla markkinoilla, pienillä kilpailueduilla (mm. monilokeroautot, kuljettajien taloudellinen ajotapa, optimoidut reitit) voi olla suuri merkitys yritysten elinvoimaisuuden ja markkinoilla pysymisen kannalta.

Aiheuttako nykyinen kuljetusjärjestelmä terveys- tai ympäristövaaraa tai haittaa?

Tyhjennykset toimivat nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksissa käytännössä hyvin. Kaikkien tyhjennyksiin liittyvien reklamaatioiden osuus on ollut 0,0605 % tyhjennysmäärästä. Suurin

osa reklamaatioista (60 %) on liittynyt laskutukseen. Reklamaatioista 5 % on liittynyt roskaamiseen. Mikään kyselyyn vastanneista yrittäjistä ei ole vuonna 2015 saanut ylikuormamaksuja tai reklamaatioita viranomaisilta.

Jätehuoltomääräyksiä noudatetaan yritysten toiminnassa. Saadussa aineistossa ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka antaisivat olettaa päinvastaista. Jäteastioiden tyhjennysvälit on määritetty jätehuoltomääräyksissä ja määräyksistä poikkeaminen on mahdollista vain jätelautakunnan myöntämällä erityisluvalla.

Tyhjennyspistemäärä on sama kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Maksimiero kuljetusmatkojen välillä kunnan järjestämässä ja kiinteistön haltijan järjestämässä jätteiden kuljetuksessa syntyy vain, jos urakka-alueet ja ajoreitit on tarkkaan optimoitu. Nykyiset reitit ovat kuitenkin tehokkaita ja reittioptimoinneissa on huomioitu myös yritysjetten keräykset nykyisillä reiteillä, jolloin eroja kuljetusjärjestelmien välille ei juuri synny.

Kuljetussuoritteet vaikuttavat syntyviin päästömääriin. Liikenteen päästöjen osalta erot eri kuljetusmäärillä ovat hyvin pienet ja niiden osuus koko liikenteen päästöistä on 0,0462 %. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmästä arvioidaan, että yrityksillä on määräajan toimivia urakoitsijoita paremmat mahdollisuudet investoida uuteen yhä vähäpäästöisempään kalustoon, kun toimintaa voidaan ennakoita.

Siirryttäessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liikennesuoritteen aiheuttama muutos kokonaismelutasossa olisi alle 1 dB. Ihmiskorva ei pysty havaitsemaan tällaista alle 1 dB ekvivalenttimelutason muutosta.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueen jätteenkuljetuksessa tapahtui 10 omaisuusvahinkoa vuonna 2015. Näitä olivat mm. postilaatikon, rakenteen (kuten aidan, räystään tai laatoituksen) tai istutuksen vahingoittuminen, nurmikolle ajo jne. Henkilövahinkoja vuonna 2015 ei sattunut. Kuljetusjärjestelmän valinnalla ei voida osoittaa olevan vaikutusta liikenneonnettomuuksien määrään jätteenkuljetuksissa.

Nykyisestä kuljetusjärjestelmästä ei katsota aiheutuvan terveys- tai ympäristövaaraa tai -haittaa.

NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN MYÖNTEISET VAIKUTUKSET Kotitalouksien asema

Palvelujen ehdot ovat kohtuullisia ja kaikilla alueilla toimii useampi kuin yksi jätteenkuljetusyritys. Jätelaskujen suuruus vaihtelee yritysten välillä. Ero on kustannusperusteinen ja varsin pieni. Asiakas voi halutessaan aina vaihtaa palveluntuottajaa ja yritysten välinen vaihtelu hintatasossa on pieneä. Yritysten sisällä uusia kuljetuspalveluja tarjotaan samankaltaisin ehdoin.

Kaikki jo alueella toimivat yhtiöt ovat valmiita liittämään minkä tahansa kotitalouden kuljetusjärjestelmänsä. Selvityksessä ei tullut esille seikkoja, joiden perusteella liittymisehtoja voisi pitää syrjivinä.

Jätehuoltomääräyksiä rikkomisesta ei ole tullut tietoa. Sen vuoksi johtopäätös on, että niitä on noudatettu.

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen liikennemäärät sekä laskennallisesti myös pakokaasu- ja melupäästöt ovat lähes samat kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuin kunnan järjestämässä kilpailutetussa kuljetusjärjestelmässä edellyttäen, että kunta-urakat kilpailutetaan ja optimoidaan oikein. Melupäästöjen keskimelu muodostuu pääosin tyhjennystapahtumista, joka on molemmissa kuljetusjärjestelmissä sama. Omaisuusvahinkoja on aiheutunut, mutta niiden määrä on todella pieni kokonaistyhjennysmäärään ja onnettomuusmäärään alueella nähden. Henkilövahinkoja ei sattunut vuonna 2015. Liikenneturvallisuuden katsotaan olevan korkealla tasolla.

Nykyjärjestelmän jatkumisesta voinee pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon kotitalouksien asema.

Yritysten toiminta

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen mahdollisesti merkitsisi alueella toimivien jätteenkuljetusyritysten toiminnan voimakasta taantumista Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, jos ne eivät saisi kuntaurakoita. Nykyisistä toimijoista Remeo Oy (entinen Suez Suomi Oy) ja Lassila & Tikanoja Oyj ovat suuryrityksiä, joiden toiminta jatkuisi, vaikka ne eivät voittaisi kuntaurakoita. Muut yritykset toimivat ainoastaan Vaasan seudulla ja niiden elinkelpoisuus on heikko, mikäli ne eivät voittaisi kuntaurakoita. Markkinoille tulisi mahdollisesti valtakunnallisia yrityksiä, joiden hallinto olisi muualla. Paikallisia kuljetusyrityksiä tuskin tulisi tilalle johtuen kalustoinvestoinneista poistoaikoineen ja määräaikaisista urakoista.

Uusiin innovaatioihin siirtymällä tuskin on vaikutusta, mutta palveluvalikoima supistuisi. Yritystoiminta ei tehostuisi, mutta kuljetukset pitkällä aikavälillä mahdollisesti hieman tehostuisivat. Energiatehokkuus saattaisi sen seurauksena parantua, mutta urakoitsijoilla ei ole omaa tarvetta

tehostamiseen, jos asiaa ei oteta kilpailutusehdoksi. Kilpailutuksen seurauksena pitkällä aikavälillä tarjonta voisi jäädä parille suurelle urakoitsijalle.

Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä yritykset ovat voineet ennakoida tulevaisuuden työtilanteita pidemmälle, mikä on vaikuttanut positiivisesti mm. investointipäätösten tekoon sekä työsopimuksiin.

Nykyjärjestelmän jatkumista voidaan pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon yritysten asema.

Viranomaisten toiminta

Kyselyyn vastanneiden kuljetusyrittäjien mukaan viranomaisyhteistyö on toiminut Vaasan seudulla hyvin. Kuljetusjärjestelmän muutoksella ei katsota olevan vaikutusta viranomaistoimintaan tai raportointiin viranomaisille. Kuljetusjärjestelmästä riippumatta kuljetusyrietykset toimittavat viranomaisille samat tiedot.

Niin kunnan kilpailuttamassa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteen kuljetusjärjestelmässä kaikkien järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöosoite-, astia-, jätetyyppi-, käynti-, astiamäärä-, tyhjennysväli-, määrä- ja lajitiedot sekä sopimuksen voimassaolotietojen tulisi olla jätehuoltorekisterissä ja ajan tasalla lähes reaaliajassa. Kuljetusrekisterin ylläpito on Vaasan seudun jätelautakunnan vastuulla.

Kaikki urakoitsijat toimittavat jätteet kunnan määräämään paikkaan.

VERTAILU AIEMMIN TEHTYYN SELVITYKSEEN

Viranomaisilauksena on aiemmin tehty selvitys, jossa on esitetty lukuisia perusteita kuljetusjärjestelmän vaihtamiseksi. Vaihtamisen syyt liittyvät mm. alueelliseen kattavuuteen, hinnoitteluun, jätehuoltomääräysten vastaisiin tyhjennysväleihin, ympäristövaikutuksiin, liittymisprosenttiin, mahdolliseen määräävän markkina-aseman käyttöön väärinkäyttöön jne.

Tämän selvityksen perustella voidaan selvästi kuitenkin osoittaa, että:

- Palvelut ovat nykyisellään kattavia. Tyhjennyspalveluita tarjotaan koko jätelautakunnan alueella useamman yrityksen toimesta.
- Yritysten tilinpäätöstietojen perusteella yksikään yritys ei käytä väärin mahdollista määräävää markkina-asemaansa.
- Jätehuollon keräykseen liittymättömien määrä ei ole kuljetusjärjestelmäsidoonainen asia. Tätä osoittaa myös muulla tehdyt viranomais selvitykset, joissa kilpailutetuilla alueilla on jätehuollon kuljetuksiin liittymättömiä kiinteistöjä.
- Molemmat kuljetusjärjestelmät ovat samassa asemassa ja liittymisen (jätteen luovuttamisen) noudattamatta jättäminen edellyttää valvontaviranomaisen (ELY, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) toimenpiteitä. Yrittäjät eivät voi pakottaa ketään solmimaan jätteen kuljetussopimuksia. Mahdollisimman korkea liittymisaste ja jätehuoltomääräysten mukainen toiminta on niin viranomaisen kuin yritysten edun mukaista.
- Viranomais selvityksessä esitetyt rakennustiedot eivät ole soveltuva vertailuaineisto liittyneistä tai liittymättömistä kiinteistöistä. Viranomaisilla pitäisi olla itsellään käytössä luettelo liittymisvelvollisista kiinteistöistä ja niiden jätehuollon keräilyn järjestämisestä, oli kuljetusjärjestelmä mikä tahansa. Tähän voidaan perustaa reaaliajassa toimiva rekisteri yhteistyössä kuljetusyrietysten ja viranomaisen kanssa (vrt. esim. Forssan malli).
- Tyhjennyshinnoissa on eroja, mutta ne perustuvat jätelain mukaiseen aiheuttamisperiaatteeseen ja ne eivät ole kohtuuttomia ja/tai syrjiviä.
- Jätehuoltomääräysten mukainen tyhjennysväli kaikille on niin viranomaisen kuin jätteenkuljetusyrittäjien etu. Rekisterien päivittäminen myös tyhjennysvälien osalta ei ole kuljetusjärjestelmäsidoonainen asia ja se kannattaakin päivittää yhteistyössä eri osapuolten kesken.
- Palveluita on saatavilla kaikilla Vaasan jätelautakunnan alueella. Palvelut ovat kohtuullisia ja syrjimättömiä. Maksukyvyttömät asiakkaat voivat toimeentulotuen kautta saada jätehuoltokustannuksiin tukea.
- Kuljetusjärjestelmällä ei ole merkitystä alueelliseen käsittelyyn. Kunnan vastuulla olevien jätteiden käsittelytavan ja -paikan päättää kunta.
- Taksaojhaus ei liity millään tavoin kuljetusjärjestelmään ja on täysin käytettävissä jo tänä päivänä.
- Viranomais selvityksessä esitettyjä terveys- ja ympäristöhaittoja ei voida osoittaa.

Viranomaisraportissa ei esitetty sellaisia puutteita nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa, mitkä edellyttäisivät kuljetusjärjestelmän muutosta.

JOHTOPÄÄTÖS

Selvityksen johtopäätöksenä voidaan todeta, että kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, täyttää jätelain 35 ja 37 § mukaiset vaatimukset. Näin ollen tehdyn tarkastelun perusteella ei ole laillista estettä valita jätelain 37 § mukaiseksi kuljetusjärjestelmäksi kiinteistön haltijan järjestämää jätteiden kuljetusta Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isokyrön sekä Korsnäsin taajama- ja haja-asutusalueilla.

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	i
1. JOHDANTO	1
1.1 TAUSTA JA TAVOITE	1
1.2 SELVITYKSEN RAJAUS	2
2. TILANNE KOHDEALUEELLA	3
3. JÄRJESTETYN JÄTTEENKULJETUKSEN MUODOT	4
4. KULJETUSJÄRJESTELMIEN TARKASTELU	6
4.1 MOLEMMISTA KULJETUSJÄRJESTELMISTÄ SELVITETTÄVÄT ASIAT	6
4.1.1 Kuljetuspalveluiden kattavuus	6
4.1.2 Palvelun luotettavuus	7
4.1.3 Jätteenkuljetuspalveluiden kohtuullisuus ja syrjimättömät ehdot	8
4.1.3.1 Tyhjennysten hinnoittelu	8
4.1.3.2 Johtopäätös hinnoittelun syrjivyydestä ja kohtuullisuudesta	15
4.1.3.3 Irtisanomisehdot ja tyhjennysvälit	16
4.2 KIINTEISTÖN HALTIJAN JÄRJESTÄMÄÄ JÄTTEENKULJETUSTA KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET	16
4.2.1 Edistääkö nykyinen järjestelmä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa?	16
4.2.2 Tukeeko järjestelmä jätehuollon alueellista kehittämistä?	16
4.2.3 Aiheuttaako nykyinen järjestelmä terveys- tai ympäristövaaraa?	17
4.2.4 Jätekuljetusten suoritteet	17
4.2.5 Liikenneturvallisuus	17
4.2.6 Emissiot – melu ja ilmapäästöt	18
4.3 NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN VAIKUTUSTEN MYÖNTEISYYS KOKONAISUUTENA	18
4.3.1 Kotitalouksien asema	18
4.3.2 Yritysten toiminta	19
4.3.3 Kunnan jäteaseman arvio	19
4.3.4 Arvio työllisyysvaikutuksista	19
4.4 YRITYSTEN ELINKELPOISUUS	19
4.4.1 Kuljetusyrittäjien arvio	19
4.4.2 Arvio yritysten elinkelpoisuudesta	20
4.4.3 Viranomaisten toiminta	21
5. VERTAILU AIEMPIIN SELVITYKSIIN	22
5.1 FCG:N LAATIMA SELVITYS, 5.11.2015	22
5.2 kuljetusjärjestelmän muutosvaatimusten peuRUStelut jätelautakunnassa	27
6. JÄTELAIN 37 §:N MUKAINEN ARVIOINTI	29
6.1 KATTAVUUS (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)	29
6.2 LUOTETTAVUUS (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)	29
6.3 KOHTUULLISET JA SYRJIMÄTTÖMÄT EHDOT (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)	29
6.4 EDISTÄÄKÖ NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ JÄTEHUOLLON YLEISTÄ TOIMIVUUTTA KUNNASSA?	29
6.5 TUKEEKO NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ JÄTEHUOLLON ALUEELLISTA KEHITTÄMISTÄ?	30
6.6 AIHEUTTAKO NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ TERVEYS- TAI YMPÄRISTÖVAARAA TAI HAITTAA?	30
6.7 NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN VAIKUTUSTEN MYÖNTEISYYS KOKONAISUUTENA	30
6.7.1 Kotitalouksien asema	30
6.7.2 Yritysten toiminta	30
6.7.3 Viranomaisten toiminta	31
6.8 JOHTOPÄÄTÖS	31

KAAVIOT JA KUVAT

Kuva 3-1 Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.	4
Kuva 3-2 Kunnan järjestämä jätteenkuljetus.	5
Kuva 4-1 Tyhjennyspisteiden sijainti (vihreä piste on Ab Stormossen Oy:n jätekeskus, jonka yhteydessä sijaitsee myös Westenergy Ab Oy:n jätteenpolttolaitos. Punaiset pisteet kuvaavat pisteitä, joista kerätään yhdyskuntajätteitä ja siniset pisteet asuin- tai toimitilarakennuksia).	7
Kuva 4-2. 240 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyksen hinta etäisyyden funktiona (ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,5 euroa).	8
Kuva 4-3. Hinnan jakauma 240 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyksessä.....	9
Kuva 4-4. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty etäisyyden mukaan.....	10
Kuva 4-5. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty käyntimäärien mukaan.....	10
Kuva 4-6. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty hinnan mukaan.	11
Kuva 4-7. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty astiamäärän mukaan	11
Kuva 4-8. 600–660 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyshinta etäisyyden funktiona (ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,8 euroa).	12
Kuva 4-9. Hinnan jakauma 600–660 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyksessä.....	12
Kuva 4-10. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty etäisyyden mukaan.....	13
Kuva 4-11. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty käyntimäärien mukaan.....	13
Kuva 4-12. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty hinnan mukaan.	14
Kuva 4-13. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty astiamäärän mukaan.	14
Kuva 4-14. Vertailuomakotitalon (ei kompostoiva) jätehuollon kokonaisvuosikustannus kunnittain (sis. alv). Kukin piste vastaa yhden kunnan tietoa. Vihreä piste kuvaa Vaasan seudun jätelautakunnan aluetta. (Muokaten lähteestä JLY: Tietoa kotitalouksien jätehuollosta 2015).	15
Kuva 4-15 Liikenneonnettomuudet Vaasan seudun jätelautakunnan alueella v. 2015.	18

LIITE 1

Jätteenkuljetusjärjestelmien nykytilannetta koskevan kyselyn referaatit

LIITE 2

Jätteenkuljetusyrityksille toimitetut kyselyt

LIITE 3

Jätehuolto- ja ympäristöviranomaisille toimitettu kysely

LIITE 4

Jätelaitokselle toimitettu kysely

1. JOHDANTO

1.1 TAUSTA JA TAVOITE

Kunnan on huolehdittava siitä, että jätelain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetun jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti (kiinteistöittäinen jätteenkuljetus). Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistä vasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on noudatettava jätelautakunnan jätehuoltomääräyksiä. Jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.

Kunta voi päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisenä.

Kunnan on jätelain 36 §:n mukaan järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (kunnan järjestämä jätteenkuljetus). Jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Kunta voi päättää, jätelain 37 §:n mukaisesti, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

1. näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
3. päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunta voi päättää, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koskee lajiltaan tai laadultaan tietentyypistä jätettä.

Kunnan on seurattava ja valvottava kiinteistön haltijan järjestämän jätehuollon päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.

Kunnan on ennen 35 §:n 4 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä tai muuttamista varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä. Kunnan on tiedotettava edellä tarkoitetusta päätöksestään yleisesti kuntalaisille ja julkaistava päätös tietoverkossa.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikkien vakituisten ja vapaa-ajan asuinkiinteistöjen liityttävä järjestettyyn jätehuoltoon. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteiden noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöltä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Kiinteistön haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys kuuluu jätehuoltorekisteriin.

Vapaa-ajan kiinteistöjen osalta jätteen haltijan tulee liittyä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen seuraavin vaihtoehtoin:

- 1) omat astiat poltettavalle jätteelle vapaa-ajan kiinteistöllä,
- 2) yhteiset astiat bio- ja poltettavalle jätteelle naapurin kanssa 8 § mukaan. Tällöin mökkien sijainnit sekä yhteisastioiden käyttö ilmoitetaan kunnalle,
- 3) yhtiöjäteastiat bio- ja poltettavalle jätteelle (esim. mökkiyhdistyksen, pienvenesataman tai tiekunnan). Vastuuhenkilö ilmoittaa kunnan jätehuoltoviranomaiselle kenellä on oikeus käyttää jäteastioita,
- 4) muu vastaanotto paikka poltettavalle jätteelle, josta on maksettu käsittelymaksu. Biojäte voidaan kompostoida kiinteistöllä tai laittaa poltettavan jätteen astiaan,

5) bio- ja poltettavat jätteet voi viedä myös vakituiselle asunnolle.

Jätehuoltomääräysten mukaan Vaasan seudulla lähekkäin sijaitsevat kiinteistöt voivat sopia yhteisen jäteastian eli yhteisastian käytöstä. Yhteisastiaa voidaan käyttää sekä poltettavan jätteen että erilaisten hyötyjätelajien keräämiseen. Muiden kuin lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen yhteisastioiden käyttö edellyttää jätehuoltoviranomaisen myöntämää poikkeamispäätöstä näistä jätehuoltomääräyksistä. Yhteisastian käytöstä ja siitä luopumisesta on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle ja kuljetusyriykselle. Lisäksi kunnallinen jätelaitos (Ab Stormossen Oy) ylläpitää Vaasan seudulla lukollisia jäteastioita vapaa-ajan asukkaille pääsääntöisesti hyötykäyttöasemiensa yhteydessä 1.5.–30.9. välisenä aikana.

Vaasan seudun jätelautakunta toimii kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena, joka tekee myös päätöksen kuljetusjärjestelmästä. Jätelautakunnan antamien jätehuoltomääräysten noudattamista valvovat eli jätehuoltomääräysten mukaisina valvontaviranomaisina toimivat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus. Valvontaviranomaiset valvovat jätelain noudattamista, antavat tarvittaessa valvontamääräyksiä, tekevät päätökset valvonta-asioissa ja käsittelevät niille kuuluvat ilmoitus- ja lupapäätökset.

Tämä työ on kuljetusyrittäjien selvitys jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaisten ehtojen täyttymisestä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella eli seuraavissa kunnissa: Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti, Isokyrö ja Korsnäs. Selvitys ei ota kantaa kuljetusjärjestelmän valintaan.

1.2 SELVITYKSEN RAJAUS

Tämä selvitys ja tehtävä päätös kuljetusjärjestelmästä rajataan jätteenkuljetuksiin, jotka koskevat kiinteistön tavallisten kotitalousjätteiden keräysastioiden tyhjentämistä ja joissa on tällä hetkellä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä, ts. polttokelpoinen jäte seuraavan tyyppisistä kiinteistöistä/yksiköistä:

- vakituiset asuntokiinteistöt
- sosiaali- ja terveyshuolto
- koulutus (koulut)
- julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten yhdistysten hallinto- ja palveluyksiköt

Sakokaivo- ja umpikaivolietteiden tyhjennykset eivät sisälly tähän tarkasteluun.

2. TILANNE KOHDEALUEELLA

Vaasan seudun jätelautakunta päätti 18.12.2014 tilata selvityksen siitä, täyttävätkö jätteenkuljetukset Vaasan seudulla jätelain 37 §:ssä säädetyt ehdot. Selvityksen laadintaan valittiin tarjouskilpailun perusteella Finnish Consulting Group (FCG). Selvitys valmistui 5.11.2015 ja selvityksen tulokset esiteltiin jätelautakunnan jäsenille 24.11.2015. Selvityksen mukaan jätelain 37 § ei täyty, ja täten toiminta-alueen jätteenkuljetuksia ei pidä järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Selvityksen mukaan Vaasan seudulla on alueita, joilla ei tarjota kuljetuspalveluja. Yhdessä kunnassa sekä muiden kuntien osissa toimii vain yksi jätteenkuljetusyritys, joka suorittaa jätetehjennyksiä eikä ole oikeastaan minkäänlaista kilpailua jätetehjennyksen suhteen. Tällaisilla alueilla vaarana on, että yritys käyttää hyväksi hallitsevaa asemaansa myös hinnoittelussa.

Vaasan seudun jätelautakunnan kokouksessa 13.9.2016 asia palautettiin yksimielisesti käsittelyyn, koska selvitystä ei tietyltä osin pidetty riittävänä ja päätöksen teko vaati lisäselvityksiä.

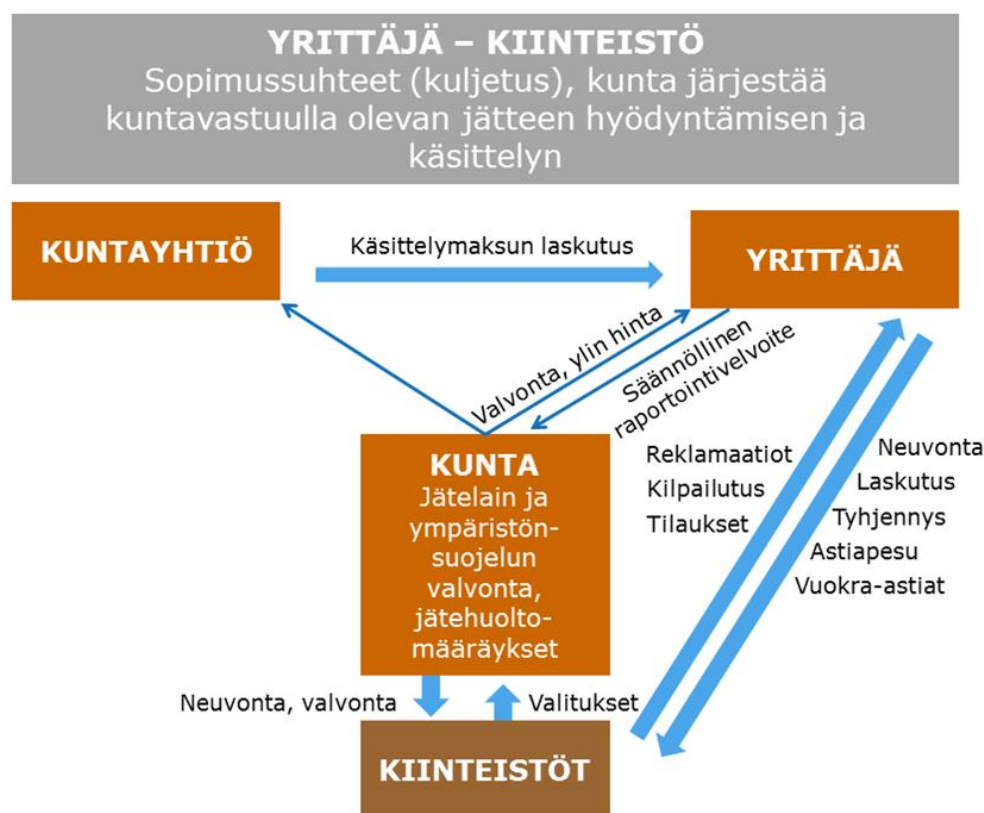
Vaasan seudun jätelautakunta kokouksessaan 28.2.2017 päätti asettaa asian sekä jätteenkuljetus selvityksen nähtäville. Jätelautakunta antaa asukkaille, kunnille ja niille, joihin päätös suoranaisesti vaikuttaa mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä asiassa. Jätelautakunnan yhteistyösopimuksen mukaan toiminta-alueen kunnilla tulee olla mahdollisuus antaa lausunto, mikäli siirtymistä yhdestä jätekuljetusjärjestelmästä toiseen harkitaan. Asia on nähtävillä kuntien ilmoitustauluilla 10.3.-7.4.2017 välisenä aikana ja asiasta ilmoitetaan myös Pohjalaisessa ja Vasabladetissa. Kun asia on ollut nähtävillä, kaikki lausunnot kootaan ja asia käsitellään jätelautakunnassa, joka tekee päätöksen jätteenkuljetusjärjestelmästä. Lausunnot on jätettävä viimeistään 7.4.2017 klo 16.00.

3. JÄRJESTETYN JÄTTEENKULJETUKSEN MUODOT

Kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete. Velvollisuus koskee sosiaali- ja terveyspalveluiden ja koulutustoiminnan, valtion, kuntien, seurakuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä julkisoikeudellisten yhdistysten hallinto- ja palvelutoiminnan sekä liikehuoneistossa syntyvää sekä näiden toimintojen yhteydessä alueellisessa putkikeräys- tms. keräysjärjestelmässä kerättävää muuta yhdyskuntajätettä. Velvollisuus ei koske vaarallista jätettä.

Jätehuoltovelvollisuus koskee jätteiden keräystä, kuljetusta ja käsittelyä. Jätteet on kuljetettava kunnan määräämään paikkaan kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Ns. järjestetty jätteenkuljetus voidaan toteuttaa kiinteistön haltijan tai kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena, joista ensimmäisessä kuljetusyrittäjä sopii kuljetuksesta kiinteistön haltijan kanssa ja jälkimmäisessä kunta järjestää jätteenkuljetuksen kilpailuttamalla jätteenkuljetukset. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

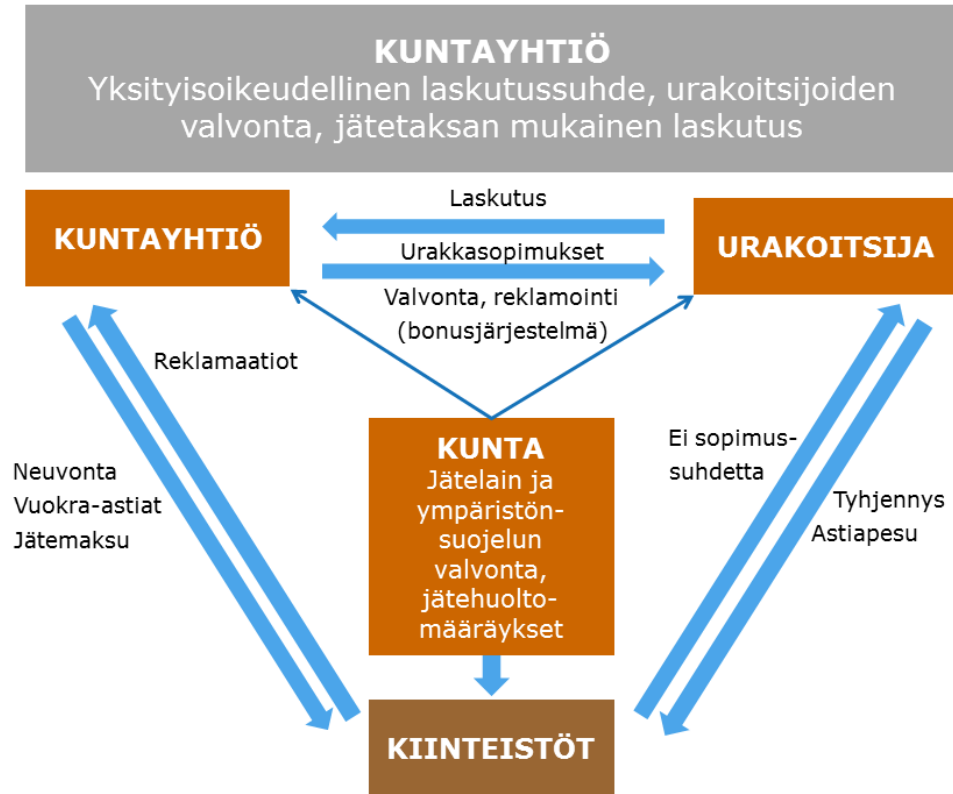
Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa Vaasan seudun jätelautakunnan tehtäviin kuuluu ottaa vastaan sekä käsitellä yrittäjien sille toimittamat yhdyskuntajätteet sekä laskuttaa niistä yrittäjää. Polttokelpoiset jätteet vastaanotetaan Westenergy Oy Ab:n jätteenpolttolaitoksella, joka sijaitsee Ab Stormossen Oy:n jätekeskuksen vieressä Mustasaassa. Yrittäjät tekevät sopimuksen kiinteistönhaltijoiden kanssa sekä huolehtivat jätteenkuljetusten käytännön järjestämisestä. Yrittäjät laskuttavat kuljetuksista niin, että ne sisältävät kunnan perimät julkisoikeudelliset vastaanottomaksut. Kunnalle kuuluvat myös keräykseen ja jätteenkuljetukseen liittyvä terveyden- ja ympäristönsuojelun viranomaisvalvonta sekä jätehuoltoviranomaisen tehtävät, kuten jätehuoltorekisterin ylläpito, joita ei saa luovuttaa yhtiölle. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella jätehuollon tekninen järjestäminen on osittain siirretty kuntayhtiölle, mutta kunta vastaa siitäkin viimekädessä (kuva 3-1).



Kuva 3-1 Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kunta järjestää jätteenkuljetukset kuntayhtiön kautta ja kuntayhtiö huolehtii hankintayksikkönä kuljetusyrittäjien kilpailutuksesta (kuva 3-2). Kilpailutuksen voittaneesta yrityksestä tulee urakoitsija eli sen ja jätteenhaltijan (kiinteistöt)

välille ei synny sopimussuhdetta. Kuntayhtiö laskuttaa jätteenhaltijoita jätehuoltoviranomaisen määräämän jätetaksan ja jätemaksun mukaisesti. Jätehuollon terveyden- ja ympäristönsuojelun viranomaisvalvonta on ympäristönsuojeluviranomaisella ja jätehuollon viranomaistehtävät jätehuoltoviranomaisella. Kunnalla on siten rooli jätehuollon teknisenä järjestäjänä sekä jätehuolto- ja valvontaviranomaisena.



Kuva 3-2 Kunnan järjestämä jätteenkuljetus.

4. KULJETUSJÄRJESTELMIEN TARKASTELU

4.1 MOLEMMISTA KULJETUSJÄRJESTELMISTÄ SELVITETTÄVÄT ASIAT

4.1.1 Kuljetuspalveluiden kattavuus

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen alueella kunnan vastuulla olevia yhdyskuntajätteitä kerätään tehdyn selvityksen perusteella 21 053 eri tyhjennyspisteestä (osoitteesta) kymmenen alueella toimivan kuljetusyrityksen toimesta. Tyhjennyspisteissä pysähdytään yhdyskuntajätteen keruuta varten ja astioita näissä pisteissä on polttokelpoiselle jätteelle tänä päivänä 26 617 kappaletta. Polttokelpoisen jätteen tyhjennyskäyntejä vuonna 2015 oli 477 769 kappaletta ja tyhjennystapahtumia 612 698 kappaletta. Näiden lisäksi ovat vielä asuinkiinteistöjen pahvi-, paperi- ja biojäteastioita sekä Rinki Oy:n tuottajavastuu vastaanottopisteet ja aluekeräyspisteet. Vapaa-ajan asukkailla jätelaitos ylläpitää Vaasan seudulla lukollisia jäteastioita 1.5.–30.9. välisenä aikana, astiat on pääsääntöisesti sijoitettu hyötykäyttöasemien yhteyteen.

Tilastokeskuksen tuoreimman aineiston mukaan Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isonkyrön ja Korsnäsin alueella on 26 600 asuinrakennusta. Muita rakennuksia on 5 721 ja ei vakituksessa asuinkäytössä olevia vapaa-ajan asuntoja 11 212. Tilastokeskuksen asuinrakennustilastot eivät suoraan kerro, kuinka monta järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvaa asuinkiinteistöä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on. Yhdellä kiinteistöllä, joka on velvollinen liittymään järjestettyyn jätehuoltoon, voi olla useampi kuin yksi rakennus (mm. kerrostalot ja rivitalot). Näin ollen rakennustietokanta ei täysin kuvaa liittymisvelvollisten määrää ja sen perusteella lasketut liittymisasteet ovat ainoastaan suuntaa antavia ja todelliset liittymisasteet ovat huomattavasti korkeampia.

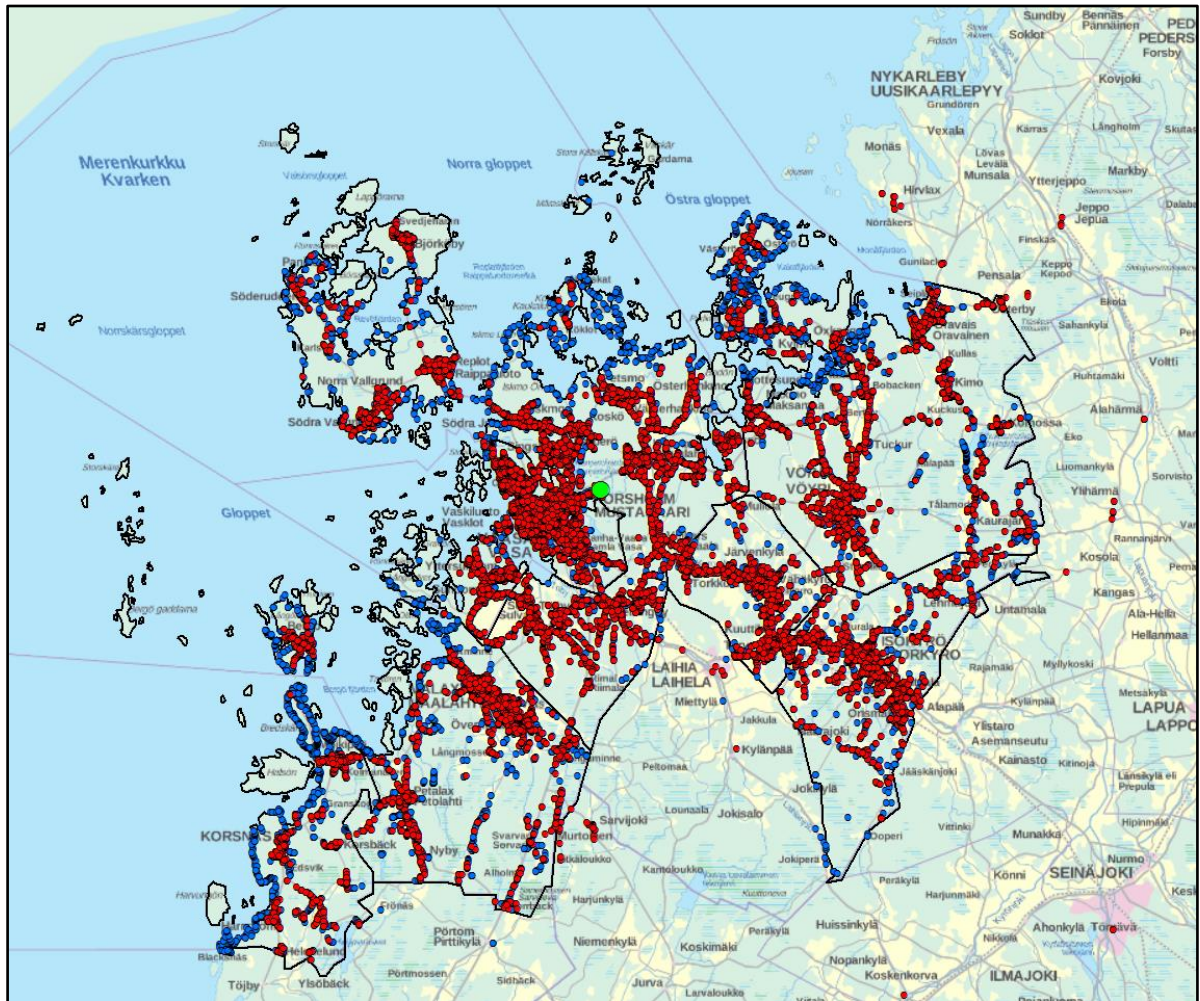
Taulukkoon 4-1 on koottu jätteenkuljetuspalveluitaan tarjoavien kuljetusyrityksien määrät eri kuntien taajama- ja haja-asutusalueilla. Taulukon tulokset perustuvat kuljetusyrityksille tehtyihin kyselyihin ja haastatteluihin.

Taulukko 4-1. Yhteenvedo tällä hetkellä palveluitaan tarjoavien kuljetusyrityksien määrästä eri alueilla.

Kunta	Taajama-alue	Haja-asutusalue
Vaasa	8	8
Mustasaari	6	6
Vöyri	3	3
Maalahti	4	4
Isokyrö	3	3
Korsnäs	3	3

Kuljetusyrityksiltä saatujen vastausten perusteella Vaasan seudun jätelautakunnan alueella ei ole sellaisia alueita (taajama- tai haja-asutusalue), missä jätteenkuljetuspalveluita ei olisi saatavilla. Yksi kyselyyn vastanneista yrityksistä ilmoitti, ettei sen nykyinen kapasiteetti mahdollista kohtuuhintaisia ja kilpailukykyisiä tarjouksia kaikilla Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueilla. Lisäksi taulukosta 4-1 nähdään, että kaikilla alueilla palveluitaan tarjoavia yrityksiä on kolme tai enemmän.

Tarkastelemalla kuljetusyrityksien tämänhetkisiä tyhjennyspisteiden sijainteja (kuva 4-1), tyhjennyspisteiden määrää, Tilastokeskuksen rakennustietokantoja, kuljetusyrityksille tehtyjä kyselyitä ja haastatteluja sekä tämänhetkisiä jätehuoltomääräyksiä (mm. vapaa-ajan kiinteistöjen osalta jätteen haltijat voivat: 1) käyttää yhteistä astiaa naapurin kanssa; 2) käyttää esim. mökkiyhdistyksen, pienvenesataman tai tiekunnan ylläpitämiä yhtiöjäteastioita; 3) käyttää muita poltettavan jätteen vastaanottopaikkoja, josta on maksettu käsittelymaksu; 4) viedä jätteet vakitukselle asunnolle) voidaan todeta jätteenkuljetuspalveluiden olevan saatavilla kaikilla kuntien eri alueilla.



Kuva 4-1 Tyhjennyspisteiden sijainti (vihreä piste on Ab Stormossen Oy:n jätekeskus, jonka yhteydessä sijaitsee myös Westenergy Ab Oy:n jätteenpolttolaitos. Punaiset pisteet kuvaavat pisteitä, joista kerätään yhdyskuntajätteitä ja siniset pisteet asuin- tai toimitilarakennuksia).

Jätelain mukaisen valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikki kiinteistöt, joille ei ole myönnetty poikkeusta, kuuluvat järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Kuljetusyrittäjällä ei ole oikeutta määrätä kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätteiden kuljetukseen.

Maksuvaikeuksissa olevien kotitalouksien jätelaskut voidaan periä käräjäoikeudessa ns. riidattomassa menettelyssä. Julkisoikeudelliset maksut voidaan periä ilman tuomiota. Käytännössä jätelaskun maksamisesta voinee neuvotella joustavammin kuin jätemaksun maksamisesta.

Yllä esitettyjen tietojen perusteella, jätteenkuljetuspalveluita tarjotaan Vaasan seudulla kattavasti ja palveluita on saatavilla kaikilla alueilla, jos kiinteistöt niitä haluavat käyttää.

4.1.2 Palvelun luotettavuus

Palvelujen luotettavuuteen kuljetusjärjestelmän muutoksella ei katsota olevan olennaista vaikutusta. Jokainen jätteen tuottaja saa tyhjennyspalvelun.

Siirtymisessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen jätteen tuottajan valinnanvapaus jätteenkuljetusyrittäjän suhteen poistuu. Poikkeustilanteiden (ei tarkoita poikkeusoloja, vaan esim. muutoksia tyhjennysväleissä ja reiteissä) resursointia on pidetty kunnan järjestämässä mallissa ongelmana.

Tällä hetkellä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella lähes kaikilla asukkailla on mahdollista saada mikä tahansa jätehuoltomääräyksiä tiheämpi jäteastioiden tyhjennys. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella on pitkäaikainen kokemus kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta, eikä palveluiden kattavuudessa tai luotettavuudessa ole todettu puutteita.

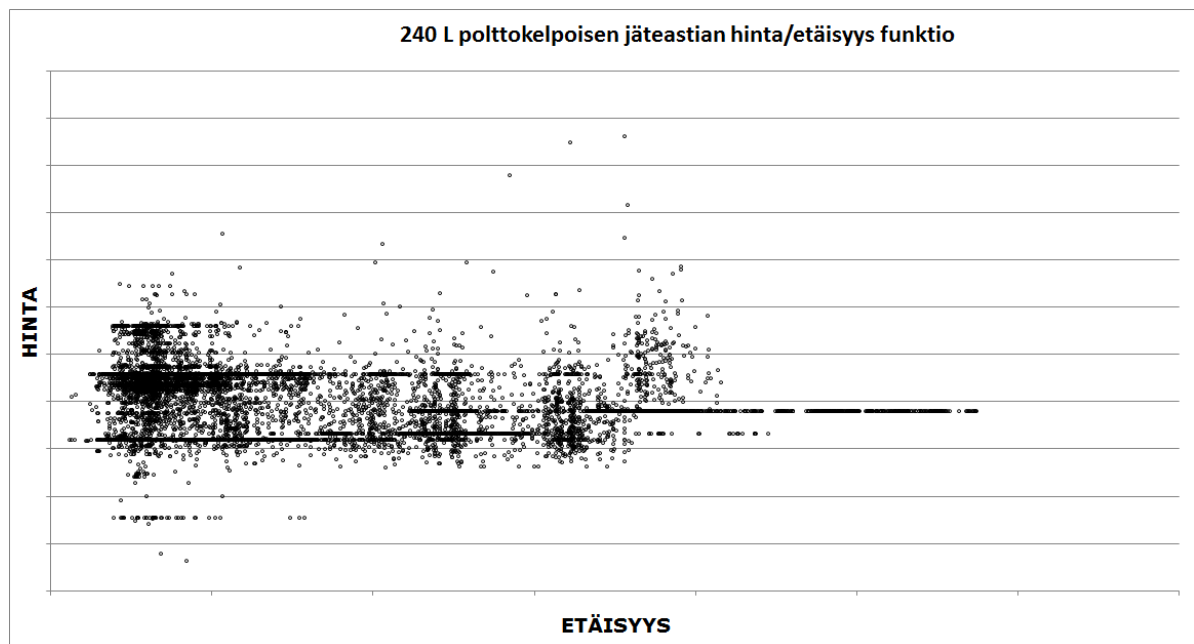
4.1.3 Jätteenkuljetuspalveluiden kohtuullisuus ja syrjimättömät ehdot

4.1.3.1 Tyhjennysten hinnoittelu

Kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot jätteenkuljetuspalveluissa tarkoittavat sitä, että Vaasan seudulla on kaikille jätteen haltijoille tarjolla tarpeen mukaan samantasoista palvelua samanlaisin ehdoin. Absoluuttiset erot palvelun laadussa, hinnassa tai hinta-laatusuhteessa eivät tee palvelun ehtoja automaattisesti syrjiviksi, jos erot ovat kohtuulliset ja perustuvat tuotantorakenteeseen, esimerkiksi etäisyyteen, tyhjennyskertoihin, keräysalueen astiamääriin jne. Esimerkiksi pitkä kuljetusetäisyys keräilyalueelle ja samanaikaisesti pienempi tyhjennettävien astioiden määrä vaikuttaa tyhjennettävää astiaa kohden muodostuviin kustannuksiin. Kunnan järjestämän palvelun etuna voidaan pitää yhdenmukaista kohtelua kaikille kuntalaisille, tällöin laskutus toimii tasahinnoitteluna ja neuvonta on yhdenmukaista. Yhdenmukaisuus ei kuitenkaan tarkoita syrjimättömyyttä. Tasahinnoittelu tarkoittaa aina sitä, että laskutus ei ole kustannusperusteista, jolloin joku kiinteistö kompensoi toisen kiinteistön samansuuruisia hintaa. Näin tarkasteltuna tasahinnoittelu on syrjivä.

Kuljetusyrityksiltä saatiin tätä selvitystä varten aineisto, joka kattoi seuraavat tiedot kaikista tyhjennyspisteistä: osoite, tyhjennysväli, astiamäärät, kerättävä jätelaji, tyhjennyshinnat sekä astiakoot. Näiden tietojen pohjalta analysoitiin Vaasan seudun jätelautakunnan alueella kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen hintoja ja vietiin tiedot sekä tulokset paikkatietojärjestelmään. Tarkastelutapa mahdollisti mm. tyhjennyshintojen jakauman ja alueellisuuden arvioinnin. Hinta-analyysi tehtiin polttokelpoisen jätteen 240 ja 600–660 litran jäteastioille. Polttokelpoisesta jätteestä yli 79,8 % kerätään joko 240 L tai 600–660 L jäteastioilla. Saatujen tulosten pohjalta voitiin ottaa kantaa kuljetusjärjestelmän syrjivyyteen ja kohtuullisuuteen. Tarkastelualueella oli hintaeroja eri kuljetusliikkeiden tyhjennyshinnoissa. Eroja oli myös saman kuljetusliikkeen eri asiakkaiden tyhjennyshintojen välillä.

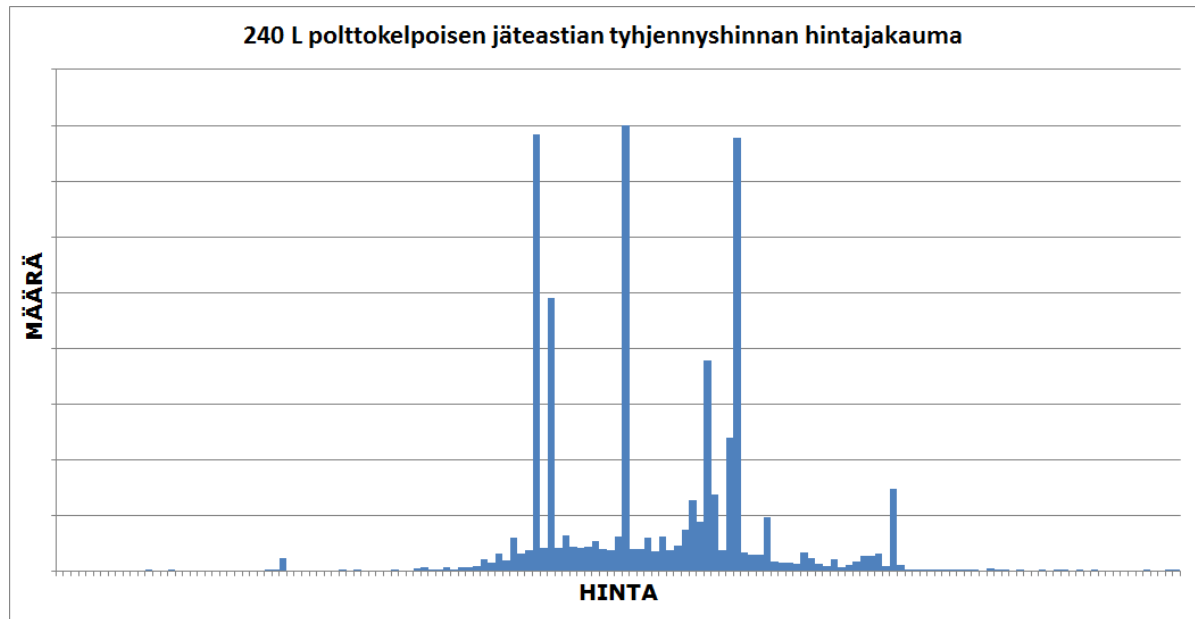
Kuvassa 4-2 on esitetty 240 litran polttokelpoisen jätteen jäteastioiden tyhjennyksen hinta suhteessa kuljetusetäisyyteen jätteen käsittelypaikkaan. Kuvasta 4-3 nähdään 240 litran polttokelpoisen jätteen tyhjennyshintoja vastaavat jakaumat. Tietojen luottamuksellisuuden vuoksi kuvista on poistettu x- ja y-akseleilta arvot, mutta niistä on esitetty ylä- ja alakvartiilit.



Kuva 4-2. 240 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyksen hinta etäisyyden funktiona (ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,5 euroa).

240 litran jäteastioiden tyhjennyshinnoissa on hieman poikkeamaa, mutta poikkeamat eivät kohdistu tietylle alueelle etäisyyden perusteella. Yksittäiset selvästi tavanomaista korkeammat tyhjennyshinnat aiheutuvat poikkeavista tyhjennystilanteista. Tällainen tilanne voi olla mm. tiheä tai harva tyhjennysväli yksittäisessä tyhjennyspaikassa tai vaikeasti saavutettava astia. Osalla asiakkaista tyhjennyshinta on myös selkeästi edullisempi kuin muilla asiakkailla samalla alueella. Huomattavasti edullisemmat tyhjennyshinnat ovat myös poikkeamia normaalista tyhjennyksestä ja niille on olemassa selitettävissä olevat tekijät kuten korkeammillekin hinnoille.

Kuva 4-3 havainnollistaa hintajakaumaa 240 litran polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyshinnoissa Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Polttokelpoisen jätteen ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,5 euroa jäteastian tyhjennyksestä kohden ja yli 84 % tyhjennyksistä on 3 euron hintavaihtelun sisällä.

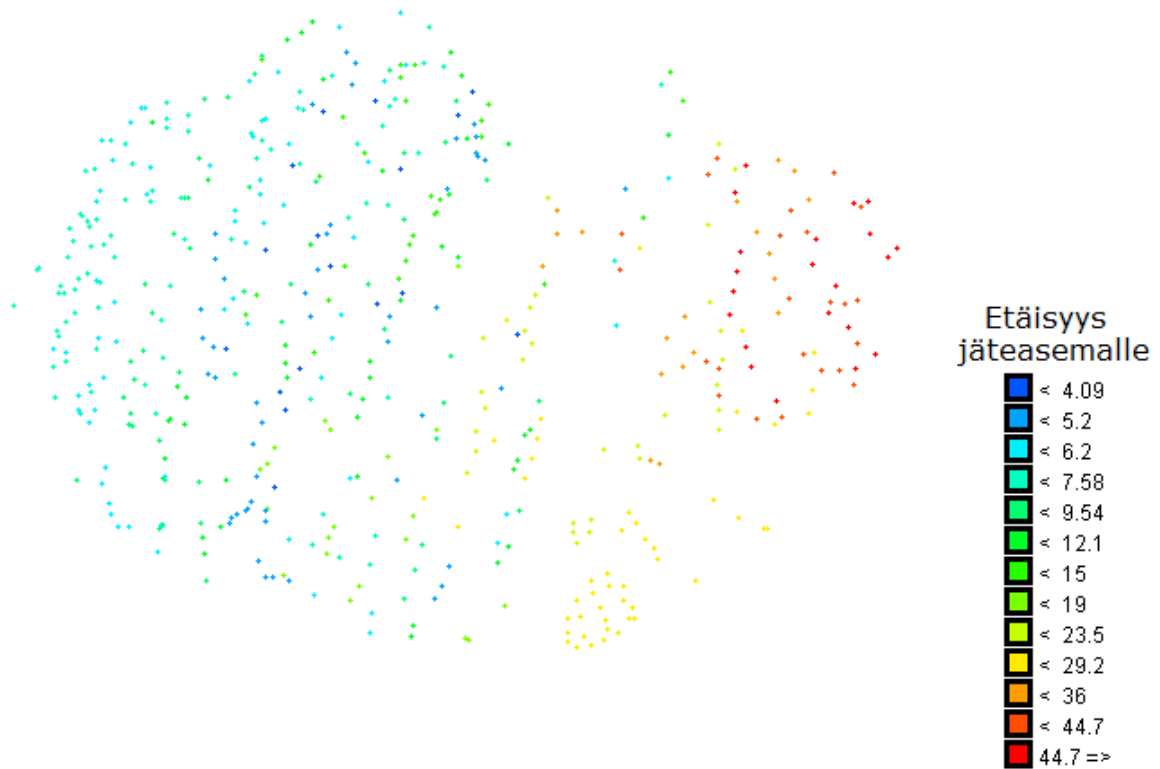


Kuva 4-3. Hinnan jakauma 240 L polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennyksessä.

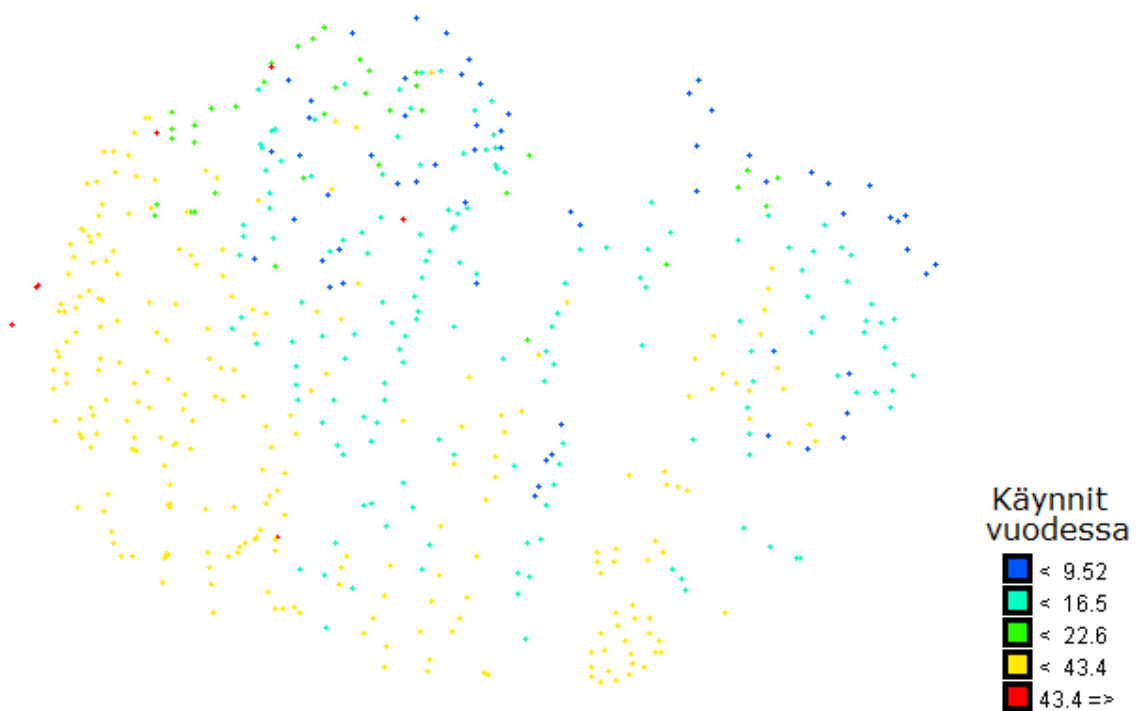
Kuvissa 4-4, 4-5, 4-6 ja 4-7 on monimuuttuja-analyysillä kuvattu 240 litran keräysastian hinnoittelua Vaasan seudulla. Etäisyyden ollessa lyhyt on käntimäärä pääasiassa vähintään kerran viikossa. Jäteastioita on hyvin harvoin enemmän kuin yksi. Jäteastian tyhjennyshinta vaihtelee melko paljon, mutta on pääsääntöisesti vähintään keskimääräistä tasoa.

Etäisyyden ollessa jäteasemalle pitkä on käntikertojen määrä pääosin alhainen ja jäteastian tyhjennyshinta on keskimääräistä tasoa.

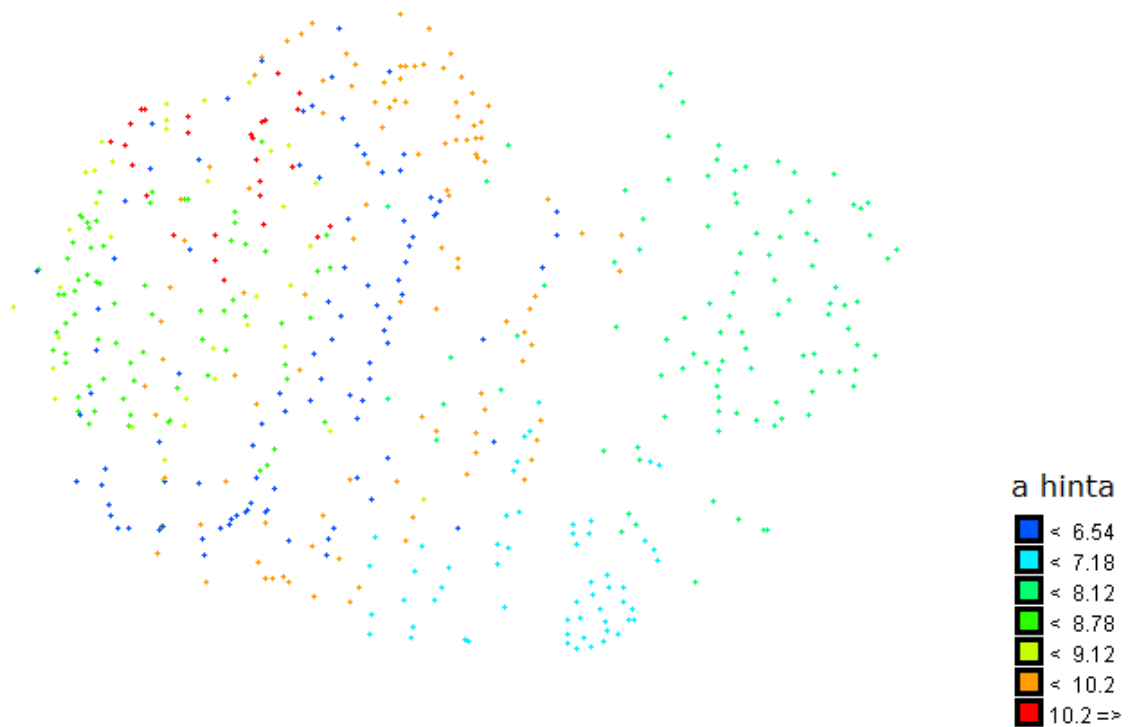
Tyhjennysvälillä ja etäisyydellä ei ole selvää riippuvaisuutta jäteastian tyhjennyshintaa. Etäisyyden ollessa pitkä, on tyhjennyshinta melko vakio ja keskimääräistä tasoa. Hinnoitteluun vaikuttaa myös muut tekijät kuten asiakassuhteen pituus, kilpailutus, yritysten välinen kilpailutilanne jne.



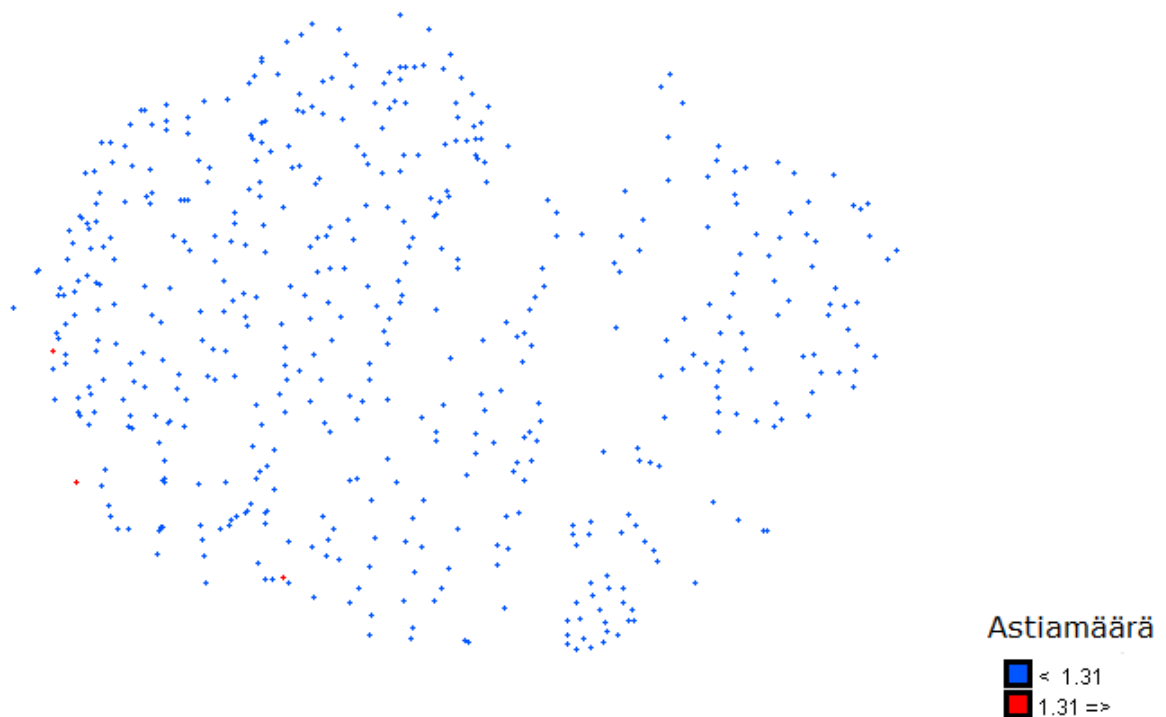
Kuva 4-4. Bayesian verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty etäisyyden mukaan.



Kuva 4-5. Bayesian verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty käyntimäärien mukaan.



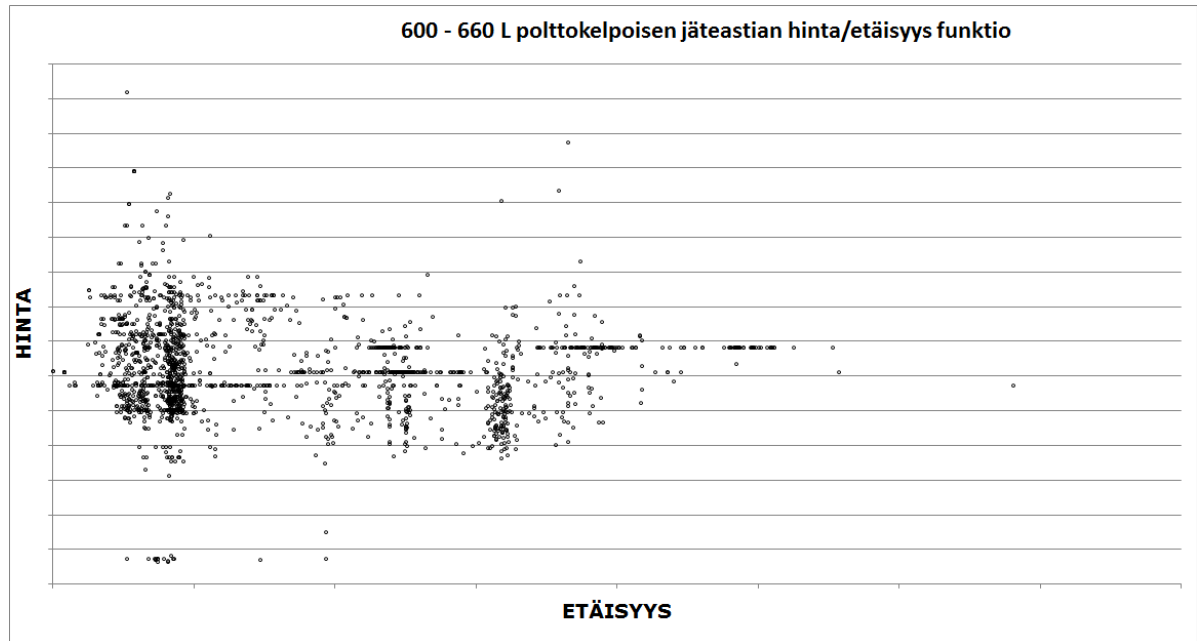
Kuva 4-6. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty hinnan mukaan.



Kuva 4-7. Bayesin verkolla kuvattu 240 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty astiamäärän mukaan

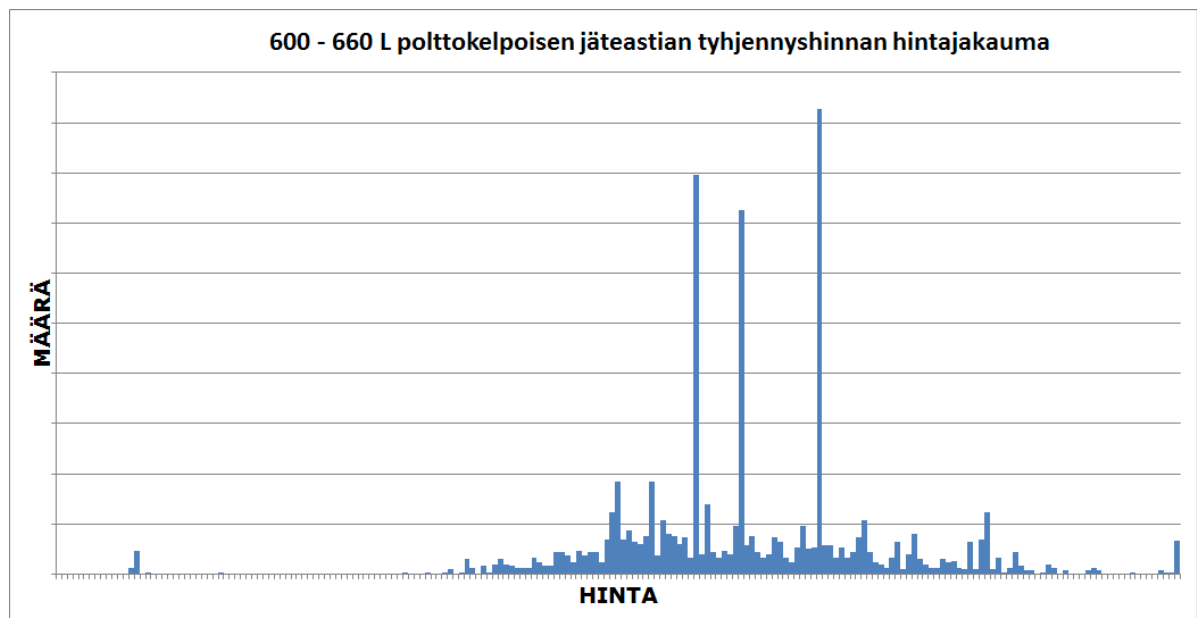
Kuvassa 4-8 on esitetty 600–660 litran polttokelpoisen jätteen jäteastioiden hinta/etäisyysfunktio kaikille kiinteistön haltijan järjestämillä tyhjennyspisteillä Vaasan seudun jätelautakunnan

alueella. Hinta/etäisyysfunktion perusteella kuljetusjärjestelmän rakenne vaikuttaa palvelusta perittäviin hintoihin. Kuvasta nähdään, että tyhjennyshinnoissa on hieman poikkeamaa samalla etäisyydellä, mutta poikkeamat eivät kohdistu myöskään 600-660 litran jäteastioilla tietyille etäisyydelle jättesemasta. Kuvasta voidaan päätellä, että alueella on kilpailua eri yrittäjien välillä ja osalla asiakkaista hinnat ovat laskeneet mm. kilpailun seurauksena. Markkinaehtoisessa järjestelmässä hinnoissa saa olla ja tulee olla eroja.



Kuva 4-8. 600–660 L polttokelpoisen jätteen jätteen tyhjennyshinta etäisyyden funktiona (ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,8 euroa).

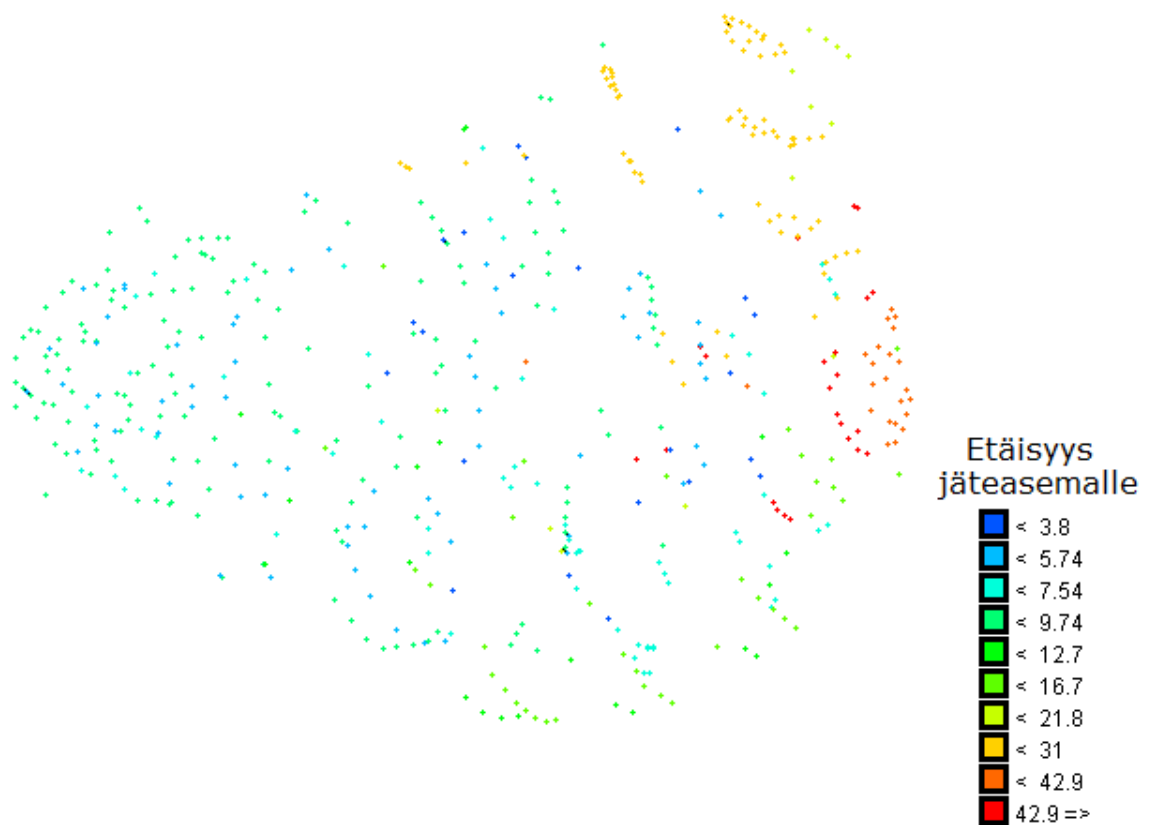
Kuva 4-8 havainnollistaa hintajakaumaa 600–660 litran polttokelpoisen jätteen jätteen tyhjennyshinnassa Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Ylä- ja alakvartiilin välinen ero on 2,8 euroa ja 70 % tyhjennyksistä on 4 euron hintavaihtelun sisällä.



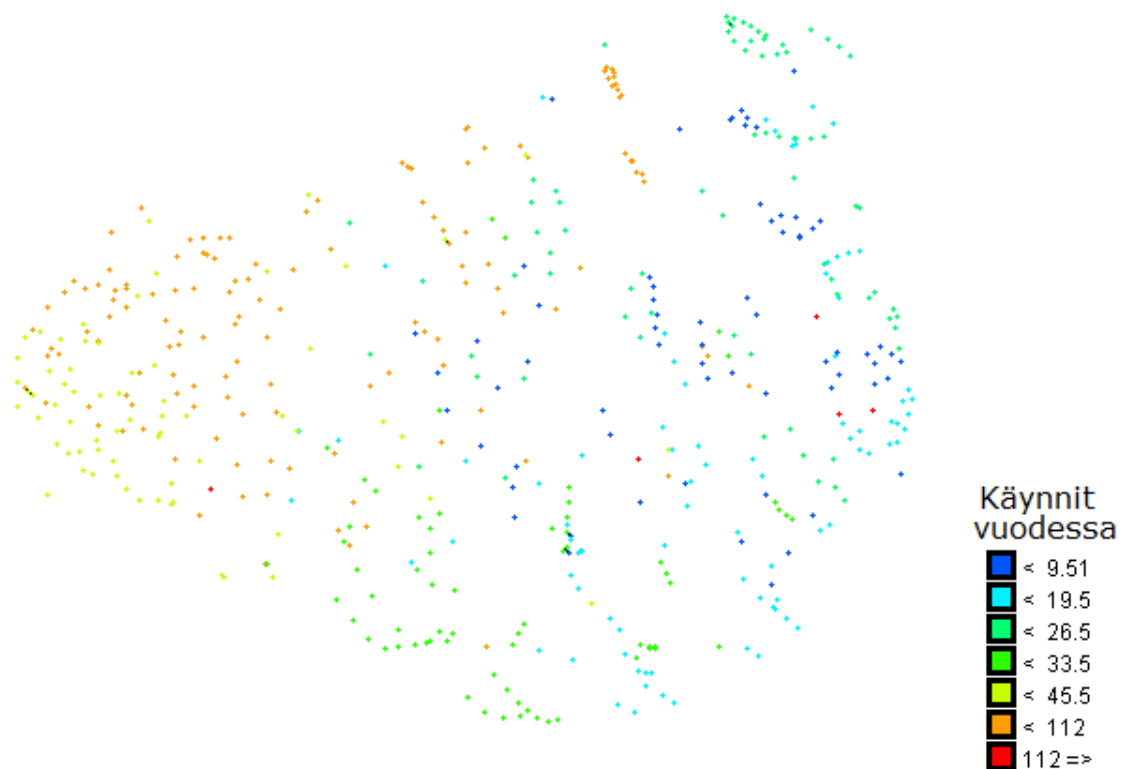
Kuva 4-9. Hinnan jakauma 600–660 L polttokelpoisen jätteen jätteen tyhjennyksessä.

Kuvissa 4-10, 4-11, 4-12 ja 4-13 on monimuuttuja-analyysillä kuvattu 600-660 litran keräysastian hinnoittelua Vaasan seudulla. Analyysin perusteella etäisyyden ollessa lyhyt on astiamäärä tavanomaista suurempi (yli 2 astiaa) ja tällöin yksikköhinta on myös pääsääntöisesti alhainen sekä käyntimäärä vähintään kerran viikossa. Hinnan ja etäisyyden riippuvaisuus on melko selkeä ja myös hinta kasvaa etäisyyden kasvaessa. Etäisyyden kasvaessa astiamäärä on enintään kaksi astiaa. Astiamäärän kasvaessa, etäisyyden ollessa lyhyt sekä tiheällä

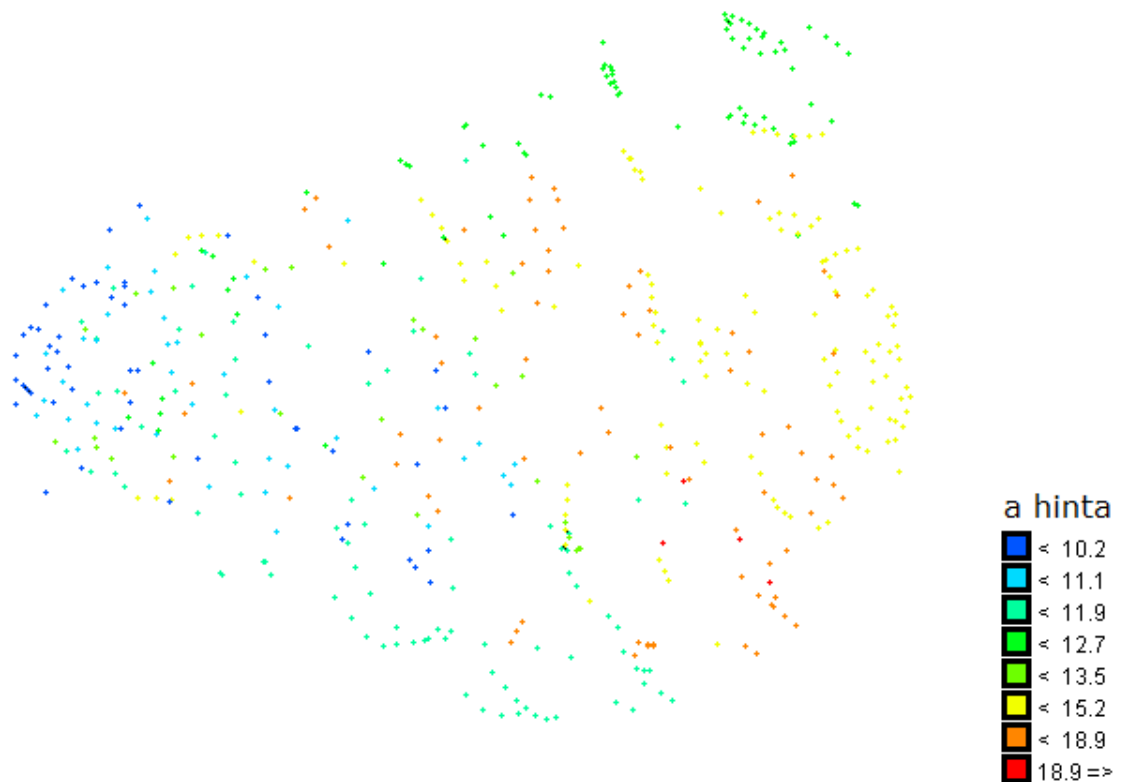
tyhjennysvälillä on yksikköhintaa alentava vaikutus, joten palvelun tuotantokustannuksilla on varsin selkeä vaikutus palvelun hintaa.



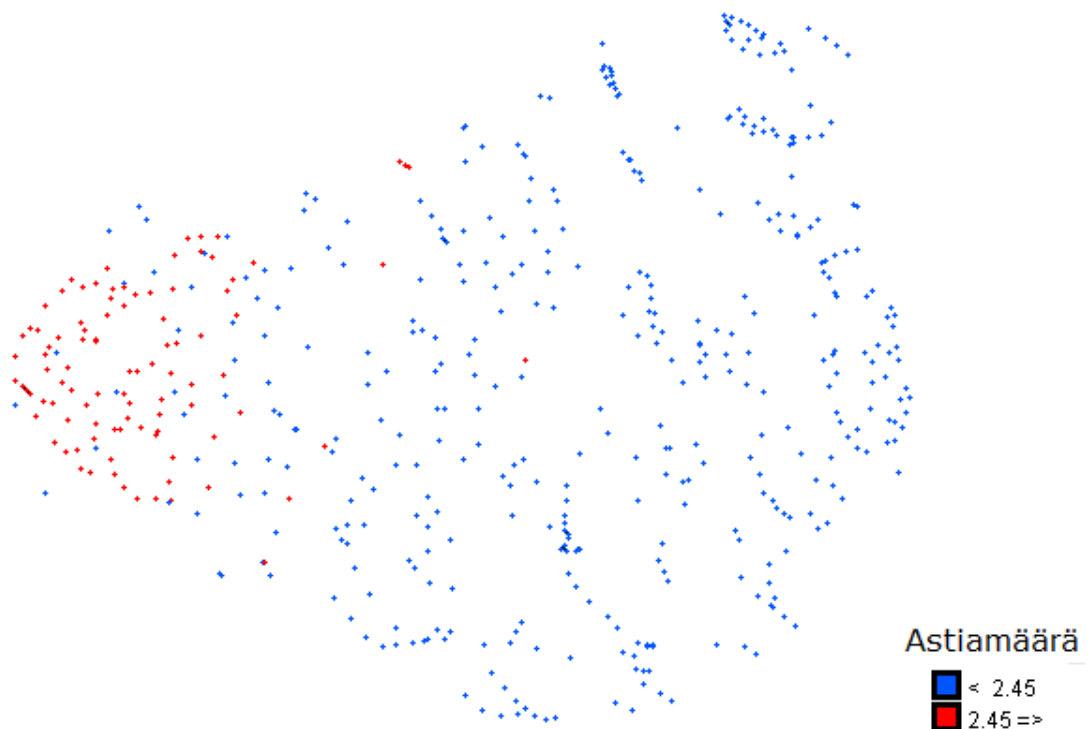
Kuva 4-10. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty etäisyyden mukaan.



Kuva 4-11. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty käyntimäärien mukaan.



Kuva 4-12. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty hinnan mukaan.



Kuva 4-13. Bayesin verkolla kuvattu 600-660 L sekajäteastian kuljetushinnan muodostuminen etäisyyden jäteasemaan, tyhjennyskertojen sekä astiamäärän perusteella. Pisteistö on väritetty astiamäärän mukaan.

4.1.3.2 Johtopäätös hinnoittelun syrjivyydestä ja kohtuullisuudesta

Aiheuttamisperiaate:

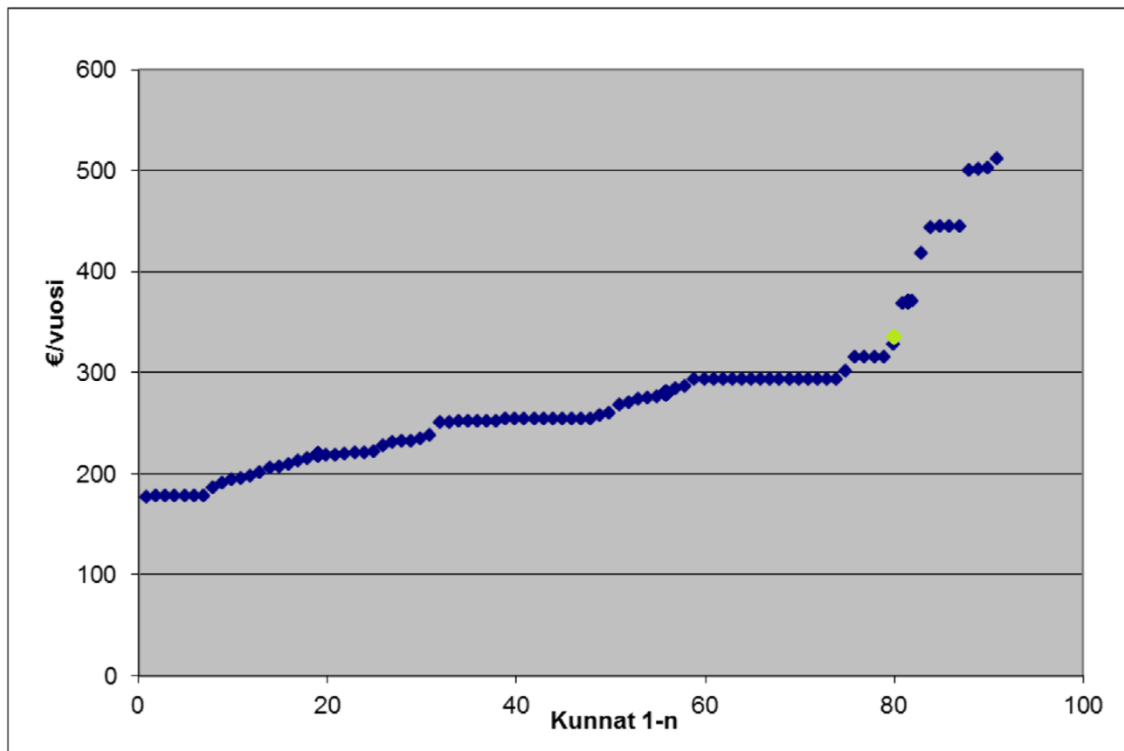
Jätelain (646/2011) 20 § mukaan aiheuttamisperiaate tarkoittaa, että ”jätteen alkuperäinen tuottaja taikka nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaa jätehuollon kustannuksista (aiheuttamisperiaate).” Aiheuttamisperiaatteeseen kuuluu kustannusten kattaminen ja myös mm. riittävät tyhjennysvälit. Tämä on todettu myös jätedirektiivissä (Jätedirektiivin 2008/98/EY 14 artikla). Jätelain 6.1 §:n ja jätedirektiivin 3 artiklan nojalla jätehuollolla tarkoitetaan jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito ja toiminta välittäjänä. Jätelain 79 § kunnan jätemaksun perusteet ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusteina voidaan lisäksi ottaa huomioon jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella, kunnan keräysvälineiden käyttö sekä kuljetusmatka kuljetettaessa jäte yksittäisenä kuljetuksena.

Kunnan järjestämän kuljetusjärjestelmän tasahinnoittelussa keräystapahtuman, kuljetuksen, hyödyntämisen ja loppukäsittelyn hinnat ovat kaikille samat asuinpaikasta riippumatta. Keräys- ja kuljetusmatkat eivät kuitenkaan ole kaikille samanlaisia. Kun kokonaishinta on sama, lähempänä asuvat ja astiasijoittelultaan helposti saavutettavat kompensoivat kauempana asuvien ja/tai astiasijoittelultaan vaikeammin saavutettavien kiinteistöjen jätehuollon keräily- ja kuljetuskustannuksia. Kuljetusten osalta tasahinnoittelua voidaan näin pitää lähempänä asuvia syrjivänä. Aiheuttamisperiaatteen mukaan vastuussa on yksittäinen jätteen tuottaja tai haltija.

Kohtuullisuus ja syrjivyyt nykyisessä hinnoittelussa:

Aineistoista tehtyjen analyysien perusteella havaittiin, että jätehuoltopalveluiden hinnoittelussa on eroja, mutta hinnoittelun erot perustuvat palvelun tuotantokustannuksiin tai palvelun tarjoajien väliseen kilpailuun. Astiakohtaisten tyhjennyshintojen perusteella nykyjärjestelmän ei voida väittää olevan syrjivä tai kohtuuton.

Tuloksia tukee myös se, että Vaasan seudun jätelautakunnan alueella asiakkaiden maksama tyhjennys hinta jätteenkuljetuksessa vastaa likimäärin keskimääräistä tasoa Suomessa, kun verrataan jäteastian tyhjennys hintoja Jätelaitosyhdistyksen (JLY) julkaisemaan aineistoon kiinteistöjen jäteastioiden tyhjennys hinnoista. Kuvassa 4-14 on esitetty JLY:n aineiston pohjalta vertailuomakotitalon (ei kompostoiva) jätehuollon kokonaisvuosikustannus kunnittain (sis. alv.) vuonna 2015, mihin on lisätty Vaasan seudun jätelautakunnan alue (vihreä piste) kuljetusyrityksiltä saadun aineiston pohjalta.



Kuva 4-14. Vertailuomakotitalon (ei kompostoiva) jätehuollon kokonaisvuosikustannus kunnittain (sis. alv.). Kukin piste vastaa yhden kunnan tietoa. Vihreä piste kuvaa Vaasan seudun jätelautakunnan aluetta. (Muokaten lähteestä JLY: Tietoa kotitalouksien jätehuollosta 2015).

Vertailuomakotitalon (ei kompostoiva) jätehuollon kokonaisvuosikustannukset ovat Vaasan seudulla Suomen keskitasoa korkeammat. Tulokset kuitenkin selittyvät suoraan alueen korkealla ekomaksulla.

Tämän työn lähtökohtana oli, että niin kiinteistön haltijan kuin kunnan järjestämässä kuljetuspalvelussa jätteet kerätään ja kuljetetaan pois. Suomessa on jätelain nojalla määritelty tahot, joiden on liityttävä järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Eroja järjestelmien välillä saattaa syntyä reiteiltään poikkeavien kuljetuspalvelujen hinnoittelussa sekä palvelujen tarjonnassa. Keräysreittien nykyinen lomittuminen Vaasan seudun jätelautakunnan alueella (kts. taulukko 4-1) viittaa kilpailuun ja kuljetusyrittäjien kilpailuttamiseen.

4.1.3.3 Irtisanomisehdot ja tyhjennysvälit

Jätteenhaltijalla on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetusyrityksestä riippuen sopimuksen 0–3 kuukauden irtisanomismahdollisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että jätteenhaltijalla on mahdollisuus vaihtaa jätteenkeräyspalvelun tarjoajaa, jos palvelun laatu tai hinta ei vastaa sille asetettuja odotuksia.

Vaasan seudulla toimivien jätteenkuljetusyritysten sopimusehdot ovat tiukkoja kuluttajille, mutta kuitenkin yhdenvertaisia. Sopimusehdot periaatteessa mahdollistavat tilanteen, jossa joku kuntalainen ei saisi jätehuoltopalvelua.

Jätteitä on noudettava kiinteistöltä niin usein, että kertyvät jätteet sopivat keräysvälineisiin, keräysvälineet voidaan aina sulkea, eikä niistä aiheudu hajua, epäsiisteyttä tai muuta haittaa. Polttokelpoisen jätteen keräysvälineet on tyhjennettävä Vaasan seudun taajama-alueilla vähintään 2 viikon välein ja haja-asutusalueella vähintään 4 viikon välein. Poltettavalle jätteelle tarkoitettuun jäteastiaan ei saa laittaa sinne kuulumattomia jätteitä, kuten vaarallista jätettä tai muuta energiana hyödyntämiseen soveltumatonta jätettä, kuten metallia. Biojäteastiat on Vaasan seudulla tyhjennettävä vähintään 2 viikon välein, lasin ja metallin keräysastiat vähintään 26 viikon välein. Kyseiset tyhjennysvälit koskevat sekä taajama- että haja-asutusalueita.

Jätehuoltoviranomainen voi yksittäistapauksissa perustelluista erityisistä syistä myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta (kuten esimerkiksi pidemmän keräysastioiden tyhjennysvälin). Jätehuoltomääräyksistä poikkeaminen ei saa vaarantaa asianmukaista jätehuollon järjestämistä, aiheuttaa vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle tai aiheuttaa roskaantumista. Jos asiakas on toimittanut yrityksille jätehuoltoviranomaisen päätöksen jätehuoltomääräyksiä pidemmästä tyhjennysvälistä, ovat yrittäjät tähän luonnollisesti suostuneet. Oma-aloitteisesti ylipitkiä tyhjennysvälejä ei ole hyväksytty.

Astiamitoitus asetetaan jätteiden tuottajilla vastaamaan jättekertymää, joka lisää aiheuttamisperiaatteen noudattamista. Aiheuttamisperiaate toimii sitä tehokkaammin, mitä paremmin astiakoko vastaa kertyvää jättemäärää. Kuljetusjärjestelmän muutos ei vaikuttane tähän.

4.2 KIINTEISTÖN HALTIJAN JÄRJESTÄMÄÄ JÄTTEENKULJETUSTA KOSKEVAT ERITYISVAATIMUKSET

4.2.1 Edistääkö nykyinen järjestelmä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa?

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus säilyttää alueella useita itsenäisiä kuntaurakoiden saamisesta riippumattomia yrityksiä, jotka käytännössä kyselyjen ja haastattelujen sekä mm. kuljetushintojen erilaisuuden ja toiminta-alueiden perusteella kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta. Se antaa myös kiinteistönhaltijoille mahdollisuuden valita jätteiden kuljetuksia hoitava yritys.

Nykyjärjestelmä edistää jätehuollon (keräys, kuljetus, käsittely) yleistä toimivuutta Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Keräyksen palvelutarjonta on laajaa ja kuluttajille tarjotaan mm. kaksi- ja nelilokeropalveluita, joilla voidaan erilliskerätä bio-, paperi-, polttokelpoinen jäte ja metallijäte. Tämä ohjaa jätteentuottajia lajittelemaan enemmän. Suorimmin ja tehokkaimmin lajitteluun voidaan kuitenkin vaikuttaa jätehuoltomääräyksillä. Käsittely tuottaa tuloja kuntien omistamalle Ab Stormossen Oy:lle. Kuntien vastuulla olevan jätteen käsittelypaikan määrää kunta, eikä näin ollen kuljetusjärjestelmän valinta vaikuta jätteiden käsittelyn toimivuuteen.

4.2.2 Tukeeko järjestelmä jätehuollon alueellista kehittämistä?

Kuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta jätteiden käsittelyn alueelliseen kehittämiseen. Yhdyskuntajätteen kuljettaja ei määrää jätteen määränpäättä, vaan kunta päättää yhdyskuntajätteen käsittelypaikan kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

Kuljetusjärjestelmä kuitenkin tukee jätehuollon alueellista kehittymistä keräyksen ja kuljetusten osalta. Esimerkiksi monilokeropalveluiden myötä poltettavan jätteen laatu on parantunut. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus motivoi jätehuoltoyrityksiä kehittämään keräys- ja kuljetuskalustoa, kouluttamaan työntekijöitään sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita. Yritysten kilpailussa vapailla markkinoilla, pienillä kilpailueduilla (mm. monilokeroautot, kuljettajien taloudellinen ajotapa, reittioptimointi) voi olla suuri merkitys yritysten elinvoimaisuuden ja markkinoilla pysymisen kannalta.

4.2.3 Aiheuttaako nykyinen järjestelmä terveys- tai ympäristövaaraa?

Nykytilanteeseen verrattuna kunnan järjestämässä yhdyskuntajätteen kuljetuksessa kokonaisliikennesuorite pysyy lähes samansuuruisena kuin nykyisin. Ero ei aiheuta ympäristö- tai terveyshaittaa eikä vaikuta onnettomuustilastoihin. Reklamaatioiden määrä (asiakkailta tulleet reklamaatiot) on ollut hyvin pieni, noin 0,0605 % tyhjennyksistä. Mikään kyselyyn vastanneista kuljetusyrityksistä ei ole saanut ylikuormamaksuja tai reklamaatioita viranomaisilta vuoden 2015 aikana. Asiakkailta saaduista reklamaatioista noin 60 % on liittynyt laskutukseen, 5 % roskaamiseen ja 35 % on ollut muita reklamaatioita (aikatauluongelmat, rikkoutuneet astiat, hinnankorotukset, huono työnlaatu, tyhjentämättömät astiat, porttien jääminen auki, ajo nurmikolle tai laatoitukselle tai toivottu pidempiä astioiden tyhjennysvälejä).

Tyhjennyspistemäärä pysyy samana kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Maksimiero kuljetusmatkojen välillä kunnan järjestämässä ja kiinteistön haltijan järjestämässä jätteiden kuljetuksessa syntyy vain, jos urakka-alueet ja ajoreitit on tarkkaan optimoitu. Nykyiset reitit ovat kuitenkin tehokkaita ja reittioptimoinneissa on huomioitu myös yritysjetten keräykset nykyisillä reiteillä, jolloin eroja kuljetusjärjestelmien välille ei juuri synny.

4.2.4 Jätekuljetusten suoritteet

Yhdyskuntajätteen keräyksestä ja kuljetuksesta syntyy Vaasan seudun jätelautakunnan alueella eri kuljetusyrityksillä yhteensä noin 410 000 ajokilometriä vuodessa. Nykyisten toimijoiden reitit ovat tehokkaita. Siirtyminen kunnan järjestämään jätteiden kuljetukseen tarkoittaisi yritysjetten keräilyä uudelleen reititystä, mikä laskisi keräilyä tehokkuutta.

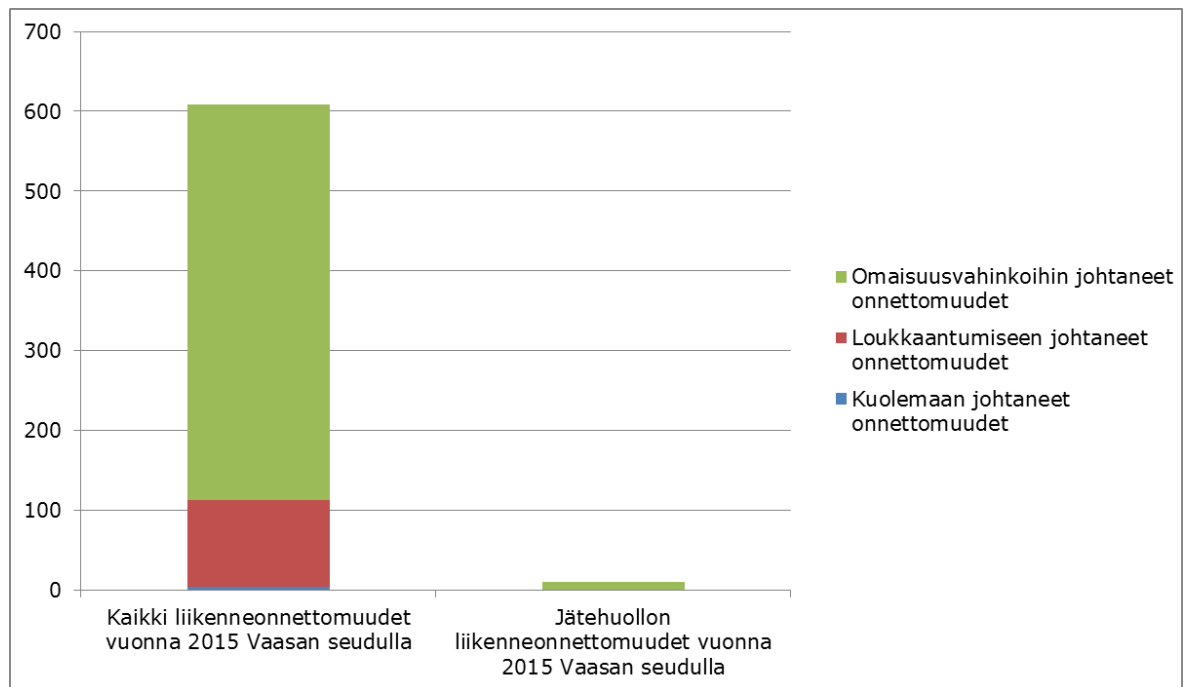
Vaasan seudun jätelautakunnan alueen kokonaisliikennesuorite on VTT:n LIISA 2015 laskentamallin perusteella 888 000 000 km/a, josta raskaan liikenteen osuus on 69 000 000 km/a. Yhdyskuntajätekuljetusten osuus raskaan liikenteen suoritteesta on 0,594 % ja 0,0462 % kokonaisliikennesuoritteesta.

Taulukko 4-2 Liikennesuoritteet ja jätekuljetusten osuus suoritteesta.

Vaasan seudun jätelautakunnan alue	Liikennesuorite (1000 km/a)
Liikenteen kokonaissuorite	888 000
Raskas liikenne	69 000
Jätekuljetukset	410
Jätekuljetusten osuus kokonaissuoritteesta	0,0462 %
Jätekuljetusten osuus raskaan liikenteen suoritteesta	0,594 %

4.2.5 Liikenneturvallisuus

Vaasan seudun jätelautakunnan alueen jätteenkuljetuksessa tapahtui 10 omaisuusvahinkoa vuonna 2015, henkilövahinkoja ei tapahtunut lainkaan. Omaisuusvahingot olivat mm. postilaatikon, räystään, laatoituksen, istutuksen tms. vahingoittuminen. Näiden osuus kaikista onnettomuuksista on pieni (kuva 4-10). Kuljetusjärjestelmän valinnalla ei voida osoittaa olevan vaikutusta liikenneonnettomuuksien määrään jätteenkuljetuksissa.



Kuva 4-15 Liikenneonnettomuudet Vaasan seudun jätelautakunnan alueella v. 2015.

4.2.6 Emissiot – melu ja ilmapäästöt

Siirryttäessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liikennesuoritteen aiheuttama muutos kokonaismelutasossa olisi alle 1 dB. Ihmiskorva ei pysty havaitsemaan tällaista alle 1 dB ekvivalenttimelutason muutosta. Meluvaikutus on paikallinen ”ärsytys” niillä alueilla, joissa mahdollisesti käy toinen ajoneuvo tyhjentämässä muita jätteitä.

Melutasot molemmissa järjestelmissä jäävät alle melutason ohjearvojen (VNp 993/1992 2–3 §). Maksimimelutaso syntyy tyhjennyksissä, joiden lukumäärä on sama molemmissa järjestelmissä. Kuljetusjärjestelmän valinta ei vaikuta asukkaiden kokemaan melutasoon.

Taulukossa 4-3 on esitetty Vaasan seudun jätelautakunnan alueella liikenteen päästöt vuoden 2015 mallinnuksen perusteella seuraavilla päästölajeilla: CO, HC, NO_x, CO₂ sekä SO₂ käyttäen liikenteen suoritemääriä sekä VTT:n LIPASTO-järjestelmän yksikköpäästöarvoja jäteautolle.

Taulukko 4-3. Liikenteen päästöt sekä jätekuljetusten osuus päästöistä Vaasan seudun jätelautakunnan alueella.

Vaasan seudun jätelautakunnan alue	CO	HC	NO _x	CO ₂	SO ₂
Raskaan liikenteen päästöt (t/a)	89	7	288	47 986	0,13
Liikenteen kokonaispäästöt (t/a)	1 070	142	567	167 657	0,50
Jätekuljetusten päästöt (t/a)	0,451	0,090	7,790	2 235	0,015
Jätekuljetusten osuus prosentteina					
Osuus raskaan liikenteen päästöistä (%)	0,507	1,289	2,705	4,657	11,669
Osuus liikenteen kokonaispäästöistä (%)	0,0421	0,0635	1,3739	1,3328	3,0340

Kunnan järjestämän jätekuljetusten päästöt yhdyskuntajätteen kuljetuksessa vähenevät liikennesuoritteen vähenemän mukaisesti, jolloin kuljetusjärjestelmän muutoksella päästöjen laskennalliset vähenemät olisivat niin pieniä, että ilmanlaadun ohjearvojen (VNA 711/2001) tarkastelussa näillä muutoksilla ei ole mitattavaa vaikutusta. Lisäksi alueella käytössä oleva kuljetuskalusto on varsin uutta ja täyttää EURO5 ja vähintään EURO4 vaatimukset.

4.3 NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN VAIKUTUSTEN MYÖNTEISYYS KOKONAISUUTENA

4.3.1 Kotitalouksien asema

Tarkastelualueen kunnasta riippuen vuonna 2016 alueilla toimi 2–8 yhdyskuntajätteen kuljetuksia tarjoavaa yritystä (kts. taulukko 4-1). Jätelaskujen suuruus vaihtelee yritysten välillä, mutta asiakas voi halutessaan vaihtaa palveluntuottajaa. Yritysten välillä on eroja, mikä mahdollistaa selkeän valinnan, missä heijastuu palvelut ja niiden taso. Jätteenkuljetussopimuksen voi irtisanoa kaikkien toimijoiden asiakaspalvelussa ja irtisanomisaika

vaihtelee toimijasta riippuen 0–3 kk välillä. Yritysten sisällä uusia kuljetuspalveluja tarjotaan asiakkaille samankaltaisin ehdoin. Selvityksessä ei tullut esille seikkoja, joiden perusteella liittymisehtoja voisi pitää syrjivinä.

4.3.2 Yritysten toiminta

Jätteenkuljetusyrittäjien työntekijöiden määrää tarkasteltiin alueella toimivien jätekuljetusyritysten osalta heille osoitetussa kyselyssä ja haastatteluisissa sekä yritysten virallisista tilinpäätöstiedoista. Kyselyyn vastanneet jätteenkuljetusyritykset työllistivät Vaasan seudulla vuoden 2015 lopussa yhteensä 64 työntekijää, joista kuljetus työllisti noin 90 %. Lisäksi kunnallinen jätelaitos, Ab Stormossen Oy, työllisti vuoden tuoreimman tilinpäätöksen mukaan 44 henkilöä. Kuljetusyrittäjien mukaan niillä on hyvät mahdollisuudet työllistää jatkossakin, jos alueella säilyy kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Mikäli kiinteistön haltijan järjestämästä jätteiden kuljetusjärjestelmästä siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, näkevät jätteenkuljetusyritykset tilanteen heikkenevän nykyisestä. Vastajat arvioivat siinä tapauksessa työllistävänsä yhteensä enimmillään 10 työntekijää. Käytännössä töiden jatkuminen riippuukin siitä, pärjäävätkö jätteenkuljetusyritykset mahdollisessa kilpailutuksessa. Jos nykyisin toimivat yritykset eivät voita kilpailutuksia, myös muu toiminta vähenee huomattavasti tai mahdollisesti loppuu kokonaan (mm. asiakaspalvelu ja laskutus).

Tilannetta voidaan tarkastella kahdella eri skenaariolla:

1. Nykyiset jätteenkuljetusyrittäjät saavat kuljetusjärjestelmän muutoksen jälkeen kuntaurakoita jatkossakin.
2. Nykyiset jätteenkuljetusyrittäjät eivät saa kuntaurakoita hoidettavakseen kuljetusjärjestelmän muutoksen jälkeen; kuljetus tapahtuu uusilla toimijoilla.

Jos nykyiset kuljetusyritykset saavat jatkossakin kuntaurakoita, muutokset eivät ole niin radikaaleja. Yritykset panostavat tässä tilanteessa pääsääntöisesti keräykseen ja kuljetukseen ja yritysten työllistämä henkilömäärä pysyy lähes samana.

Jos nykyiset jätteenkuljetusyritykset eivät saa kuntaurakoita, merkitsee se niiden toiminnan taantumista Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Tässä tilanteessa jätteiden keräys ja kuljetus eivät kuitenkaan lopu. Alueelle tulee uudeksi yrittäjäksi joko kansainvälinen, kansallinen, alueellinen tai paikallinen toimija.

Nykyisistä toimijoista Lassila & Tikanoja Oyj toiminta jatkuisi alueella, mutta pienenesi noin puoleen nykyisestä. Muiden yritysten toiminta Vaasan seudulla on riippuvaista kunta-urakoiden voittamisesta. Osa yrityksistä toimii vain Vaasan seudulla ja mikäli ne eivät voittaisi kunta-urakoita, niiden toiminta saattaisi loppua kokonaan. Nykyisten toimijoiden mukaan myös kuljettajien työsuhteet olisivat jatkossa määräaikaisia ja työsopimukset tehtäisiin vastamaan mahdollisia urakka-aikoja.

4.3.3 Kunnan jäteaseman arvio

Tässä selvityksessä annettiin Ab Stormossen Oy:lle mahdollisuus ottaa kantaa kuljetusjärjestelmämuutoksen vaikutusten arviointiin. Ab Stormossen Oy kieltäytyi vastaamasta kyselyyn.

4.3.4 Arvio työllisyysvaikutuksista

Molemmilla kuljetusjärjestelmillä jätteiden keräyksen ja kuljetuksen tulee toimia. Näin ollen kokonaistyöllisyysvaikutus on likimain sama molemmissa kuljetusjärjestelmissä.

Kuljetusyrittäjien esittämä työsopimusten määräaikaisuus ei ole välttämätön edellytys viiden vuoden kuntaurakassa, koska työlainsäädäntö tuntee tuotannollis-taloudelliset irtisanomisperusteet. Työntekijöiden kannalta epävarmuus on silti sama kuin määräaikaisessa työsopimuksessa. Se voi johtaa suurempaan henkilöstön vaihtuvuuteen.

4.4 YRITYSTEN ELINKELPOISUUS

4.4.1 Kuljetusyrittäjien arvio

Kuljetusyrittäjille esitettyjen kyselyiden ja haastatteluiden perusteella ainakin Lassila & Tikanoja Oyj:n toiminta jatkuisi alueella, mutta sen toiminta supistuisi huomattavasti, jos jätteenkuljetusjärjestelmä muuttuisi kunnan järjestämäksi kuljetukseksi. Muilla yrityksillä toiminta loppuisi mahdollisesti kokonaan Vaasan seudulla. Kaikki yritykset irtisanoisivat

henkilöstöä sen mukaisesti, miten markkinatilanne kuntaurakoiden kilpailuttamisen jälkeen muuttuisi.

Mikäli kuljetusjärjestelmä muuttuisi kunnan järjestämään jätteiden kuljetukseen, nykyisiin yritysjetten kuljetussopimuksiin tulisi hinnan nousupaineita. Nousupaineita syntyisi, koska reitit täytyisi suunnitella uudelleen, reittien tehokkuus pienentyisi ja jätemäärät vähenisivät. Lisäksi jätteenkuljetuksen kalustomäärä vähenisi huomattavasti nykyisestä.

4.4.2 Arvio yritysten elinkelpoisuudesta

Yritysten elinkelpoisuuden tarkastelu liittyy siihen, millä edellytyksillä nykyiset yritykset voivat jatkaa toimintaansa, jos ne eivät saa kuntaurakoita. Tähän liittyy myös se, millä edellytyksillä jätteenkuljetusyrittäjät voivat tarjota seuraavalla urakkatarjouskierroksella palvelujaan ja kuinka työvoiman irtisanominen ja palkkaaminen sekä investoinnit ovat mahdollisia kilpailutetussa järjestelmässä, jossa kuljetusten kilpailutus on etenkin pienemmille riskitekijä investointien suunnittelussa ja työvoiman palkkauksessa.

Teoreettisia vaihtoehtoja nykyisin toimiville jätteenkuljetusyrittäjille ovat seuraavat:

- kaikki nykyiset jätteenkuljetusyritykset jatkavat kilpailutetussa järjestelmässä jossain laajuudessa,
- joku jätteenkuljetusyritys saa kaikki alueet tai
- kaikki jätteenkuljetusyritykset menettävät alueensa kokonaan tai osittain uudelle kansainväliselle, kansalliselle tai paikalliselle organisaatiolle.

Lassila & Tikanoja Oyj on suuryritys, joka pysyy elinkelpoisina siinäkin tapauksessa, ettei se voita yksittäisiä kilpailutuksia. Se voi siirtää kalustoaan ja joskus myös henkilöstään muihin tehtäviin. Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaisliikevaihto 12/2015 päättyneellä tilikaudella oli 646,3 miljoonaa euroa, liikevoitto 7,7 %, omavaraisuusaste 45,4 % sekä taseen loppusumma 465,8 miljoonaa euroa. Lassila & Tikanoja Oyj työllisti vuoden 2015 lopussa 8 085 henkilöä. Lassila & Tikanoja Oyj voi tarjota seuraavalla urakkatarjouskierroksella palveluitaan, vaikka se ei saisi ensimmäisellä kierroksella urakoita Vaasan seudun jätelautakunnan alueella.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueella tapahtuvan liiketoiminnan osuutta Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaistuloksesta on vaikea arvioida, koska sitä ei ole eritelty erikseen tilinpäätöksessä. Tämän vuoksi arvioimme kilpailutuksen vaikutuksia yrityksen alueelliseen liiketoimintaan, investointeihin ja yrityskuljetuksien saatavuuteen ja hinnoitteluun. Tällä hetkellä Lassila & Tikanoja Oyj työllistää Vaasan seudulla 18 henkilöä, joista 15 on kuljettajia. Lassila & Tikanoja Oyj:n omien arvioiden mukaan toiminta jatkuu alueella, jos yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmä muutetaan ja vaikka ne eivät pärjäisi kuljetusten kilpailutuksessa, mutta toiminta kuitenkin pieneneisi Vaasan seudulla ja kuljettajien tarve vähenisi puoleen nykyisestä. Myös muuta henkilökuntaa (mm. käsittely ja asiakaspalvelu) vähennettäisiin. Konsultin näkemyksen mukaan esitetyt vaikutukset ovat realistisia arvioita mahdollisista vaikutuksista.

Myös Remeo Oy (entinen Suez Suomi Oy) on suuryritys, joka pysyy elinkelpoisina siinäkin tapauksessa, ettei se voita yksittäisiä kilpailutuksia. Se voi myös siirtää kalustoaan ja joskus myös henkilöstään muihin tehtäviin. Yrityksen kokonaisliikevaihto 12/2015 päättyneellä tilikaudella oli 71,3 miljoonaa euroa, liikevoitto 7,3 %, omavaraisuusaste 55 % sekä taseen loppusumma 39,3 miljoonaa euroa. Se työllisti vuoden 2015 lopussa 319 henkilöä. Remeo Oy voi tarjota seuraavalla urakkatarjouskierroksella palveluitaan, vaikka se ei saisi ensimmäisellä kierroksella urakoita Vaasan seudun jätelautakunnan alueella.

Vaasan seudun jätelautakunnan alueella tapahtuvan liiketoiminnan osuutta Remeo Oy:n kokonaistuloksesta on vaikea arvioida, koska sitä ei ole eritelty erikseen tilinpäätöksessä. Tämän vuoksi arvioimme kilpailutuksen vaikutuksia yrityksen alueelliseen liiketoimintaan, investointeihin ja yrityskuljetuksien saatavuuteen ja hinnoitteluun samoin kriteerein kuin Lassila & Tikanojan kohdalla. Tällä hetkellä Remeo Oy työllistää Vaasan seudulla 11 henkilöä, joista 8 on kuljettajia, 1 vastaa laskutuksesta, 1 työnjohdosta ja 1 myynnistä. Remeo Oy:n omien arvioiden mukaan toiminta loppuisi alueella, jos yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmä muutetaan ja se ei pärjäisi kuljetusten kilpailutuksessa. Konsultin näkemyksen mukaan esitetyt vaikutukset ovat realistisia arvioita mahdollisista vaikutuksista, kun otetaan huomioon toiminnan laajuus sekä nykyiset tyhjennyspisteet.

Ekoman Ympäristöhuolto Oy ilmoitti heille tehdyssä kyselyssä, että kuljetusjärjestelmän muutoksella olisi vaikutusta heidän työllistävyyteen, eikä yrityksellä olisi toimintaedellytyksiä, jos

se ei pärjäisi kilpailutuksessa. Yrityksen kokonaisliikevaihto 1/2016 päättyneellä tilikaudella oli 1 386 000 euroa, liikevoitto 13,4 %, omavaraisuusaste 81 % sekä taseen loppusumma 789 000 euroa. Ekoman Ympäristöhuolto Oy työllisti tilikauden lopussa (1/2016) 15 henkilöä.

Nordqvist-Trans Oy Ab mukaan kuljetusjärjestelmän muutoksen seurauksena heillä olisi mahdollista työllistää enintään yksi työntekijä. Yrityksen kokonaisliikevaihto 3/2016 päättyneellä tilikaudella oli 848 000 euroa, liikevoitto 15,9 %, omavaraisuusaste 92 % sekä taseen loppusumma 1 130 000 euroa. Nordqvist-Trans Oy Ab työllisti tilikauden lopussa (3/2016) 5 henkilöä.

Storsveds Sopservice Kb on kommandiittiyhtiö, eikä sen tilinpäätöstietoja ole julkisesti saatavilla. Yritykselle tehtyjen kyselyiden mukaan Storsveds Sopservice Kb työllistää tällä hetkellä 3 kuljettajaa ja kuljetusjärjestelmän muuttuessa kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi yrityksen toiminta loppuisi, jos se ei pärjäisi kilpailutuksessa.

Häggviks Transport on myös kommandiittiyhtiö, eikä sen tilinpäätöstietoja ole julkisesti saatavilla. Yritys ei ottanut kyselyissä kantaa kuljetusjärjestelmän muutoksen vaikutuksista sen toimintaan.

Rune Bergström Renhållning Ab ilmoitti heille tehdyssä kyselyssä, että kuljetusjärjestelmän muutoksen seurauksena yrityksellä olisi toimintaedellytyksiä, jos se ei pärjäisi kilpailutuksessa. Yrityksen kokonaisliikevaihto 12/2015 päättyneellä tilikaudella oli 671 000 euroa, liikevoitto 7,9 %, omavaraisuusaste 10 % sekä taseen loppusumma 426 000 euroa. Rune Bergström Renhållning Ab työllisti tilikauden lopussa (12/2015) 4 henkilöä.

MT-jätehuolto Oy ei ottanut kyselyissä kantaa kuljetusjärjestelmän muutoksen vaikutuksista sen toimintaan. Yrityksen kokonaisliikevaihto 6/2016 päättyneellä tilikaudella oli 176 000 euroa, liikevoitto 7,4 %, omavaraisuusaste 84 % sekä taseen loppusumma 143 000 euroa.

Pohjanmaan hyötyjäte Oy ei ottanut kyselyissä kantaa kuljetusjärjestelmän muutoksen vaikutuksista sen toimintaan. Yrityksen kokonaisliikevaihto 12/2015 päättyneellä tilikaudella oli 1 518 000 euroa, liikevoitto 13,8 %, omavaraisuusaste 36 % sekä taseen loppusumma 3 047 000 euroa. Yritys työllisti tilikauden lopussa (12/2015) 8 henkilöä.

Kuljetusyrityksille tehtyjen kyselyiden ja haastatteluiden perusteella yritykset tarjoavat myös yritysjetten kuljetuspalveluita tällä hetkellä, mutta arvioivat niiden hintojen nousevan, jos yhdyskuntajätteen kuljetus muutetaan kunnan järjestämäksi jätteen kuljetukseksi. Konsultin arvion mukaan kuljetusyritysten arviot yritysjetten hintojen nousupaineesta pitävät paikkansa, jos kyseiset yritykset eivät voita kuntaurakoita. Jos nykyiset toimijat saavat itselleen kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä kuntaurakoita, ei konsultin näkemyksen mukaan toiminnassa tapahdu merkittävää muutosta.

4.4.3 Viranomaisten toiminta

Tämän selvityksen yhteydessä annettiin Vaasan seudun jätelautakunnalle, joka toimii jätehuoltoviranomaisena, sekä jätehuollon valvontaviranomaisille mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta. Viranomaiset kieltäytyivät kuitenkin vastaamasta kyselyihin.

Kuljetusyrittäjät arvioivat, että kuljetusjärjestelmä ei vaikuta viranomaisyhteistyöhön. Jätteenkuljetusyritysten on vuosittain toimitettava samat tiedot jätehuoltoviranomaiselle kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Ajantasainen jäterekisteri sekä mahdollisimman korkea liittymisaste järjestettyyn jätteenkuljetukseen on sekä kunnan että yrittäjien etu.

Jätelain mukaisen valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikki kiinteistöt joille ei ole myönnetty poikkeusta kuuluvat järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Kuljetusyrittäjällä ei ole oikeutta määrätä kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätteen kuljetukseen, joten kuljetusjärjestelmällä ei ole suoria vaikutuksia liittymisasteeseen.

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen liittymisprosenttia pidetään yleensä lähtökohtaisesti korkeampana, kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Liittymisaste riippuu kuitenkin valvonnan määrästä ja edellyttää molemmissa järjestelmissä valvontaa valvovalta viranomaiselta. Esimerkiksi Joensuun alueellisen jätelautakunnan alueella, missä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, on vuonna 2015 lähetetty kehoituksia kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään liittymiseen tai tietojen selventämiseen noin 1 200 vakinaisen asunnon haltijalle (JATELK 7373/00.03.00/2016). Tämä osoittaa, ettei kuljetusjärjestelmällä itsessään ole vaikutusta liittymisasteeseen vaan liittymisaste on sidoksissa valvontaan.

5. VERTAILU AIEMPIIN SELVITYKSIIN

5.1 FCG:N LAATIMA SELVITYS, 5.11.2015

Vaasan seudun jätelautakunnan toimesta Finnish Consulting Group (FCG) on laatinut selvityksen Vaasan seudun jätteenkuljetusjärjestelmän lainmukaisuudesta. Selvitys valmistui 5.11.2015 ja sen mukaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei Vaasan seudulla täytä jätelain 37 §:n mukaisia vaatimuksia. Alla on vertailtu tässä selvityksessä tehtyjä johtopäätöksiä FCG:n saamiin tuloksiin:

Taulukko 5-1. Jätelain 37 § mukaisten vaatimusten täyttymisen vertailu 5.11.2015 julkaistuun FCG:n laatimaan selvitykseen nähden.

1. Jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset; tarjolla on jätteen kuljetuspalvelua kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin	
FCG:n selvityksessä esitetty tulos	Tämän työn tulosten perusteella tehty johtopäätös
<p>Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella yhdyskuntajätteen keräys- ja kuljetushinnat vaihtelevat jonkin verran kunnittain. Myös kuntien sisällä näyttäisi olevan hintaeroja.</p> <p>Tehdyn kyselyn perusteella Vaasan seudun jätelautakunnan alueen yrittäjillä on käytössä monenlaisia ja monen tasoisia erittelytapoja. Hinnoittelun vertailtavuus ei siten ole paras mahdollinen.</p> <p>Jätteenkuljetusjärjestelmien välisiä eroja tasannee jätelain vaatimus maksun perusteiden vähimmäisvaatimuksista kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa (85 §). Kunnan mahdollisuudet seurata kiinteistön järjestämän jätteenkuljetuksen hintatasoa ovat kuitenkin edelleen huonot. Myös keinot hintatasoon puuttumiseen ovat vähäiset.</p>	<p>Selvityksen mukaan jätteenkuljetuspalveluja on Vaasan seudulla saatavilla kattavasti ja luotettavasti ja kaikki kiinteistöt saavat jätteastiansa tyhjennettyä. Samoilla alueilla toimii useita jätteenkuljetusyrittäjiä, mikä luo kilpailua ja samalla takaa kiinteistön haltijalle mahdollisuuden vaihtaa kuljetusyrittäjä, mikäli ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun. Palvelujen laatuun tai luotettavuuteen kuljetusjärjestelmän muutoksella ei katsota olevan vaikutusta.</p> <p>Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella polttokelpoisen jätteen kuljetushinnat vaihtelevat jonkin verran. Palvelun ehtoja ei pidetty syrjivinä, koska erot ovat kohtuulliset ja perustuvat tuotantorakenteeseen, esimerkiksi etäisyyteen, tyhjennyskertoihin ja/tai keräysalueen astiamääriin. Lisäksi hintaerot ovat pieniä. 240 L jätteastian tyhjennyksistä 84 % on 3 euron hintavaihtelun sisällä. Ylä- ja alakvartiilin ero on 2,5 euroa. Tyhjennyshinnoissa on eroja, mutta ne perustuvat lain mukaiseen aiheuttamisperiaatteeseen ja ne eivät ole kohtuuttomia ja/tai syrjiviä.</p>
2. Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa ja tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle	
FCG:n selvityksessä esitetty tulos	Tämän työn tulosten perusteella tehty johtopäätös
<p>Jätehuollon yleisen toimivuuden tekijöitä ovat palvelujen saatavuus ja palvelujen joustavuus. Jätehuollon toimivuutta heikentävät järjestelmään liittymättömät kiinteistöt.</p> <p>Yleiseen toimivuuteen ja jätehuollon alueellisen kehittämisen tukemiseen voidaan katsoa kuuluvan myös yhteisten pelisääntöjen eli jätehuoltomääräysten noudattamisen.</p> <p>Jätelautakunnan tulee järjestää kotitalousjätteen tyhjennysten systemaattinen seuranta myös kiinteistön haltijan</p>	<p>Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus säilyttää alueella useita itsenäisiä kuntaurakoiden saamisesta riippumattomia yrityksiä, jotka käytännössä kyselyjen ja haastattelujen sekä mm. kuljetushintojen erilaisuuden ja toiminta-alueiden perusteella kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta. Se antaa myös kiinteistönhaltijoille mahdollisuuden valita jätteiden kuljetuksia hoitava yritys.</p> <p>Molemmat kuljetusjärjestelmät ovat samassa asemassa ja liittymisen (jätteen</p>

<p>järjestämässä jätteenkuljetuksessa.</p> <p>Hyvin toimivan seurantajärjestelmän avulla kiinteistön liittyminen kuljetusjärjestelmään voidaan todentaa ja myös tarkistaa kiinteistöjen käyttämien yritysten jätehuoltorekisteriin liittymistilanne.</p> <p>Vaasan seudulla on kiinteistöjä, joilla ei ole tehty jäteastioiden tyhjennyksiä tai tyhjennyksiä ei ole tehty jätehuoltomääräysten edellyttämällä tiheydellä.</p> <p>Nykyisessä järjestelmässä ei siten ole pystytty varmistamaan jätehuollon yleistä toimivuutta.</p> <p>Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella ei näyttäisi tällä hetkellä olevan erityisiä ongelmia vastaanottoaikojen kapasiteettiin ja toimintavarmuuteen liittyen.</p> <p>Jätehuollon alueellinen kehittäminen vaatii suunnittelua ja investointeja.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa yritykset toimivat omien kehitystarpeittensa mukaisesti ja niiden saaminen yhteisten kehittämissuunnitelmien toteuttajaksi on haastava tehtävä.</p> <p>Lisäksi osa yrityksistä on pieniä, eikä niillä välttämättä ole taloudellisia mahdollisuuksia osallistua alueelliseen kehitystyöhön.</p> <p>Kuljetuspalveluja voidaan siten kehittää lähinnä jätehuoltomääräysten kautta.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei edellä esitetyn perusteella edistä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnissa eikä tue jätehuollon alueellista kehittämistä.</p>	<p>luovuttamisen) noudattamatta jättäminen edellyttää valvontaviranomaisen (ELY, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) toimenpiteitä. Yrittäjät eivät voi pakottaa ketään solmimaan jätteen kuljetussopimuksia. Mahdollisimman korkea liittymisaste ja jätehuoltomääräysten mukainen toiminta on niin viranomaisen kuin yritysten edun mukaista.</p> <p>Liittymisasteen seurantaan varten viranomainen ylläpitää rekisteriä liittymisvelvollisista kiinteistöistä. Yrittäjät pitävät tätä jatkuvasti osaltaan reaaliajassa (vrt. esim. Forssan jätelautakunnan rekisterijärjestelmä).</p> <p>Keräyksen palvelutarjonta on laajaa ja lajitteluun voidaan vaikuttaa jätehuoltomääräyksillä.</p> <p>Kuljetusjärjestelmä tukee jätehuollon alueellista kehittämistä keräyksen ja kuljetusten osalta. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus motivoi jätehuoltoyrityksiä kehittämään keräys- ja kuljetuskalustoa, kouluttamaan työntekijöitään sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita. Yritysten kilpaillessa vapailla markkinoilla, pienillä kilpailueduilla (mm. monilokeroautot, kuljettajien taloudellinen ajotapa, reittioptimointi) voi olla suuri merkitys yritysten elinvoimaisuuden ja markkinoilla pysymisen kannalta.</p> <p>Nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän ei katsota aiheuttavan vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Reklamaatioiden määrä verrattuna kaikkiin tyhjennyskertoihin oli pieni, samoin kuljetuksesta ja keräyksestä aiheutuvien omaisuusvahinkojen määrä verrattuna kaikkiin Vaasan seudulla tapahtuviin liikenneonnettomuuksiin. Henkilövahinkoja vuonna 2015 ei tapahtunut.</p> <p>Kunnan järjestämässä järjestelmässä kuljetukset voivat hiukan tehostua, koska kuljetukset voidaan reitittää tehokkaammin. Siirtyminen kunnan järjestämään jätteiden kuljetukseen tarkoittaisi kuitenkin yritysjetten keräily uudelleen reititystä, mikä laskisi keräilyn tehokkuutta.</p> <p>Siirryttäessä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liikennesuorituksen aiheuttama muutos kokonaismelutasossa olisi alle 1 dB. Ihmiskorva ei pysty havaitsemaan tällaista alle 1 dB ekvivalenttimelutason muutosta. Meluvaikutus on paikallinen "ärsytys" niillä alueilla, joissa mahdollisesti käy toinen ajoneuvo tyhjentämässä muita jätteitä. Melutasot molemmissa järjestelmissä jäävät alle melutason ohjearvojen (VNp 993/1992 2–3 §). Maksimimelutaso syntyy tyhjennyksissä, joiden lukumäärä on sama molemmissa järjestelmissä. Kuljetusjärjestelmän valinta ei vaikuta asukkaiden kokemaan melutasoon.</p>
--	--

	Kunnan järjestämän jätekuljetusten päästöt yhdyskuntajätteen kuljetuksessa vähenisivät liikennesuoritteiden vähenemän mukaisesti, jolloin kuljetusjärjestelmän muutoksella päästöjen laskennalliset vähenemät olisivat niin pieniä, että ilmanlaadun ohjearvojen (VNA 711/2001) tarkastelussa näillä muutoksilla ei ole mitattavaa vaikutusta.
3. Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan	
FCG:n selvityksessä esitetty tulos	Tämän työn tulosten perusteella tehty johtopäätös
Kotitalouksien asema	Kotitalouksien asema
<p>Pitkät asiakassuhteet jätteenkuljetusyritysten kanssa ovat kyselyn perusteella yleisiä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa voidaan joutua luopumaan pitkästä asiakassuhteesta, mikä koetaan negatiivisena.</p> <p>Tyhjennysten vähimmäistiheys on asetettu jätehuoltomääräyksissä, joten astioita voidaan joutua tyhjentämään vajaina molemmissa kuljetusjärjestelmissä.</p> <p>Tyhjennysvälin muuttaminen on mahdollista molemmissa järjestelmissä jätehuoltomääräysten sallimissa rajoissa.</p> <p>Myös kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tulee luonnollisesti olla mahdollisuus lisätyhjennysten tilaamiseen.</p> <p>Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa palveluntarjoajaa ei voi vaihtaa, mutta valitukset ovat osa laadunvalvontaa: mikäli palvelusta tulee valituksia, niitä tarkastellaan myös koko järjestelmän kehittämiskysymyksinä.</p> <p>Vaasan seudulla asukkaat ovat olleet kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tyytyväisiä.</p> <p>Toisaalta seudulla näyttää olevan vielä vapaamatkustajaongelmia.</p> <p>Hinnoittelussa näyttää myös olevan eroja.</p> <p>Kotitalouksien kannalta tarkasteltuna kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta ei voida siten pitää täysin myönteisenä jätelain 37.1 §:n 3 kohdan edellyttämällä tavalla.</p>	<p>Tarkastelualueen kunnasta riippuen kesällä 2016 alueilla toimi 3–8 yhdyskuntajätteen kuljetuksia tarjoavaa yritystä. Jätelaskujen suuruus vaihtelee yritysten välillä, mutta asiakas voi halutessaan vaihtaa palveluntuottajaa. Yritysten välillä on eroja, mikä mahdollistaa selkeän valinnan, missä heijastuu palvelut ja niiden taso. Jätteenkuljetussopimuksen voi irtisanoa kaikkien toimijoiden asiakaspalvelussa ja irtisanomisaika vaihtelee toimijasta riippuen 0–3 kk välillä. Yritysten sisällä uusia kuljetuspalveluja tarjotaan asiakkaille samankaltaisin ehdoin. Selvityksessä ei tullut esille seikkoja, joiden perusteella liittymisehtoja voisi pitää syrjivinä.</p>
Yritysten toiminta	Yritysten toiminta
FCG:n selvityksessä esitetty tulos	Tämän työn tulosten perusteella tehty johtopäätös
<p>Kuljetusyrittäjiltä saadun tiedon mukaan vakiintuneet asiakassuhteet ovat seudulla yleisiä, mikä toisaalta merkitsee sitä, että uusien yritysten tulo markkinoille on hidasta.</p> <p>Kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen kuljetuspalveluiden merkitys seudulla toimivien yritysten liikevaihdosta vaihtelee tiedon</p>	<p>Kuljetusyrittäjien mukaan niillä on hyvät mahdollisuudet työllistää jatkossakin, jos alueella säilyy kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.</p> <p>Mikäli kiinteistön haltijan järjestämästä jätteiden kuljetusjärjestelmästä siirrytään</p>

<p>ilmoittaneiden kesken 40–100 %, joten monilla yrittäjillä huoli liiketoiminnan ja elinkeinon loppumisesta mahdollisen kuljetusjärjestelmämuutoksen myötä on kova.</p> <p>Pienten paikallisten yritysten toimintaedellytysten takaaminen on ollut sekä kuntien että yritysten huolen kohteena.</p> <p>Nykyisestä kireästä taloustilanteesta johtuen ei ole varmaa, että pienet yritykset pärjäävät kilpailussa kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Mm. niiden markkinointiedellytykset ovat huonommat kuin suurten yritysten.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kotitalouksista noudettavan jätteen kuljetusrekisteriin vaadittavien tietojen kirjaaminen on kuljetusyrityksen vastuulla, mikä voi olla pienille yrittäjille haasteellista.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa yritysten tulee selvittää kirjanpidosta omin avuin.</p> <p>Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuoltoviranomainen voi varmistaa, että yritysten käytävissä on tarvittavat kuljetusten seuranta- ja raportointijärjestelmät.</p> <p>Pienten yritysten menestymistä kunnan järjestämän kuljetuksen tarjouskilpailussa voi vaikeuttaa monimutkainen kilpailutus.</p> <p>Kunnilta edellytetään yhä suurempaa tarkkuutta kilpailutuksessa, mikä johtaa yhä monimutkaisempiin ja vaativampiin tarjouskilpailuihin. Esimerkiksi tiukat kalustovaatimukset voivat pudottaa pieniä yrityksiä pois tarjouskilpailusta.</p> <p>Pienten yritysten kilpailuedellytyksiä voidaan parantaa mm. pitämällä urakka-alueiden koko riittävän pienenä, urakkasopimusten riittävän pitkällä kestolla ja hajauttamalla kilpailutukset ajallisesti.</p> <p>Kunnan järjestämässä kuljetuksessa niillä yrityksillä, jotka saavat sopimuksen, on varma 3–5 vuoden työkanta sekä varmasti maksava asiakas, joka edellyttää toiminnan kehittämistä ja osallistuu siihen.</p> <p>Erityisesti paikallisesti toimivilla pienillä yrityksillä kilpailutuksen hävinneen yrittäjän edellytykset jatkaa yritystoimintaa heikkenevät.</p> <p>Edellä esitetyn perusteella voidaan arvioida, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on jo markkinoilla olevien yrittäjien kannalta positiivinen ratkaisu.</p>	<p>kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, näkevät jätteenkuljetusyritykset tilanteen heikkenevän nykyisestä.</p> <p>Mikäli kuljetusjärjestelmä muuttuu, töiden jatkuminen riippuu siitä, pärjäävätkö jätteenkuljetusyritykset mahdollisessa kilpailutuksessa. Jos nykyisin toimivat yritykset eivät voita kilpailutuksia, työntekijöitä joudutaan irtisanomaan ja osa yrityksistä saattaa joutua lopettamaan toimintansa kokonaan.</p> <p>Jos nykyiset kuljetusyritykset saavat jatkossakin kuntaurakoita, muutokset eivät ole niin radikaaleja. Yritykset panostavat tässä tilanteessa pääsääntöisesti keräykseen ja kuljetukseen ja yritysten työllistämä henkilömäärä pysyy lähes samana.</p> <p>Työsopimusten määräaikaisuus saattaa kuitenkin aiheuttaa epävarmuutta ja johtaa henkilöstön suureen vaihtuvuuteen.</p> <p>Epävarmuus kuntaurakoiden jatkumisesta heikentää luottamusta töiden jatkumiseen ja hidastaa mm. uusien hankintojen tekemistä sekä henkilöstön kouluttamista.</p> <p>Kuljetusjärjestelmän muuttumisen katsotaan vaikuttavan negatiivisesti tällä hetkellä Vaasan seudulla toimivien yritysten toimintaan. Jätteiden keräys ja kuljetus eivät kuitenkaan lopu. Mikäli nykyiset yritykset häviävät kilpailutukset, alueelle tulee uudeksi yrittäjäksi joko kansainvälinen, kansallinen, alueellinen tai paikallinen toimija.</p>
--	---

Viranomaisten toiminta	Viranomaisten toiminta
FCG:n selvityksessä esitetty tulos	Tämän työn tulosten perusteella tehty johtopäätös
<p>Vaasan seudun jätelautakunta ylläpitää jätelain edellyttämää kuljetusrekisteriä.</p> <p>Kuljetusrekisterin päivitetään yrityksille säännöllisesti tehtävin kyselyin. Kyselyihin vastaaminen usein kuitenkin viivästyy ja tietoja joudutaan pyytämään useamman kerran. Tiedot saadaan monissa eri muodoissa ja rekisterin päivistytyö on aikaa vievää.</p> <p>Valvontaviranomaisen kannalta on erittäin tärkeää, että rekisteri jätteen kuljetuksista on mahdollisimman kattava ja ajantasainen.</p> <p>Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa seurantatietojen ylläpito tapahtuu systemaattisesti jo kuljetusten järjestämisen käytännön tarpeista lähtien. Asiakasrekisteriä pidetään yllä asiakasseurantaansa varten. Jätehuoltoviranomaisella on siten käytössään ajantasainen tieto mm. siitä, miten kiinteistöt ovat täyttäneet jätehuoltomääräyksissä asetetut velvoitteet.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä kyse on yksityisoikeudellisista sopimuksista kuljetusyrityksien ja asiakkaiden välillä. Näitä tietoja ei ole tarkoitettu kunnallisen jäteyhtiön tai muiden kuljetusyritysten nähtäväksi.</p> <p>Jätehuoltoviranomainen on luonut kuljetusyrityksien toimittamien tietojen kuljetusrekisteriin siirtämiseksi järjestelmän, jonka käyttö vaatii enemmän resursseja kuin kunnan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä, jossa tiedot voitaisiin tallettaa kuljetusrekisteriin yksinkertaisemmin.</p> <p>Ajantasaisen kuljetusrekisterin ylläpito vaatii kuljetusyrityksiltä saatavien tietojen lisäksi myös paljon muita tietoja, kuten tietoa kiinteistön haltijan vaihtumisesta.</p> <p>Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakkaan etuna on pitää jätehuoltoviranomainen ajan tasalla tiedoistaan, mm. osoitteen muutoksista. Kuljetusrekisteriin tarvittavien tietojen ylläpidon voidaan siten arvioida toteutuvan luotettavammin ja helpommin kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.</p> <p>Tilanteessa, jossa todetaan, ettei tietyllä kiinteistöllä tehdä tyhjennyksiä riittävän usein, jätehuoltoviranomainen lähettää molemmissa järjestelmissä kiinteistölle (haltijalle) kehotuksen noudattaa lainsäädäntöä ja jätehuoltomääräyksiä, eli sopimaan tyhjennyksistä järjestelmästä riippuen joko kunnan tai yksityisen kuljetusyrityksen kanssa. Mikäli kiinteistö ei toimi edellytetyllä tavalla,</p>	<p>Vaasan seudun jätteenkuljetusyrityksien mukaan viranomaistoiminta on toiminut alueella hyvin. Kuljetusyritykset arvioivat, että kuljetusjärjestelmä ei vaikuta viranomaisyhteistyöhön.</p> <p>Jätteenkuljetusyritysten on vuosittain toimitettava samat tiedot jätehuoltoviranomaiselle kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Ajantasainen jättereisteri sekä mahdollisimman korkea liittymisaste järjestettyyn jätteidenkuljetukseen on sekä kunnan että yritysten etu.</p> <p>Jätelain mukaisen valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikki kiinteistöt joille ei ole myönnetty poikkeusta kuuluvat järjestettyyn jätteen kuljetukseen. Kuljetusyrityksillä ei ole oikeutta määrätä kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätteiden kuljetukseen, joten kuljetusjärjestelmällä ei ole suoria vaikutuksia liittymisasteeseen.</p> <p>Vuoden 2015 aikana kyselyyn vastanneista kuljetusyrityksistä mikään ei ollut saanut reklamaatioita viranomaisilta.</p>

<p>jatkokorjaukset siirtyvät kyseisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.</p> <p>Järjestelmien välisenä erona on tällöin reagointinopeus: kunnan järjestämässä kuljetuksessa rekisterin tiedot ovat ajan tasalla jatkuvasti, kun taas kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kuljetusrekisteriä päivitetään enintään neljännesvuosittain.</p> <p>Vaasan seudulla kunnallinen jäteyhtiö perii nykyisin ekomaksua, jolla katetaan mm. ekopisteiden, hyötykäyttöasemien, ekobiilikampanjan ja jäteneuvonnan kustannukset.</p> <p>Kuljetusrekisterin kunnallinen toteuttaminen lisää itsessään jätehuollon kustannuksia kuljetusjärjestelmästä riippumatta.</p> <p>Jätehuoltoviranomaisen tulee pystyä kattamaan jätehuollosta aiheutuvat kustannukset (ml. viranomaistehtävät) jätemaksuilla ja nämä jätemaksut pitää pystyä kohdentamaan jätettä tuottaville kiinteistöille.</p> <p>Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa näiden maksujen laskutusta varten tulee luoda oma yrittäjien ja kunnallisen jäteyhtiön laskutusta täydentävä järjestelmä.</p> <p>Kunnan on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa varmistettava palvelujen saatavuus. Mikäli todetaan, että jokin alue tai kiinteistö ei syystä tai toisesta (esimerkiksi hankalat olosuhteet tai maksuvaikkeudet) saa palvelua, kunnan keinot palvelujen tuottamiseen ovat rajoitetut.</p> <p>Edellä esitetyn perusteella kunta ja viranomaiset pystyvät hoitamaan tehtäviään ja puuttumaan mahdollisesti ilmeneviin epäkohtiin yksinkertaisemmin kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.</p>	
--	--

5.2 KULJETUSJÄRJETELMÄN MUUTOSVAATIMUSTEN PEURUSTELUT JÄTELAUTAKUNNASSA

viranomaistilauksena tehdyn selvityksen perusteella Vaasan seudun jätelautakunnalle esitettiin 13.9.2016 seuraavin perusteluin, ettei kiinteistön haltijan järjestelmä täytä jätelain vaatimuksia ja esitettiin siirtymistä kunnan järjestämään jätteiden kuljetuksiin:

Perustelut: Yhdessä kunnassa sekä muiden kuntien osissa toimii vain yksi jätteenkuljetusyritys, joka suorittaa jätetyhjennyksiä eikä ole oikeastaan minkäänlaista kilpailua jätetyhjennyksen suhteen.

Tämän tarkastelun perusteella Vaasan jätelautakunnan alueella toimii 10 yritystä ja kaikilla alueilla toimii useampi kuin yksi jätteenkuljetusyritys. Yritysten tilinpäätöstietojen perusteella yksikään yritys ei käytä väärin mahdollista määräävää markkina-asemaansa.

Perustelut: Ongelma, joka on tullut jätelautakunnan tietoon kuljetustietojen sekä kunnallisten ympäristöviranomaisten kautta on, että asiakkaat, joka eivät pysty maksamaan, suljetaan jätteenkuljetuksen ulkopuolelle, tämä ei ole mahdollista jos jätteenkuljetukset järjestetään kunnan toimesta, sillä kunta ei voi kieltäytyä noutamasta jätteitä kotitalouksista. Jätehuolto on peruspalvelu, jonka on oltava kaikkien saatavilla riippumatta taloudellisesta tilanteesta tai muista syistä.

Tämän tarkastelun perusteella Palveluita on saatavilla kaikilla Vaasan jätelautakunnan alueella. Palvelut ovat kohtuullisia ja syrjimättömiä. Maksukyvyttömät asiakkaat voivat toimeentulotuen kautta saada jätehuoltokustannuksiin tukea.

Perustelut: Tyhjennysvälejä ei aina noudateta. Kiinteistön haltijat tai jätteenkuljetusyrietykset eivät saa laatia tyhjennyssopimuksia, jotka ovat jätehuoltomääräysten vastaisia

Tämän tarkastelun perusteella Yrityksille ei tullut viranomaiselta reklamaatiota jätehuoltomääräysten vastaisista tyhjennysväleistä.

Perustelut: Viranomaisen tilaamassa selvityksessä useimmat jätteidenkuljetusyrietykset ilmoittavat, että ne erittelevät kustannuksensa laskuissa, kun asiakkaat puolestaan ilmoittavat, että kaikki jätteenkuljetusyrietykset eivät erittele kustannuksia. Maksujen erittely on jätelain asettama vaatimus (646/2011) 85§. Jätteenkuljetusyrietykset laskuttavat kuljetuskulujen lisäksi myös käsittelykulut ja useimmat yrityksistä tekevät arvion asiakkaiden käsittelykuluista, mikä merkitsee sitä, että toiminta-alueen asiakkaat maksavat erilaisia käsittelymaksuja riippuen siitä mitä jätteenkuljetusyrietystä ne käyttävät, ja tästä syystä asiakkaita ei käsitellä tasapuolisesti. Jätteenkuljetusyrietysten hinnoittelusta puuttuu läpinäkyvyys ja jätehuoltoviranomainen eli jätelautakunta ei voi valvoa hintatasoa toiminta-alueella..

Tämän tarkastelun perusteella Jätelautakunta vahvistaa käsittelyhinnan (€/t), jonka lisäksi asiakkaalta perittävään käsittelymaksuun vaikuttaa kuljetusyrietyksen käyttämä jätteastian tilavuuspainokerroin. Eri kuljetusyrietyksillä on käytössä toisistaan poikkeavia tilavuuspainokertoimia, jotka perustuvat aikaisemmin mitattuun tietoon kertyvästä jättemäärästä. Jätehuoltoviranomainen voi halutessaan määrittää korkeimman käytettävän astiakohtaisen tilavuuspainokertoimen. Maksujen erittelystä on sovittava yritysten kanssa.

Perustelut: Nykyisen kuljetusjärjestelmän päästöt ja ympäristövaikutukset ovat suuremmat kuin kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska kunta voi asettaa vaatimuksia esim. ajoneuvojen varustetasoon ja päästöihin. Nykytilanteessa vastuun asettaminen kuljetuskalustolle on yksittäisen kiinteistön omistajan vastuulla. Toinen kiinteistöjen omistajien selvityksessä esille nostama ongelma on, että asuntoalueilla ajaa useita eri jätteenkuljetusyrietyksiä, mikä myös vaikuttaa negatiivisesti ympäristöön ja asuinympäristöön.

Tämän tarkastelun perusteella Kunnan järjestämän jätekuljetusten päästöt yhdyskuntajätteen kuljetuksessa vähenisivät liikennesuoritteiden vähenemän mukaisesti, jolloin kuljetusjärjestelmän muutoksella päästöjen laskennalliset vähenemät olisivat niin pieniä, että ilmanlaadun ohjearvojen (VNA 711/2001) tarkastelussa näillä muutoksilla ei ole mitattavaa vaikutusta. Lisäksi alueella käytössä oleva kuljetuskalusto on varsin uutta ja täyttää EURO5 ja vähintään EURO4 vaatimukset.

Perustelut: Liittymisprosentti ajalla 1.1.2016-30.4.2016 oli 82,2 %. Jätelautakunnan tietojen mukaan n. 4200 kiinteistöä ei ole tyhjentänyt jäteastioitaan tällä ajalla (1.1.2016 - 30.4.2016), oman kiinteistön kautta tai ilmoittanut, että tyhjennys tehdään yhteisen jätteen kautta.

Tämän tarkastelun perusteella. Yrittäjät eivät ole velvollisia seuraamaan liittymättömiä ja he eivät voi määrätä kiinteistöjä liittymään järjestettyyn jätekuljetukseen. Viranomaisilla pitäisi olla itsellään käytössä luettelo liittymisvelvollisista kiinteistöistä ja niiden jätehuollon keräilyjärjestämisestä, oli kuljetusjärjestelmä mikä tahansa. Tähän voidaan perustaa toimiva reaaliajassa toimiva rekisteri (vrt. esim. Forssan malli). Jätehuoltomääräysten mukainen tyhjennysväli kaikille on niin viranomaisen kuin jätteenkuljetusyrittäjien etu. Rekisterien päivittäminen myös tyhjennysvälien osalta ei ole kuljetusjärjestelmäsidoonainen asia ja se kannattaakin päivittää yhteistyössä eri osapuolten kesken.

6. JÄTELAIN 37 §:N MUKAINEN ARVIOINTI

6.1 KATTAVUUS (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)

Molemmat kuljetusjärjestelmät ovat alueellisesti kattavia. Teoriassa kiinteistönhaltija voi hetken aikaa olla vapaamatkustaja nykyjärjestelmässä, jos ei tee heti uutta sopimusta ja jos raportointi tai viranomaisvalvonta ei toimi. Tällainen on kuitenkin vähäistä ja lähtökohtaisesti kaikkien on noudatettava jätehuoltomääräyksiä. Palvelutarjonta on kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa hieman laajempi. Molemmat järjestelmät olisivat jätelain mukaisia.

6.2 LUOTETTAVUUS (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)

Nykyinen kuljetusjärjestelmä kattaa koko Vaasan seudun jätelautakunnan alueen. Nykyjärjestelmässä voidaan reagoida poikkeamiin nopeammin ja yhteydenotto on myös käytännössä helpompaa ja toimii ilman välikäsiä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa urakoitsijan vaihtuessa voi tulla ongelmia tyhjennysten luotettavuudessa. Molemmat järjestelmät olisivat silti luotettavia ja täyttävät siltä osin jätelain vaatimukset.

6.3 KOHTUULLISET JA SYRJIMÄTTÖMÄT EHDOT (MOLEMMAT KULJETUSJÄRJESTELMÄT)

Nykyjärjestelmässä kaikki yritykset tarjoavat uusia sopimuksia samankaltaisin ehdoin omille asiakkailleen ottaen huomioon mm. asiakoot ja kuljetusvälit. Eri aikaan tehdyissä sopimuksissa voi olla eroja. Yritysten välillä on eroja. Asiakkailta on kuitenkin mahdollisuus vaihtaa palveluntarjoajaa, koska kaikilla alueilla useampi yritys tarjoaa palveluja.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ehdot ovat käytännössä samat kaikille. Pieni joustamattomuus kunnan järjestämässä urakoiduissa kuljetusehdoissa voi johtaa siihen, ettei jätteen määrää ja laatua saada dynaamisesti aina sovitettua tyhjennyksiin. Koska tyhjennysrytmiin voi vaikuttaa, myös tämä järjestelmä täyttää kohtuullisten ja syrjimättömien ehtojen vaatimuksen.

Molemmat järjestelmät täyttävät jätelain vähimmäisvaatimukset, mikä käytännössä jo mahdollistaa kuljetusjärjestelmän muuttamisen Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa on selvitettävä myös lisäedellytysten täytyminen (kohdat 6.4-6.7).

6.4 EDISTÄÄKÖ NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ JÄTEHUOLLON YLEISTÄ TOIMIVUUTTA KUNNASSA?

Nykyinen kuljetusjärjestelmä edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, koska se säilyttää alueella itsenäisiä kuntaurakoiden saamisesta riippumattomia yrityksiä, jotka käytännössä kyselyjen ja haastattelujen sekä mm. kuljetushintojen erilaisuuden perusteella kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta, nojautuen kustannusperusteisiin kuljetushintoihin. Se antaa myös kiinteistönhaltijoille valinnanvaraa.

Nykyjärjestelmä edistää jätehuollon (keräys, kuljetus, käsittely) yleistä toimivuutta Vaasan seudun jätelautakunnan alueella. Keräyksen palvelutarjonta on laajaa ja lajitteluun voidaan vaikuttaa jätehuoltomääräyksillä.

6.5 TUKEEKO NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ JÄTEHUOLLON ALUEELLISTA KEHITTÄMISTÄ?

Kuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta jätteiden käsittelyn alueelliseen kehittämiseen. Yhdyskuntajätteen kuljettaja ei määrää jätteen määränpäättä vaan kunta päättää yhdyskuntajätteen käsittelypaikan kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

Kuljetusjärjestelmä kuitenkin tukee jätehuollon alueellista kehittämistä keräyksen ja kuljetusten osalta. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus motivoi jätehuoltoyrityksiä kehittämään keräys- ja kuljetuskalustoa, kouluttamaan työntekijöitä sekä ottamaan käyttöön uusia teknologioita. Yritysten kilpaillessa vapailla markkinoilla, pienillä kilpailueduilla (mm. monilokeroautot, kuljettajien taloudellinen ajotapa, optimoidut reitit) voi olla suuri merkitys yritysten elinvoimaisuuden ja markkinoilla pysymisen kannalta.

6.6 AIHEUTTAKO NYKYINEN KULJETUSJÄRJESTELMÄ TERVEYS- TAI YMPÄRISTÖVAARAA TAI HAITTAA?

Tyhjennykset toimivat käytännössä hyvin. Kaikkien reklamaatioiden osuus on ollut 0,0605 % tyhjennysmäärästä, joista suurin osa (noin 60 %) on liittynyt laskutukseen. Roskaamiseen liittyviä reklamaatioita on ollut 5 % kaikista reklamaatioista. Mikään kyselyyn vastanneista kuljetusyrityksistä ei ollut saanut ylikuormamaksuja, eikä reklamaatioita viranomaisilta vuoden 2015 aikana.

Vuoden 2015 aikana jätteiden keräyksessä tai kuljetuksessa ei tapahtunut henkilövahinkoja, omaisuusvahinkoja tapahtui 10 kpl. Pääasiassa vahingot olivat rakenteiden (postilaatikat, aidat, räystäät, laatoitukset yms.) ja istutusten vahingoittumisia.

Jätehuoltomääräyksiä noudatetaan yritysten toiminnassa. Haastatteluissa ei ole tullut ilmi seikkoja, jotka antaisivat olettaa päinvastaista.

Päästöt ovat lähes samat kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuin kunnan järjestämässä jätteiden kuljetuksessa. Kokonaisliikennemäärän kannalta mahdollinen päästöero on hyvin vähäinen. Toisaalta yrityksillä on määräajan toimivia urakoitsijoita paremmat mahdollisuudet investoida uuteen kalustoon, kun toimintaa voidaan ennakoida.

Terveys- tai ympäristövaaraa tai -haittaa ei aiheudu nykyisessä kuljetusjärjestelmässä.

6.7 NYKYISEN KULJETUSJÄRJESTELMÄN SÄILYTTÄMISEN VAIKUTUSTEN MYÖNTEISYYS KOKONAISUUTENA

6.7.1 Kotitalouksien asema

Palvelujen ehdot ovat kohtuullisia ja kaikilla alueilla toimii useampi kuin yksi jätteenkuljetusyritys. Jätelaskujen kustannusperusteinen suuruus vaihtelee yritysten välillä. Ero on varsin pieni ja kuvastaa kilpailun toimivuutta. Asiakas voi halutessaan vaihtaa palveluntuottajaa. Yritysten välinen vaihtelu hintatasossa on pientä. Yritysten sisällä uusia kuljetuspalveluja tarjotaan samankaltaisin ehdoin.

Kaikki jo alueella toimivat yhtiöt ovat valmiita liittämään minkä tahansa kotitalouden kuljetusjärjestelmänsä. Selvityksessä ei tullut esille seikkoja, joiden perusteella liittymisehtoja voisi pitää syrjivinä.

Jätehuoltomääräyksiä rikkomisesta ei ole tullut tietoa. Sen vuoksi johtopäätös on, että niitä on noudatettu.

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen liikennemäärät sekä laskennallisesti myös pakokaasu- ja melupäästöt ovat lähes samat kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, jos kunta-urakat kilpailutetaan ja optimoidaan oikein. Melupäästöjen keskimelu muodostuu pääosin tyhjennystapahtumista, joka on molemmissa kuljetusjärjestelmissä sama. Henkilövahinkoja ei vuonna 2015 sattunut, omaisuusvahinkoja oli aiheutunut, mutta niiden määrä oli todella pieni verrattuna kokonaistyhjennysmäärään ja alueen kaikkiin liikenneonnettomuusmääriin. Liikenneturvallisuus on korkealla tasolla.

Nykyjärjestelmän jatkumista voinee pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon kotitalouksien asema.

6.7.2 Yritysten toiminta

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen mahdollisesti merkitsisi alueella toimivien jätteenkuljetusyritysten toiminnan taantumista, jos ne eivät saisi kuntaurakoita. Nykyisistä toimijoista Remeo Oy:n (entinen Suez Suomi Oy) ja Lassila & Tikanoja Oyj:n toiminta jatkuisi, mutta pienempien ja vain Vaasan seudulla toimivien yritysten toiminta saattaisi loppua

kokonaan. Markkinoille tulisi mahdollisesti valtakunnallisia yrityksiä, joiden hallinto olisi muualla. Paikallisia kuljetusyrityksiä tuskin tulisi tilalle johtuen kalustoinvestoinneista poistoaikoiheen ja määräaikaisista urakoista.

Uusiin innovaatioihin jätteenkuljetusjärjestelmän muutoksella tuskin on vaikutusta, mutta palveluvalikoima supistuisi. Yritystoiminta ei tehostuisi, mutta kuljetukset pitkällä aikavälillä mahdollisesti hieman tehostuisivat. Energiatehokkuus saattaisi sen seurauksena parantua, mutta urakoitsijoilla ei ole omaa tarvetta tehostamiseen, jos asiaa ei oteta kilpailutusehdoksi. Kilpailu lisääntyisi ensimmäisellä kilpailutuskerralla, mutta pitkällä aikavälillä tarjonta voisi jäädä parille suurelle urakoitsijalle.

Nykyjärjestelmän jatkumista voinee pitää kokonaisuutena myönteisenä ottaen huomioon yritysten asema.

6.7.3 Viranomaisten toiminta

Viranomaiset kieltäytyivät vastaamasta kyselyihin, mutta kuljetusyrityksien vastausten perusteella viranomaisyhteistyö on toiminut Vaasan seudulla kokonaisuudessaan hyvin. Vuoden 2015 aikana kyselyyn vastanneista kuljetusyrityksistä mikään ei ollut saanut reklamaatioita viranomaisilta. Vaasan seudun jätelautakunta on pitänyt jätelain edellyttämää kuljetusrekisteriä.

Niin kunnan kilpailuttamassa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteen kuljetusjärjestelmässä kaikkien järjestettyyn jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöosoite-, astia-, jätetyyppi-, käynti-, astiamäärä-, tyhjennysväli-, määrä- ja lajitiedot sekä sopimuksen voimassaolotiedot tulisi kerätä jätehuoltorekisteriin ja pitää ajan tasalla. Jätteenkuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta rekisterin pitämiseen.

Kaikki yritykset toimittavat jätteet kunnan määräämään paikkaan.

6.8 JOHTOPÄÄTÖS

Selvityksen johtopäätöksenä voidaan todeta, että kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto Vaasan seudun jätelautakunnan alueella, täyttää jätelain 35 ja 37 § mukaiset vaatimukset. Näin ollen tehdyn tarkastelun perusteella ei ole laillista estettä valita jätelain 37 § mukaiseksi kuljetusjärjestelmäksi kiinteistön haltijan järjestämää jätteiden kuljetusta Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isonkyrön sekä Korsnäsin taajama- ja haja-asutusalueilla.

LIITE 1 JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMIEN NYKYTILANNETTA KOSKEVAN KYSELYN REFERAATIT

Kyselyn toteutus

Liitteessä 2 esitetty kysely toimitettiin Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueella toimiville jätteenkuljetusyrityksille. Liitteessä 3 esitetty kysely toimitettiin Vaasan seudun jätelautakunnalle sekä Vaasan seudun jätelautakuntaan kuuluvien kuntien jätehuolto- ja ympäristöviranomaisille. Liitteessä 4 esitetty kysely toimitettiin Ab Stormossen Oy:lle, joka toimii Vaasan seudun kunnallisena jätelaitoksena. Seuraavassa on esitetty selvityksen toimittajien referaatit vastauksista. Niitä vastauksia, mitä vastaajat pitivät luottamuksellisina, ei tässä esitetä yksilöidysti.

Alueella toimivien jätteenkuljetusyritysten vastaukset

Kunnan vastuulla olevat yhdyskuntajätteet toimitetaan kunnan osoittamaan paikkaan. Sellaisia alueita, joille yritykset eivät tarjoaisi palveluita, koska alue on jonkin toisen yrityksen palvelualueella tai palveluita ei voida tarjota kohtuullisella hinnalla, ei vastausten mukaan pääsääntöisesti ole. Ainoastaan yhdessä vastauksessa on todettu olevan tällaisia alueita. Myöskään alueita, jonne kukaan ei tarjoa palveluita, ei vastausten mukaan ole.

Kyselyyn vastanneet Vaasan seudun jätelautakunnan alueella toimivat jätteenkuljetusyritykset työllistävät yhteensä 56 työntekijää, joista suurin osa (n. 90 %) on kuljettajia. Loput työntekijät työskentelevät mm. asiakaspalvelussa, laskutuksessa, työjohdossa ja myynnissä. Jos jätteenkuljetusjärjestelmä muuttuisi kunnan järjestämäksi, on vastauksissa arvioitu yritysten työllistävän kokonaisuudessaan 10 henkilöä. Mikäli kuljetusjärjestelmä muuttuu, määräytyy jätteenkuljettajien työsuhteen kesto mahdollisten urakka-aikojen mukaan. Käytännössä töiden jatkuminen riippuukin siitä, pärjäävätkö jätteenkuljetusyritykset mahdollisessa kilpailutuksessa. Jos nykyisin toimivat yritykset eivät voittaisi kilpailutuksia, myös muu toiminta vähenisi huomattavasti tai loppuisi kokonaan (mm. asiakaspalvelu ja laskutus).

Asiakkailta on tullut kyselyyn vastanneille yrityksille reklamaatioita vuoden 2015 aikana yhteensä 360 kappaletta, joista noin 60 % on koskenut laskutusta. Muut reklamaatiot ovat koskeneet aikatauluongelmia, rikkoutuneita astioita, hinnankorotuksia, huonoa työnlaatua, tyhjentämättömiä astioita, porttien jäämistä auki, ajoa nurmikolle tai laatoitukselle ja lisäksi on toivottu pidempiä astioiden tyhjennysvälejä. Tyhjentämättömien astioiden osalta reklamaatiot ovat kohdistuneet talvikuukausiin, jolloin keliolosuhteet ovat olleet sellaisia, ettei astioita ole päästy tyhjentämään. Mikään vastanneista toimijoista ei ole vuonna 2015 saanut ylikuormamaksuja eikä reklamaatioita viranomaisilta. Onnettomuuksia on kaikille vastaajille tapahtunut vuoden 2015 aikana yhteensä 10 kappaletta, joista kaikki ovat olleet omaisuusvahinkoja (postilaatikot, räystäät, laatoitus, kukat ym. pienet kolhut). Henkilövahinkoja ei ole tullut.

Asiakkaat voivat nykyisin muuttaa jäteastian tyhjennysväliä jätehuoltomääräysten rajoissa olemalla yhteydessä kuljetuksesta vastaavan yrityksen asiakaspalveluun. Jos asiakas haluaa jätehuoltomääräyksiä harvemman tyhjennysvälin, tulee asiakkaan anoa erityislupa jätelautakunnalta. Tyhjennysvälin tihentäminen onnistuu joustavasti. Kaikilla asiakkailla, riippumatta jätteenkuljetusyrityksestä, astiakoon muutokset onnistuvat tarpeiden ja halun mukaan olemalla yhteydessä kuljetuksesta vastaavan yrityksen asiakaspalveluun. Palvelusopimukset voidaan irtisanoa asiakaspalvelussa.

Nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus arvioidaan vastauksissa vaarattomaksi ja haitattomaksi terveydelle ja ympäristölle, kun huomioidaan ilmoitukset ja poikkeamat näihin liittyen. Nykyinen kuljetusjärjestelmä mahdollistaa useamman yrityksen toimivuuden alueella, joka ohjaa yrityksiä kehittämään toimintansa laatua, jotta yritykset pystyvät toimimaan kilpailuilla markkinoilla. Koska alueella toimii useita yrityksiä, on myös jäteastioiden tyhjennysten saatavuus varmempaa, mikä edelleen ehkäisee ympäristöhaittojen syntymistä. Mahdollisiin korjaaviin toimenpiteisiin (esim. tyhjennysten yhteydessä tippuneet roskat, muut poikkeamat) ryhdytään mahdollisimman pian ilmoitusten jälkeen. Myös ylimääräiset tyhjennykset suoritetaan mahdollisimman pian. Jos sopimuksen mukaista astian tyhjennystä ei ole voitu tehdä, esim. auto on ollut astian edessä, on astiat käyty tyhjentämässä seuraavana päivänä ilman lisäveloitusta.

Myös työturvallisuuteen panostetaan nykyisessä järjestelmässä, asiakkaille on mm. annettu keräysväline veloitusetta, jos sen avulla on päästy muuttamaan työtä turvallisemmaksi. Poikkeamia ja haittoja vähennetään nykyaikaisella kalustolla ja säännöllisillä huolloilla. Myös jätteasiat ovat sopivia koneelliseen tyhjennykseen. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteiden keräily optimoidaan mm. kaksi- ja nelilokeroisia jätteenkuljetusautoja käyttämällä sekä reittien suunnittelussa (vähennetään ajettuja kilometrejä suhteessa tyhjennettyjen astioiden määrään). Nykyinen malli ohjaa kehittämään omatoimisesti keräysvälineitä turvallisemmaksi, esim. pikakonttien korvaaminen etukonteilla. Yhdessä vastauksessa on tuotu esiin haittapuolena sisäilman laatu Westenergyn jätteenpolttolaitoksella.

Mikäli jätteenkuljetusjärjestelmä muuttuisi kunnan järjestämäksi, on vastauksissa arvioitu, ettei kilpailun puuttuminen enää ohjaa yrityksiä kehittämään omaa toimintaa aktiivisesti ja pitkäjänteisesti. Nykyinen järjestelmä vaatii, että jätteenkuljetukseen liittyvät palvelut tuotetaan paremmin kuin kilpailija. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa toteutetaan vain sopimukseen kirjatut minimivaatimukset. Jos sopimussuhteet muuttuvat, katoaa joustavuus ja yksittäisen asiakkaan palvelun kehittäminen. Puutteiden tai vahinkojen oikaisemisessa tulee viivettä, koska suora yhteys palvelun tuottajan ja asiakkaan välillä häviää. Kaikki tieto kulkee välikäsien kautta, jolloin tieto tulee viiveellä ja hieman puutteellisena kuljetusyritykselle. Ylimääräisten tyhjennysten toteutus esim. keräysastian täytyessä poikkeavasti, on hankalampaa, koska ajoreitit ajetaan ennalta määrätyn ajo-ohjelman mukaan eikä reiteiltä suoriteta ylimääräisiä siirtymiä ilman erillistilausta ja lisäveloitusta. Roskaantumista on arvioitu aiheutuvan, kun ylimääräisten tyhjennysten hallinta heikkenee. Työturvallisuusepäkohtien poistaminen nykyisellä mallilla pystytään aikatauluttamaan ja priorisoimaan itse, mutta järjestelmän muuttuessa asioiden tärkeyden merkitys heikkenee. Nykyisen järjestelmän mukaista astioiden korvaamista ei voida toteuttaa kunnan järjestämässä jätehuollossa. Keräysvälineiden kunnossapidon on arvioitu muuttuvan kilpailun puuttumisen ja vastuiden muuttumisen johdosta, mikä aiheuttaa ympäristöhaittoja sekä vaikuttaa käyttäjien ja kuljettajien turvallisuuteen. Joissakin tapauksissa monilokero- ja etulastaaja-autojen käyttö on kielletty perustuen siihen, ettei kaikilla tarjoajilla ole erikoiskalustoa käytettävissä. Yhdyskuntajätteet toimitetaan viranomaisen määrittelemään vastaanottoipaikkaan kuljetusjärjestelmästä huolimatta. Jätehuoltomääräykset ovat samat jätteenkuljetusjärjestelmästä riippumatta.

Kuljetusjärjestelmällä ei ole arvioitu olevan vaikutusta järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittymiseen, koska vastuu siihen liittymisestä on molemmissa järjestelmissä kiinteistön haltijalla ja viranomaisen on vastuussa valvonnasta. Kuljetusjärjestelmällä ei ole vaikutusta myöskään viranomaisten toimintaan. Jätteenkuljetusyritykset toimittavat samat tiedot viranomaisille kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Puutteita on todettu olevan molemmissa järjestelmissä. Kiinteistöjen aseman on arvioitu heikkenevän kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska jätehuoltoa ja jätteenkuljetusta ei voi kilpailuttaa laadun parantamiseksi. Jos kiinteistö haluaa lajitella jätteitä tehokkaammin useampaan jakeeseen, vaihtoehtoja siihen ei kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ole. Markkinaehtoinen toiminta pyrkii aina toteuttamaan asiakkaan tarpeita vastaavat palvelut. Nykyisin yksityisille olisi mahdollista tarjota myös energiajakeen erilliskeräystä, joka olisi kuluttajalle edullisempaa, mutta paikallinen jätehuoltoyhtiö ei ole sallinut tätä. Muutos kunnan järjestelmään vähentäisi yritysten innokkuutta investointeihin ja palveluiden kehitykseen kuluttajille ja sitä myötä sillä olisi vaikutuksia myös koko toiminta-alueella kiertotalouden kehitykseen. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen lyhyet sopimuskaudet vähentävät investointeja. Investointien ja kehityksen puute pysäyttävät puolestaan työllistämisen, kun nykyisessä järjestelmässä työllistäminen on ollut positiivista. Keräilykalustoa on nykyisessä järjestelmässä kehitetty vastaamaan nykypäivän tarpeita ja tätä työtä tehdään jatkuvasti, mutta kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tätä kehitystyötä ei tehdä. Kunnan järjestämissä alueellisissa kilpailutuksissa suuntaus on ollut se, että yksi toimija on voittanut lähes kaikki urakat, mikä on vähentänyt merkittävästi paikallisten jätehuoltoyritysten toimintaedellytyksiä. Osa yrityksistä on joutunut luopumaan keräilykalustosta ja irtisanomaan henkilöstöä.

Jätehuoltopalveluiden tasapuolisuuden, laadun ja kattavuuden osalta vastauksissa on tuotu esille, että kunnan järjestämää jätteenkuljetusjärjestelmää perustellaan yleensä halvemmalla hinnalla, missä ei yleensä huomioida vuosi-, perus-, astiasirto- tai muita lisämaksuja, jotka nostavat vuotuista jätehuoltokustannusta n. 20–30 %. Tällaisia lisämaksuja nykyisessä järjestelmässä ei ole. Nykyisessä järjestelmässä hinnoittelu on markkinaehtoista ja hinnat perustuvat todellisiin

kustannuksiin, jolloin hankalimmin saavutettavat kohteet saattavat olla korkeammin hinnoiteltuja. Hinnoittelussa voidaan ottaa huomioon myös paikallisuus ja pitkäaikaisen henkilöstön osaaminen. Kiinteistöillä on nykyisessä järjestelmässä mahdollisuus kilpailuttaa jätteenkuljetus ja vaikuttaa itse jätehuoltokustannuksiin sekä jätteiden lajitteluun. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijalla ei ole neuvottelumahdollisuutta ja on voimassa tasahinnoittelu, jolloin taajama-alueella asuva maksaa haja-asutusalueella asuvan jätehuoltokustannuksista. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus vähentää alueen toimijoiden määrää, joka huonontaa alueellista elinkeinoelämää kohonneina jätehuoltokustannuksina, koska palvelutarjontaa ei enää ole kattavasti saatavilla. Kunnalla ei ole resursseja valvoa jokaisen kiinteistön jätehuoltoa ja sen toteutumista. Aluekeräyspisteiden laajuuteen ei kuljetusjärjestelmällä ole vaikutusta, koska ne hoituvat tuottajayhteisön kautta.

Nykyisestä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ei ole ollut häiriötekijöitä tai poikkeamia ja järjestelmä on todettu hyvin toimivaksi. Toisaalta on todettu, että vastaavat häiriötekijät ovat mahdollisia molemmissa järjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakas voi kuitenkin valita toisen palveluntarjoajan, mikäli häiriötekijöitä tai ongelmia on jatkuvasti. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa toimintavarmuuden on arvioitu heikkenevän, koska kilpailutusten kriteerit ohjaavat kuljetusyrittystä toimimaan niukimmalla mahdollisella tavalla, eikä kuljetusyrittäjille jää särkeävaraa. Urakoitsijan vaihdossa tulee kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa epäjatkuvuuskohta, joka saattaa aiheuttaa ja on aiheuttanutkin ongelmia. Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyminen on yleensä vähentänyt paikallisten pienyritysten määrää, koska urakan hävinnyt kuljetusyrittäjä ei voi odottaa seuraavaa kilpailutusta. Urakan tiukka hinnoittelu voi aiheuttaa pahimmassa tapauksessa taloudellisia ongelmia. Jos tyhjennykset jostain syystä pysähtyvät, korvaavan toimijan saaminen voi olla liki mahdotonta.

Asiakastiedotus sekä viranomaisyhteistyö toimivat nykyisessä jätteenkuljetusjärjestelmässä erittäin hyvin. Tiedottamista tapahtuu sekä kunnan että yritysten taholta. Kunnan tiedottamisvelvollisuuksiin kuljetusjärjestelmällä ei kuitenkaan ole vaikutusta. Kunnat ovat nykyisessä järjestelmässä siirtäneet neuvonnan ja tiedottamisen jäteyhtiöille, mitä täydennetään jätteenkuljetusyrittäjien toimesta. Yrityksillä on nykyisin asiakaspalvelijoita ja -neuvoja, jotka opastavat ja ovat yhteydessä asiakkaisiin päivittäin ja asiakastiedotusta kehitetään jatkuvasti. Asiakkaan on nykyisessä järjestelmässä helppo olla yhteydessä suoraan oikeaan tahoon mahdollisissa muutos-, lisätieto- ja lisätilausasioissa kaikkina aikoina (24/7). Asiakkaita tiedotetaan aktiivisesti uusista palveluista ja kierrätysmahdollisuuksista, kuten nelilokeropalvelusta. Tiedottamista tapahtuu nykyisin kaikkien jätehuoltoyritysten toimesta laajalla rintamalla ennakoivasti, koska ammattitaito on osoitettava asiakkaille. Kuljetusjärjestelmän muuttuessa jätehuoltoyritysten tiedottaminen poistuisi. Yksityisten asiakkaiden palvelutason aleneminen huolestuttaa – nykyisessä järjestelmässä asiakkaan toiveet palautuvat kuljettajalta suoraan tuotannon ohjaukseen. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakastiedottaminen jää 1-2 henkilön vastuulle, jolloin sen on arvioitu jäävän pinnalliseksi. Lisäksi on todettu, että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakaspalvelu toimisi arkipäivisin klo 8-16 välillä ja monissa tapauksissa puhelinaika olisi 2-3 tuntia päivässä. Yhdessä vastauksessa on todettu, ettei tiedottamisessa eri kuljetusjärjestelmien välillä nähdä eroa.

Molemmissa järjestelmissä kerättävät jakeet hyödynnetään tai kierrätetään samantarvoisesti. Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa yritykset ovat kuitenkin kehittäneet ja tarjonneet palveluitaan omaehtoisesti. Asiakkaille tarjotaan palveluita, jotka edistävät etusijajärjestystä, kuluttajille tarjotaan mm. kaksi- ja nelilokeropalveluita, jolla voidaan erilliskerätä bio-, paperi-, polttokelpoinen jäte ja metalli. Tämä ohjaa kuluttajia lajittelemaan enemmän ja helpommin. Poltettavan jätteen laatu on parantunut huomattavasti nelilokerokeräilyn myötä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tätä ei olisi mahdollista toteuttaa kuluttajille. Nykyinen malli mahdollistaa myös materiaalien käsittelylaitoksille investointeja.

Astioiden tyhjennysvälien mitoitus arvioidaan nykyisessä järjestelmässä paremmaksi, koska esim. taloyhtiöissä kiertää kuljetusyrittäjien ammattitaitoisia henkilöitä, jotka tekevät aktiivisesti ehdotuksia tyhjennysrytmien muuttamiseksi niin, että ne olisivat järkeviä. Lisäksi kuljettajia on ohjeistettu ilmoittamaan tyhjennysvälien muutosehdotuksia, mikä nähdään parempana asiakaspalveluna. Ennakoivaa työtä ei kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tapahdu vaan

rytmin muutokset jäävät yksin kuluttajan vastuulle, vaikka tietämystä näihin asioihin heillä ei todennäköisesti ole. Osassa vastauksista on kuitenkin todettu, ettei tyhjennysvälien mitoittaminen ole järjestelmästä riippuvainen, koska tyhjennysvälit määritellään jätehuoltomääräyksissä. Ylimääräiset tyhjennykset ja tihennykset onnistuvat kuitenkin paremmin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Vastauksissa on todettu, että koska pisin mahdollinen tyhjennysväli on 6 viikkoa, on asiakkaiden tärkeää voida itse vaikuttaa astian kokoon.

Mikäli siirryttäisiin kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään, on hintalaatusuhteen arvioitu nousevan. Tyhjennysten yksikköhinnat voisivat olla hieman pienempiä, mutta kun otetaan huomioon kaikki muut maksut (jätteenkäsittely-, vuosi-, perus-, jne. maksut), kokonaishinta on todennäköisesti kalliimpi. Nykyisessä järjestelmässä palvelun laatu ja kuluttajan vaikuttamismahdollisuudet ovat huomattavasti korkeammat. Aito kilpailu katsotaan pitkällä aikavälillä parhaaksi takeeksi hintojen kilpailukykyisenä pitämiseksi, ja se toteutuu kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ei pelkällä kuljetusten kilpailuttamisella saada parasta lopputulosta, koska isompi osuus jätelaskusta aiheutuu joka tapauksessa käsittelymaksusta. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakkaille tulee ylimääräinen hallintokulu (kuntayhtiö tms.) maksettavaksi. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa em. ylimääräiset kulut on sisällytetty kuljetushintaan ja jätteenkäsittelymaksujen osalta kuljetusyritykset toimivat pankkina/luottoyhtiönä laskutuskauden ajan. Lisäksi on todettu, että hinnat voisivat siirtymisen myötä aluksi laskea, mutta pienempien yritysten hävitessä kilpailutukset ja joutuessa lopettamaan toimintansa, tulisivat hinnat nousemaan kilpailun poistuessa ja isojen yritysten saadessa monopoliaseman. Myös laadun on arvioitu kärsivän. Yhdessä vastauksessa on todettu hintojen olevan nykyisin samalla tasolla kuin Lakeuden Etapilla.

Jätehuollon viranomaistehtävien hoitamisen kannalta kuljetusjärjestelmillä ei nähdä eroja, koska samat tiedot toimitetaan viranomaisille molemmissa järjestelmissä. Yhdessä vastauksessa on todettu, että nykyinen järjestelmä tukee paremmin viranomaistehtävien hoitamista. Viranomaisten pyytämien tietojen toimittamisessa ei ole pääsääntöisesti ollut ongelmia, ainoastaan tietojen muokkaamisessa haluttuun muotoon on ollut alussa haasteita. Myös lisätietoja on tarvittaessa annettu ja tietopyyntöihin on reagoitu nopeasti.

Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa yrittäjät toimivat aidossa kilpailussa ja kilpailutilanteessa ja asiakkaat tekevät päätöksensä laadun, palvelun ja hinnan perusteella. Kuljetusyritykset uskaltavat ja niillä on mahdollisuus investoida uusiin keräilytapoihin ja -välineisiin. Työpaikoilla on jatkuvuus ja yritykset voivat itse vaikuttaa menestymiseensä täyttämällä asiakkaiden odotukset. Nykyinen järjestelmä kehittää jätehuoltoa voimakkaasti myös yksityisellä puolella, kun alalla toimii useita yrittäjiä ja kierrätystermiinaaleja. Mahdollinen muutos kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen vähentää yksityisten kuljetusyritysten työllisyyttä ja työsuhteet muuttuvat määräaikaisiksi. Koska jatkuvuus on epävarmaa, vähentää se myös yritysten investointihalukkuutta. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ainoastaan hinta ratkaisee, jolloin yrityksillä ei ole mahdollisuutta kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti, eikä palveluiden innovointia ja kehittämistä kuluttajille tapahdu (esim. nelilokeropalvelu, energiajakeen erilliskeräys). Pahimmassa tapauksessa pienimmät paikalliset yritykset joutuvat luopumaan toiminnasta kokonaan, mikä nähdään myös hyvin todennäköisenä. Nämä kaikki vaikuttavat elinkeinoelämään esim. palveluntarjonnan vähenemiseen, joka nostaa yritysten jätehuoltokustannuksia ja heikentää näin ollen kilpailukykyä.

Nykyiseen hallitusohjelmaan on kirjattu tuleva jätelain 32 §:n muutos, jonka seurauksena muut kuin asumisessa syntyvät yhdyskuntajätteet siirretään vapaaseen kilpailuun ja kunnan toissijaiselle vastuulle. Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueella toimivat jätteenkuljetusyritykset ovat myös huomioineet mahdollisen lakimuutoksen ja ovat valmiita tarjoamaan palveluitaan kaikille toimijoille alueella. Kuljetusjärjestelmän muuttuessa mahdollinen toiminnan supistaminen johtaisi kuitenkin siihen, että pienentyneet resurssit eivät mahdollistaisi tarjontaa nykyisellä laajuudella. Vastauksissa on todettu Ab Stormossen Oy:llä olevan monopoliasema tässä asiassa ja vapaa kilpailu on katsottu paremmaksi pienille yrityksille.

Jätehuolto- ja ympäristöviranomaisten vastaukset

Selvitysalueen jätehuoltoviranomaisena toimiva Vaasan seudun jätelautakunta ilmoitti jo tilanneensa objektiivisen selvityksen sekä jatkavansa omaa selvitystyötään ja kieltäytyi vastaamasta tämän selvityksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn. Jätehuoltoviranomainen ei pitänyt jätteenkuljetusyritysten tilaamaa selvitystä objektiivisena.

Ab Stormossen Oy:n vastaukset

Ab Stormossen Oy ilmoitti jo osallistuneensa Vaasan seudun jätelautakunnan tilaamaan selvitykseen ja kieltäytyi vastaamasta tämän selvityksen yhteydessä tehtyyn kyselyyn.

LIITE 2 JÄTTEENKULJETUSYRITYKSILLE TOIMITETUT KYSELYT

Jätehuoltoyritykset

Arvoisa vastaanottaja.

Ramboll Finland tekee alueenne jätehuoltoyrittäjien toimeksiannosta selvitystä kiinteistön järjestämän jätehuollon vaatimusten täyttymisestä (Jätelaki 37§).

Selvityksessä tarkastellaan lain mukaisten vaatimusten täyttymistä; erityisesti kattavuus ja luotettavuus, kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot, toimivuus, alueellisen kehityksen tukeminen, terveys ja ympäristö, kotitalouksien asema, yritysten ja viranomaisten toiminta.

Jotta selvitys olisi objektiivinen ja luotettava käytämme hyväksi matemaattisia ja tilastollisia malleja, joilla voidaan kuvata kattavuutta, saavutettavuutta, kohtuullisuutta, syrjimättömyyttä, toimivuutta, terveys ja ympäristövaikutuksia, kotitalouksien asemaa jne. Näiden analyysien tekemiseksi tarvitsemme todellista aineistoa tyhjennyspisteistä, niiden sijainnista, tyhjennysväleistä, tyhjennyshinnoista ja lisäksi Teidän näkemyksiä tarkasteltavien kriteerien toteutumisesta nykytilanteessa ja lähitulevaisuudessa.

Näin tehty selvitys antaa mahdollisuuden kuljetusjärjestelmien ja jätehuollon objektiiviseen arviointiin.

Pyydämme Teitä vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja toimittamaan alla pyydetyt aineistot sähköisesti osoitteeseen
joonas.hokkanen@ramboll.fi ja heikki.savikko@ramboll.fi.

Kaikkia tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Yksittäisiä tyhjennyspaikkoja, -reittejä, hintoja tai muuta vastaavaa ei tulla esittämään yhdellekään konsultin ulkopuoliselle taholle.

Työstä Ramboll Finland Oy:ssä vastaa Joonas Hokkanen. Tarvittaessa ottakaa yhteyttä kaikkiin hankkeeseen liittyvissä asioissa häneen. p. 0400 355260.

Pyydämme vastaukset 16.10.2016 mennessä.

Joonas Hokkanen

Jätehuoltokysely

Jätehuoltokysely

Kyselyssä pyydetään vastauksia kysymyksiin kahdesta kuljetusjärjestelmästä, joista kiinteistön haltijan järjestämä on toiminnassa (kokemusperäinen tieto) ja kunnan järjestämä ei (selvityksiä, laskelmia ja arvioita). Vastauksessa pyydetään arvioimaan jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuutta siinä tapauksessa, että se muuttuisi Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueen seuraavissa kunnissa: Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Maalahti, Isokyrö, Korsnäs.

Yrityksen nimi:

1. Kysymyskokonaisuus

Missä alla olevan taulukon kunnassa tarjoatte palveluja ja mitä palveluja kunnan vastuulla olevaan jätehuoltoon.

Kunta	Mitä palveluja tarjoan taajama-alueella		Mitä palveluja tarjoan haja-asutusalueella	
	Kuljetus	Käsittely (kirjaa myös mitä käsittelyä)	Kuljetus	Käsittely
Vaasa				
Mustasaari				
Vöyri				
Maalahti				
Isokyrö				
Korsnäs				

Kuinka monta henkilöä jätehuoltopalveluiden tuottaminen työllistää yrityksessänne kyselyn kohteena olevien kuntien alueella?

Vastaus: kuljetus: _____ henkilöä

käsittely: _____ henkilöä

Jos kuljetusjärjestelmä muuttuisi kiinteistön haltijan järjestämästä kunnan järjestämäksi olisiko sillä vaikutusta yrityksessänne työllisten määrään. Arvioisitteko mikä olisi muutostilanteessa työllisten määrä yrityksessänne:

Vastaus: kuljetus: _____ henkilöä

käsittely: _____ henkilöä

2. Palveluissa tapahtuneet poikkeustilanteet

Reklamaatioiden määrä asiakkailtanne. Määrä ja syy vuonna 2015

Reklamaation syy	määrä
Laskutus	
Roskaaminen	
Muu mitkä	

Reklamaatiot viranomaisilta; Määrä ja syy vuosina 2015?

Reklamaation syy	määrä

Keräilyssä ja kuljetuksessa tapahtuneet onnettomuudet (työtapaturmat ja muut esim. liikenneonnettomuudet) vuonna 2015:

Onnettomuustyyppi	Onnettomuuksien lukumäärä kpl
Omaisuusvahinko	
Henkilövahinko, loukkaantuminen	
Henkilövahinko, kuolema	

Onko yrityksellenne jätteiden keräilyssä määrätty ylikuormamaksuja vuonna 2015?

3. Kysymyskokonaisuus

Kuinka asiakas voi muuttaa haluamaansa palvelua seuraavien asioiden suhteen?

Vastaus

- Tyhjennysväli harvempi: _____
- Tyhjennysväli tiheämpi: _____
- Suurempi/pienempi keräysastia: _____
- Palvelusopimuksen irtisanominen: _____

4. Kysymyskokonaisuus

Jätehuoltopalvelujen ehtojen **kohtuullisuutta ja syrjimättömyyttä** tulemme tarkastelemaan todellisten keräyspisteiden alueellista kattavuutta, palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta sekä palveluiden hinnoittelua.

Tätä varten pyydämme yritykseltänne jätehuoltoviranomaiselle toimittamanne rekisteritiedot vuodelta 2015. Tiedoista tulisi näkyä kiinteistön osoitetieto, postinumero, jätelaji, astiakoko, säiliöiden lkm., tyhjennysväli, tyhjennuskertojen määrä. Toimittakaa tieto sähköisenä taulukkona esim. excel. PDF ei käy. Alla esimerkki.

JÄTEHUOLTOVIRANOMAISELLE TOIMITETTAVAT REKISTERITIEDOT									
Tiedot ajalta 1.1.2015-31.12.2015									
nro	kiinteistön osoite	kiinteistön postinumero	jätelaji	jäteastian koko (l)	jäteastioide n tai - li	tyhjennysväli	tyhjennuskertojen lukumäärä vuoni	Kuljetushinti	Käsittelyhinta
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									

Tämän lisäksi tarvitsemme hintatiedon yhden astian tyhjennyskertaa kohden, kuten yllä esimerkistä näkyy. Jos hintatiedon täydentäminen kaikille pisteille on vaikeaa, niin toimittakaa tiedot ilman hintoja. Tällöin teemme Teiltä saamastamme aineistosta otannan, jonka lähetämme teille hintatiedoilla täydennettäväksi.

5. Kysymyskokonaisuus

Kuinka arvioitte nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän vaarattomuutta ja haitattomuutta terveydelle ja ympäristölle ottaen huomioon ympäristö- ja terveysperusteiset ilmoitukset ja poikkeamat?

Kuinka arvioitte edellä mainittuja seikkoja, jos kiinteistön haltijan järjestämä (sopimusperusteinen) jätteenkuljetus muuttuisi kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi?

Voiko kumpikaan kuljetusjärjestelmä (kunnan järjestämä, kiinteistön haltija järjestämä) käsityksenne mukaan aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle taikka ympäristön roskaantumista ja millaisissa olosuhteissa tällaiset seuraukset käsityksenne mukaan olisivat mahdollisia?

Kunnan järjestämä:

Kiinteistön haltijan järjestämä:

6. Kysymyskokonaisuus

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla (kiinteistön haltijan järjestämä tai kunnan järjestämä) käsityksenne mukaan vaikutusta siihen miksi jotkin kiinteistöt eivät ole mukana järjestetyssä jätehuollossa, kotitalouksien asemaan taikka yritysten tai viranomaisten toimintaan? Perustelkaa vastaus.

7. Kysymys

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla (kiinteistön haltijan järjestämä tai kunnan järjestämä) käsityksenne mukaan vaikutusta tarjottavien jätehuoltopalvelujen tasapuolisuuteen (mm. hinnat), laatuun (mm. tyhjennysvälit) ja kattavuuteen (mm. kiinteistöittäisen keräyksen ja aluekeräyspisteverkoston laajuus) ja millaisissa olosuhteissa tällainen vaikutus käsityksenne mukaan voisi ilmetä?

8. Kysymyskokonaisuus

Onko kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus tai kunnan järjestämä jätteenkuljetus mielestänne altis erilaisille häiriötekijöille ja poikkeuksille? Perustele.

9. Kysymyskokonaisuus

Miten mielestänne asiakastiedotus toimii kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetusjärjestelmässä? Entä viranomaisyhteistyö?

Oliko tiedottamisessa mielestänne mahdollisesti eroja kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa suhteessa nykyiseen kiinteistön haltijan järjestämään jätehuoltoon? Perustele.

10. Kysymyskokonaisuus

Kummassa kuljetusjärjestelmässä jätteitä hyödynnetään mielestänne tehokkaammin ja kummassa kuljetusjärjestelmässä jätehuollon etusijajärjestys (kierrätys ja muu materiaalihyödyntäminen, energiahyödyntäminen, muu käsittely (mm. kaatopaikka)) toteutuu paremmin? Vai onko eroja? Perustele.

11. Kysymyskokonaisuus

Kummassa kuljetusjärjestelmässä tyhjennysvälit Teidän mielestänne mitoitetaan (sovitetaan joustavasti) vastaamaan kiinteistössä syntyvän jätteen määrää ja laatua?

12. Kysymyskokonaisuus

Mikä on käsityksenne miten hintataso ja hintalaatusuhde muuttuisi, jos siirrytään kunnan kilpailuttamiin jätteiden kuljetuksiin. Perustele vastaus objektiivisesti.

13. Kysymyskokonaisuus

Kumpi kuljetusjärjestelmä mielestänne tukee paremmin jätehuollon viranomaistehtävien hoitamista? Perustele vastaus objektiivisesti.

Onko ongelmia viranomaisten pyytämien tietojen toimittamisessa.

14. Kysymyskokonaisuus

Kuinka kiinteistön haltijan ja kunnan järjestämät jätteenkuljetukset vaikuttavat yritysten toimintaan, kannattavuuteen, jatkuvuuteen ja kilpailuun? Kuvaile hyödyt ja haitat yrityksille ja elinkeinotoiminnalle sekä perustele vastaus kummankin kuljetusjärjestelmän näkökulmasta objektiivisesti.

15. Jätehuollon palveluntarjonta

Onko sellaisia alueita, joilla yrityksenne ei tarjoa palveluita, koska

- se on jonkun toisen yrityksen palvelualue?
- se ei voi tarjota palveluita kohtuullisella hinnalla?

Onko yrityksenne palvelualueen läheisyydessä kohtia, jonne kukaan ei tarjoa palveluita?

Kuinka olette liiketoiminnassanne ottaneet huomioon ja varautunut hallitusohjelmaan kirjatun ja tulevan jätelain 32 §:n muutoksen, jonka seurauksena muut kuin asumisessa syntyvät yhdyskuntajätteet siirretään vapaaseen kilpailuun ja kunnan toissijaiselle vastuulle?

Avfallshanteringsföretag

Bästa mottagare.

Ramboll Finland gör på uppdrag av avfallshanteringsföretagarna inom ert område en utredning om hur kraven på avfallshantering ordnad av fastigheten uppfylls (avfallslagen 37 §).

I utredningen granskas hur kraven som ställs i lagen uppfylls; speciellt att tjänsterna tillhandahålls allomfattande och tillförlitligt, på skäliga och icke-diskriminerande villkor, tjänsternas funktion, stöd av den regionala utvecklingen, hälsa och miljö, hushållens ställning, företagens och myndigheternas verksamhet.

För att utredningen ska vara objektiv och tillförlitlig använder vi matematiska och statistiska modeller för att beskriva hur allomfattande tjänsterna är, deras åtkomlighet, att de är icke-diskriminerande, deras funktion, hälso- och miljöpåverkan, hushållens ställning m.m. För de här analyserna behöver vi verkligt material om tömningsställena, deras läge, tömningsintervall, tömningspriser och dessutom era åsikter om hur de granskade kriterierna uppfylls i nuläget och i den närmaste framtiden.

På så sätt ger utredningen en möjlighet att objektivt bedöma transportsystemen och avfallshanteringen.

Vi ber er besvara nedanstående frågor och sända nedan begärda material elektroniskt till joonas.hokkanen@ramboll.fi och heikki.savikko@ramboll.fi.

All information behandlas fullständigt konfidentiellt. Enskilda tömningsplatser, -rutter, priser eller annat motsvarande kommer inte att avslöjas för någon utanför konsultföretaget.

Vid Ramboll Finland Oy svarar Joonas Hokkanen för arbetet. Ni kan vid behov kontakta honom i alla frågor som gäller projektet, tel. 0400 355260.

Vi ser fram emot era svar senast 16.10.2016.

Joonas Hokkanen

Avfallshanteringsenkät

I enkäten begärs svar på frågor om två transportsystem: ett av fastighetsinnehavaren ordnat system som nu används (erfarenhetsbaserad information) och ett av kommunen ordnat system som inte används nu (utredningar, beräkningar och uppskattningar). Vi ber er att i ert svar bedöma hur avfallstransportsystemet kommer att fungera ifall det ändras i följande kommuner inom Vasaregionens avfallsnämnds verksamhetsområde: Vasa, Korsholm, Vörå, Malax, Storkyro, Korsnäs.

Företagets namn:

1. Frågehelhet

I vilken kommun i tabellen nedan erbjuder ni tjänster och hurudana tjänster för den avfallshantering som kommunen ansvarar för.

Kommun	Tjänster som mitt företag erbjuder inom tätortsområde		Tjänster som mitt företag erbjuder på glesbygdsområde	
	Transport	Behandling (ange också vilket slags behandling)	Transport	Behandling
Vasa				
Korsholm				
Vörå				
Malax				
Storkyro				
Korsnäs				

Hur många personer sysselsätts av att producera avfallshanteringstjänster i ert företag inom de kommuner som enkäten gäller?

Svar: transport: _____ personer

behandling: _____ personer

Om transportsystemet ändras från att ha ordnats av fastighetsinnehavaren till att ordnas av kommunen, skulle det påverka antalet som sysselsätts i ert företag? Bedöm hur många som skulle sysselsättas i ert företag, om en ändring enligt ovan görs:

Svar: transport: _____ personer

behandling: _____ personer

2. Undantagssituationer som inträffat i er service

Antal reklamationer från era kunder. Antal och orsak 2015

Reklamationens orsak	antal
Fakturering	
Nedskräpning	
Annan, vad	

Reklamationer från myndigheter; antal och orsak 2015

Reklamationens orsak	antal

Olyckor som inträffat vid uppsamling och transport (arbetsolyckor och andra t.ex. trafikolyckor) 2015:

Typ av olycka	Antal olyckor st
Egendomsskada	
Personskada, skada	
Personskada, dödsfall	

Har ert företag förelagts överlastavgifter vid avfallsuppsamlingen 2015?

3. Frågehelhet

Hur kan kunden ändra de tjänster kunden önskar beträffande följande aspekter?

Svar

- Glesare tömningsintervall
- Tätare tömningsintervall
- Större/mindre uppsamlingskärl
- Uppsägning av serviceavtalet

4. Frågehelhet

Att villkoren för avfallshanteringstjänsterna är **skäliga och icke-diskriminerande** kommer vi att granska beträffande hur regionalt täckande de verkliga uppsamlingsplatserna är, servicens tillgänglighet och närhet samt prissättningen av tjänsterna.

För detta ber vi er sända oss ert företags registeruppgifter för 2015 som ni har lämnat in till avfallshanteringsmyndigheten. Uppgifterna ska omfatta fastighetens adressuppgifter, postnummer, avfallstyp, kärlstorlek, antal kärl, tömningsintervall, antal tömningsgångar. Sänd de här uppgifterna i form av en elektronisk tabell t.ex. i Excel. PDF går inte. Nedan ett exempel.

REGISTERUPPGIFTER SOM SKA SÄNDAS TILL AVFALLSHANTERINGSMYNDIGHETEN										
Uppgifter för tiden 1.1.2015- 31.12.2015										
nr	fastighetens adress	fastighetens postnummer	fastighetens postanstalt	avfallslag	avfallskärlets storlek (l)	antal avfallekärl eller -behållare (st)	tömningsintervall i veckor	tömningsgångar per år	transportpris	hanteringspris
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										

Dessutom behöver vi prisuppgifter per tömning av ett kärl enligt exemplet ovan. Om det är svårt att fylla i prisuppgifter för alla punkter ber vi er ge oss uppgifterna utan priser. Då gör vi ett urval ur det material ni har sänt oss, sänder det till er och ber er fylla i prisuppgifterna.

5. Frågehelhet

Hur uppskattar ni det nuvarande avfallstransportsystemets ofarlighet och oskadlighet för hälsan och miljön med beaktande av miljö- och hälsobaserade anmälningar och avvikelser?

Hur bedömer ni ovannämnda aspekter, om avfallstransport ordnad av fastighetsinnehavaren (avtalsbaserad) ändras till avfallstransport som ordnas av kommunen?

Kan någotdera transportsystemet (ordnat av kommunen, ordnat av fastighetsinnehavaren) enligt er uppfattning orsaka fara eller skada för hälsan eller nedskräpning av miljön och under hurudana förhållanden kan sådana följder enligt er uppfattning vara möjliga?

Ordnad av kommunen:

Ordnad av fastighetens innehavare:

6. Frågehelhet

Har avfallstransportsystemets form (ordnad av fastigheten eller ordnad av kommunen) enligt er uppfattning någon inverkan på att vissa fastigheter inte är med i den ordnade avfallshanteringen, inverkan på hushållens ställning eller företagets eller myndigheternas verksamhet? Motivera svaret.

7. Fråga

Har avfallstransportsystemets form (ordnad av fastigheten eller ordnad av kommunen) enligt er uppfattning någon inverkan på jämlikheten i de erbjudna avfallshanteringstjänsterna (bl.a. priser), kvalitet (bl.a. tömningsintervall) och hur allomfattande de är (bl.a. omfattningen av uppsamling från fastigheterna och hur stort nätet av regionala uppsamlingsplatser är) och under hurudana förhållanden en sådan inverkan enligt er uppfattning kan uppkomma?

8. Frågehelhet

Är avfallstransport som ordnas av fastighetsinnehavaren eller avfallstransport som ordnas av kommunen enligt er uppfattning känslig för olika störningsfaktorer och avvikelser? Motivera.

9. Frågehelhet

Hur anser ni att informeringen av kunderna fungerar i avfallstransportsystemet som ordnas av fastighetsinnehavaren? Och hur är det med myndighetssamarbetet?

Anser ni att det fanns skillnader i informeringen vid avfallstransport ordnad av kommunen jämfört med den nuvarande avfallshanteringen som ordnas av fastighetsinnehavaren? Motivera.

10. Frågehelhet

I vilketdera transportsystemet tycker ni att avfallet utnyttjas effektivare och i vilketdera transportsystemet är avfallshanteringens prioritetsordning (återvinning och annat utnyttjande av materialet, energiutvinning, annan behandling (bl.a. avstjälningsplats)) bättre? Eller finns det några skillnader? Motivera.

11. Frågehelhet

I vilketdera transportsystemet anser ni att tömningsintervallen dimensioneras (anpassas smidigt) så att de motsvarar den avfallsmängd och typ av avfall som uppkommer vid fastigheten?

12. Frågehelhet

Vilken uppfattning har ni om hur prisnivån och förhållandet mellan pris och kvalitet kommer att förändras, om kommunen konkurrensutsätter avfallstransporterna? Motivera svaret objektivt.

13. Frågehelhet

Vilketdera transportsystemet tycker ni att bättre stöder skötseln av avfallshanteringens myndighetsavgifter? Motivera svaret objektivt.

Finns det problem med att lämna in de uppgifter som myndigheterna begär?

14. Frågehelhet

Hur inverkar avfallstransporter ordnade av fastighetsinnehavaren respektive kommunen på företagets verksamhet, lönsamhet, kontinuitet och konkurrens? Beskriv fördelar och nackdelar för företagen och näringsverksamheten samt motivera objektivt svaret från båda transportsystemens synvinkel.

15. Avfallshanteringens serviceutbud

Finns det sådana områden där ert företag inte erbjuder några tjänster på grund av att

- det utgör serviceområde för något annat företag?
- företaget inte kan erbjuda tjänster till skäligt pris?

Finns det i närheten av ert företags serviceområde ställen där ingen erbjuder tjänster?

Hur har ni i er företagsverksamhet beaktat och berett er för ändringen som skrivits in i regeringsprogrammet och som görs i 32 § i avfallslagen och ska träda i kraft och som innebär att annat än kommunalt avfall från boende ska överföras till fri konkurrens och bli något som kommunen har sekundärt ansvar för?

LIITE 3 JÄTEHUOLTO- JA YMPÄRISTÖVIRANOMAISILLE TOIMITETTU KYSELY

Arvoisa vastaanottaja.

Ramboll Finland tekee alueenne jätehuoltoyrityksien toimeksiannosta selvitystä kiinteistön järjestämän jätehuollon vaatimusten täyttymisestä (Jätelaki 37§).

Selvityksessä tehdään kyselyjä, jotka osoitetaan jätehuoltoviranomaistehtäviä hoitavalle henkilölle, valvonnasta vastaaville henkilöille, jätteiden kuljetusta hoitaville yrityksille ja jätelaitoksille.

Selvityksessä tarkastellaan lain mukaisten vaatimusten täyttymistä; erityisesti kattavuus ja luotettavuus, kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot, toimivuus, alueellisen kehityksen tukeminen, terveys ja ympäristö, kotitalouksien asema, yritysten ja viranomaisten toiminta.

Jotta selvitys olisi objektiivinen ja luotettava, käytämme hyväksi matemaattisia ja tilastollisia malleja, joilla voidaan kuvata kattavuutta, saavutettavuutta, kohtuullisuutta, syrjimättömyyttä, toimivuutta, terveys- ja ympäristövaikutuksia, kotitalouksien asemaa jne. Näiden lisäksi haluamme jätehuoltoviranomaisen ja jätehuollon valvonnasta vastaavan viranomaisen näkemyksen tarkasteltavien kriteerien toteutumisesta nykytilanteessa ja lähitulevaisuudessa.

Näin tehty selvitys antaa mahdollisuuden kuljetusjärjestelmien ja jätehuollon objektiiviseen arviointiin.

Pyydämme Teitä vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja toimittamaan alla pyydetty aineistot sähköisesti osoitteeseen heikki.savikko@ramboll.fi ja joonas.hokkanen@ramboll.fi.

Kaikkia tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Yksittäisiä vastauksia tai muuta vastaavaa ei tulla esittämään yhdellekään konsultin ulkopuoliselle taholle.

Työstä Ramboll Finland Oy:ssä vastaa Joonas Hokkanen. Tarvittaessa ottakaa yhteyttä kaikkiin hankkeeseen liittyvissä asioissa häneen. p. 0400 355260.

Pyydämme vastaukset elokuun aikana.

Joonas Hokkanen

Vastaaja:

Jätehuoltokysely

Kyselyssä pyydetään vastauksia kysymyksiin kahdesta kuljetusjärjestelmästä. Vastauksessa pyydetään arvioimaan objektiivisesti jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuutta siinä tapauksessa, että se muuttuisi.

1. Kysymys

Onko alueellanne sellaisia alueita, joilla jätehuoltoyritykset eivät tarjoa jätehuollon kuljetuspalveluja. Jos on niin miksi, missä ja kuinka paljon kiinteistöjä ja/tai asukkaita on kuljetuspalveluiden ulkopuolella?

2. Kysymys

Onko toimialueellanne teille kuuluvien tehtävien suorittamisen kanalta alueellisia eroja (esimerkiksi haja-alueet). Luettele alueet, erot ja syyt miksi näin on.

3. Kysymys

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla käsityksenne mukaan vaikutusta kiinteistöjen liittymisprosenttiin, kotitalouksien asemaan taikka yritysten tai viranomaisten toimintaan? Jos on eroja, mistä tämä mielestänne johtuu?

Kuinka suuri on toimialueenne liittymisprosentti järjestettyyn jätehuoltoon ja kuinka moni kiinteistö ei ole liittynyt järjestettyyn jätehuoltoon?

4. Kysymys

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla (kiinteistön haltijan järjestämä tai kunnan järjestämä) käsityksenne mukaan vaikutusta siihen, miksi jotkin kiinteistöt eivät ole mukana järjestetyssä jätehuollossa? Jos on, niin perustelkaa miksi.

5. Kysymys

Kuinka arvioitte nykyisten jätehuoltopalvelujen ehtojen kohtuullisuutta ja syrjimättömyyttä ottaen huomioon hintatason ja sen vaihtelut sekä hinta-laatusuhteet sekä jätteenhaltijoiden yhdenvertaista oikeutta saada tarvittavaa palvelua?

Kuinka arvioitte edellä mainittuja seikkoja, jos kiinteistön haltijan järjestämä (sopimusperusteinen) jätteenkuljetus muuttuisi kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi?

6. Jätteiden kuljetuksiin liittyvät poikkeustilanteet

Jätehuoltoviranomaisen tai valvovan viranomaisen reklamaatioiden/huomautusten määrä urakoitsijoille. Määrä ja syy vuonna 2015

Reklamaation syy	määrä
Laskutus	
Roskaaminen	
Muu mitkä	

Keräilyssä ja kuljetuksessa tietoonne tulleet / tapahtuneet onnettomuudet (työtapaturmat ja muut esim. liikenneonnettomuudet) vuonna 2015:

Onnettomuustyyppi	Onnettomuuksien lukumäärä kpl
Omaisuuksivahinko	
Henkilövahinko, loukkaantuminen	
Henkilövahinko, kuolema	

Onko taholtanne esille tullut jätteiden kuljetuksiin liittyen kuljetusurakoitsijoiden ylikuormamaksuja vuonna 2015?

7. Kysymys

Kuinka asiakas/jätteen tuottaja voi käsityksenne mukaan muuttaa haluamaansa palvelua seuraavien asioiden suhteen?

Vastaus

- Tyhjennysväli harvempi: _____
- Tyhjennysväli tiheämpi: _____
- Suurempi/pienempi keräysastia: _____
- Palvelusopimuksen irtisanominen: _____

8. Kysymys

Kuinka arvioitte nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän vaarattomuutta ja haitattomuutta terveydelle ja ympäristölle ottaen huomioon ympäristö- ja terveysperusteiset ilmoitukset ja poikkeamat?

Kuinka arvioitte edellä mainittuja seikkoja, jos kiinteistön haltijan järjestämä (sopimusperusteinen) jätteenkuljetus muuttuisi kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi?

Voiko kumpikaan kuljetusjärjestelmä käsityksenne mukaan aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle taikka ympäristön roskaantumista ja millaisissa olosuhteissa tällaiset seuraukset käsityksenne mukaan olisivat mahdollisia?

9. Kysymys

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla käsityksenne mukaan vaikutusta tarjottavien jätehuoltopalvelujen tasapuolisuuteen (mm. hinnat), laatuun (mm. tyhjennysvälit) ja kattavuuteen (mm. kiinteistöitaisen keräyksen ja aluekeräyspisteverkoston laajuus) ja millaisissa olosuhteissa tällainen vaikutus käsityksenne mukaan voisi ilmetä ja onko alueellisia eroja?

10. Kysymys

Kumpi kuljetusjärjestelmä on mielestänne alttiimpi erilaisille häiriötekijöille ja poikkeuksille? Perustele.

11. Kysymys

Kummassa kuljetusjärjestelmässä asiakastiedotus toimii paremmin? Entä viranomaisyhteistyö? Perustele.

12. Kysymys

Kummassa kuljetusjärjestelmässä jätteitä hyödynnetään tehokkaammin ja kummassa kuljetusjärjestelmässä jätehuollon etusijajärjestys (kierrätys ja muu materiaalihyödyntäminen, energiahyödyntäminen, muu käsittely (mm. kaatopaikka)) toteutuu paremmin?

13. Kysymys

Kummassa järjestelmässä kuljetus (tyhjennykset) Teidän mielestänne mitoitetaan vastaamaan vastaanotettavan jätteen määrää ja laatua? Vaikuttaako kilpailutus tähän? Onko alueellisia eroja?

14. Kysymys

Mikä on käsityksenne hintatasosta ja hintalaatusuhteesta kummassakin kuljetusjärjestelmässä?

15. Kysymys

Kumpi kuljetusjärjestelmä paremmin edistää ja tukee alueellista jätehuoltoa ja kuntien alueellista jätehuollon yhteistyötä sekä jätepolitiikkaa (alueelliset jätehuoltosuunnitelmat, kehittämisohjelmat, toimintasuunnitelmat)? perustele

16. Kysymys

Kumpi kuljetusjärjestelmä tukee paremmin jätehuollon viranomais- / valvontatehtävien hoitamista?

17. Kysymys

Minkälaista rekisteriä ylläpidätte jätteiden tuottajista, niiden käytössä olevista astioista, tyhjennysväleistä ja tyhjennyshinnoista?

Minkälaista rekisteriä ylläpitäisitte, jos käytössä olisi kunnan järjestämä jätehuolto?

18. Kysymys

Kumpi kuljetusjärjestelmä soveltuu tyhjennyksiin ja kuljetuksiin toiminnallisesti paremmin ottaen huomioon poikkeamat, ylikuormat alueen jätehuollossa, laskutusvirheet, raportointi, irtisanomisajat, jätehuoltomääräysten noudattaminen jne.?

19. Kysymys

Onko jollain alueella tehty (jätelain 34 §:n 4. momentin mukaista) päätöstä rajata joku alue pois järjestetyn jätteenkuljetuksen piiristä hankalien kulkuyhteyksien tai jätteen vähäisen määrän takia?

Onko kuljetusjärjestelmällä vaikutusta kotitalouksien asemaan taikka yritysten tai viranomaisten toimintaan? Perustelkaa vastaus.

LIITE 4

JÄTELAITOKSELLE TOIMITETTU KYSELY

Arvoisa vastaanottaja.

Ramboll Finland tekee alueenne jätehuoltoyrittäjien toimeksiannosta selvitystä kiinteistön järjestämän jätehuollon vaatimusten täyttymisestä (Jätelaki 37§).

Selvityksessä tehdään kyselyjä, jotka osoitetaan jätehuoltoviranomaistehtäviä hoitavalle henkilölle, valvonnasta vastaaville henkilöille, jätteiden kuljetusta hoitaville yrityksille ja jätelaitoksille.

Selvityksessä tarkastellaan lain mukaisten vaatimusten täyttymistä; erityisesti kattavuus ja luotettavuus, kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot, toimivuus, alueellisen kehityksen tukeminen, terveys ja ympäristö, kotitalouksien asema, yritysten ja viranomaisten toiminta.

Jotta selvitys olisi objektiivinen ja luotettava, käytämme hyväksi matemaattisia ja tilastollisia malleja, joilla voidaan kuvata kattavuutta, saavutettavuutta, kohtuullisuutta, syrjimättömyyttä, toimivuutta, terveys- ja ympäristövaikutuksia, kotitalouksien asemaa jne. Näiden lisäksi haluamme jätehuoltoviranomaisen ja jätehuollon valvonnasta vastaavan viranomaisen näkemyksen tarkasteltavien kriteerien toteutumisesta nykytilanteessa ja lähitulevaisuudessa.

Näin tehty selvitys antaa mahdollisuuden kuljetusjärjestelmien ja jätehuollon objektiiviseen arviointiin.

Pyydämme Teitä vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja toimittamaan alla pyydetty aineistot sähköisesti osoitteeseen heikki.savikko@ramboll.fi ja joonas.hokkanen@ramboll.fi.

Kaikkia tietoja käsitellään ehdottoman luottamuksellisina. Yksittäisiä vastauksia tai muuta vastaavaa ei tulla esittämään yhdellekään konsultin ulkopuoliselle taholle.

Työstä Ramboll Finland Oy:ssä vastaa Joonas Hokkanen. Tarvittaessa ottakaa yhteyttä kaikkiin hankkeeseen liittyvissä asioissa häneen.
p. 0400 355260.

Pyydämme vastaukset elokuun aikana.

Joonas Hokkanen

Vastaaja:

Jätehuoltokysely

Kyselyssä pyydetään vastauksia kysymyksiin kahdesta kuljetusjärjestelmästä. Vastauksessa pyydetään arvioimaan objektiivisesti jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuutta siinä tapauksessa, että se muuttuisi.

1. Kysymyskokonaisuus

Miten näette jätehuoltopalvelujenne muuttuvan, jos jätteiden kuljetusjärjestelmä muuttuu kunnan järjestämäksi?

Kuinka monta henkilöä jätehuoltopalveluiden tuottaminen Teillä työllistää?

Kuinka monta henkilöä jätehuoltopalveluiden tuottaminen työllistää, jos nykyisen kaltainen kuljetusjärjestelmä jatkaa toimintaansa?

Kuinka monta henkilöä jätehuoltopalveluiden tuottaminen työllistää, jos kuljetusjärjestelmä muutetaan?

Onko teillä haja-asutusalueen vastaanottopisteitä ja jos on, mitkä ovat haja-asutusalueen vastaanottopisteissä vastaanotettavat jätejakeet ja astiatyypit?

Jos täysi tuottajavastuu toteutuu, jatkatteko materiaalipohjaista jätteiden erillisvastaanottoa? (esim. kuitu, lasi, metalli)

2. Kuljetuspalveluihin liittyvät poikkeustilanteet

Teille mahdollisesti tulleet jätteiden kuljetuksiin liittyvät reklamaatiot asiakkailta; Määrä ja syy vuonna 2015?

Reklamaatioiden määrä asiakkailtanne. Määrä ja syy vuonna 2015

Reklamaation syy	määrä
Laskutus	
Roskaaminen	
Ylikuormat	
Muu mitkä	

Reklamaatiot viranomaisilta; Määrä ja syy vuonna 2015?

Reklamaation syy	määrä

Tietoonne tulleet kuljetuksiin liittyvät Onnettomuudet vuonna 2015:

	Määrä kpl
Onnettomuustyyppi	
Ajoneuvovahinko	
Henkilövahinko	
Kuolema	

3. Kysymyskokonaisuus

Kuinka arvioitte nykyisten jätehuoltopalvelujen ehtojen kohtuullisuutta ja syrjimättömyyttä ottaen huomioon hintatason ja sen vaihtelut sekä hinta-laatusuhteet sekä jätteenhaltijoiden yhdenvertainen oikeus saada tarvittavaa palvelua?

Kuinka arvioitte edellä mainittuja seikkoja, jos kiinteistön haltijan järjestämä (sopimusperusteinen) jätteenkuljetus muuttuisi kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi?

4. Kysymyskokonaisuus

Kuinka asiakas voi muuttaa haluamaansa palvelua seuraavien asioiden suhteen jos kuljetusjärjestelmä muuttuisi?

- Tyhjennysväli harvempi:
- Tyhjennysväli tiheämpi:
- Suurempi/pienempi keräilyastia:

Mitä ehtoja urakoitsijan ja jätteen tuottajan välille asetetaan?

- Irtisanomisaika:
- Jäteastian sijoituspaikka:
- Muu kuin yhdyskuntajätteen vastaanotto:
- Astian täyttyminen:
- Muita ehtoja:

5. Kysymyskokonaisuus

Kuinka arvioitte nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän vaarattomuutta ja haittomuutta terveydelle ja ympäristölle ottaen huomioon ympäristö- ja terveysperusteiset ilmoitukset ja poikkeamat?

Kuinka arvioitte edellä mainittuja seikkoja, jos kiinteistön haltijan järjestämä (sopimusperusteinen) jätteenkuljetus muuttuisi kunnan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi?

Voiko kumpikaan kuljetusjärjestelmä käsityksenne mukaan aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle taikka ympäristön roskaantumista ja millaisissa olosuhteissa tällaiset seuraukset käsityksenne mukaan olisivat mahdollisia?

6. Kysymyskokonaisuus

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla käsityksenne mukaan vaikutusta kiinteistöjen liittymisprosenttiin, kotitalouksien asemaan taikka yritysten tai viranomaisten toimintaan? Perustelkaa vastaus.

7. Kysymyskokonaisuus

Onko jätteenkuljetusjärjestelmän muodolla käsityksenne mukaan vaikutusta tarjottavien jätehuoltopalvelujen tasapuolisuuteen (mm. hinnat), laatuun (mm. tyhjennysvälit) ja kattavuuteen (mm. kiinteistöitaisen keräyksen ja aluekeräyspisteverkoston laajuus) ja millaisissa olosuhteissa tällainen vaikutus käsityksenne mukaan voisi ilmetä?

8. Kysymyskokonaisuus

Onko kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus tai kunnan järjestämä jätteenkuljetus mielestänne altis erilaisille häiriötekijöille ja poikkeuksille? Perustele.

9. Kysymyskokonaisuus

Miten mielestänne asiakastiedotus toimii kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetusjärjestelmässä? Entä viranomaisyhteistyö? Onko tiedottamisessa eroja kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa? Perustele.

10. Kysymyskokonaisuus

Kummassa kuljetusjärjestelmässä jätteitä hyödynnetään mielestänne tehokkaammin ja kummassa kuljetusjärjestelmässä jätehuollon etusijajärjestys (kierrätys ja muu materiaalihyödyntäminen, energiahyödyntäminen, muu käsittely (mm. kaatopaikka)) toteutuu paremmin? Vai onko eroja? Perustele.

11. Kysymyskokonaisuus

Kummassa kuljetusjärjestelmässä kuljetus (tyhjennykset) Teidän mielestänne mitoitetaan vastaamaan vastaanotettavan jätteen määrää ja laatua? Vaikuttaako kilpailutus tähän?

12. Kysymyskokonaisuus

Mikä on käsityksenne hintatasosta ja hintalaatusuhteesta kummassakin kuljetusjärjestelmässä? Perustele vastaus objektiivisesti.

13. Kysymyskokonaisuus

Kumpi kuljetusjärjestelmä paremmin edistää ja tukee alueellista jätehuoltoa, jätehuollon yhteistyötä sekä jätepolitiikkaa (alueelliset jätehuoltosuunnitelmat, kehittämissuunnitelmat, toimintasuunnitelmat)? Perustele vastaus objektiivisesti.

14. Kysymyskokonaisuus

Kumpi kuljetusjärjestelmä tukee paremmin jätehuollon viranomaistehtävien hoitamista? Perustele vastaus objektiivisesti.

15. Kysymyskokonaisuus

Kumpi kuljetusjärjestelmä soveltuu tyhjennyksiin ja kuljetuksiin toiminnallisesti paremmin ottaen huomioon poikkeamat, ylikuormat, laskutusvirheet, raportointi, irtisanomisajat, jätehuoltomääräysten noudattaminen jne.? Perustele vastaus kummankin kuljetusjärjestelmän näkökulmasta objektiivisesti.

16. Kysymyskokonaisuus

Kuinka kiinteistön haltijan ja kunnan järjestämät jätteenkuljetukset vaikuttavat yritysten toimintaan, kannattavuuteen, jatkuvuuteen ja kilpailuun? Kuvaile hyödyt ja haitat yrityksille ja elinkeinotoiminnalle sekä perustele vastaus kummankin kuljetusjärjestelmän näkökulmasta objektiivisesti.

17. Kysymyskokonaisuus

Mitä muita asioita haluaisitte nostaa esille, kun jätelautakunta käsittelee jätteiden kuljetukseen liittyvää ratkaisua.

Remeo Oy:n lausunto jätteenkuljetusjärjestelmää koskevassa päätösasiassa

Jätteenkuljetusyritysten yhteinen lausunto

Remeo Oy ja Vaasan seudun jätelautakunnan alueella toimivat muut jätteenkuljetusyritykset ovat laatineet ja toimittaneet jätelautakunnalle yhteisen lausunnon, joka perustuu ulkopuolisen tahon tekemään puolueettomaan selvitykseen. Selvitys on ko. lausunnon liitteenä. **Selvitys on esitelty Vaasan seudun jätelautakunnalle 25.4.2017.** Kuten selvityksestä voidaan todeta, kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto Vaasan seudun jätelautakunnan alueella täyttää jätelain 35 ja 37 § mukaiset vaatimukset. Ei ole laillista estettä valita jätelain 37 § mukaiseksi kuljetusjärjestelmäksi kiinteistön haltijan järjestämää jätteiden kuljetusta Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Isokyrön sekä Korsnäsin taajama- ja haja-asutusalueilla.

Edellä mainitun lausunnon lisäksi Remeo Oy haluaa tuoda päätösasiassa huomioitavaksi:

Kehitystyö ja asiakaslähtöisyys

Jätehuollon alueellisen kehityksen kannalta on elintärkeää, että kiertotalouden innovatiivisia toimijoita ei aseteta pelkästään kuljetusyrityksen rooliin, vaan aktiivisen asiakaslähtöisen palvelukehityksen tulee olla jokaisen toimijan yhteinen tavoite. Tämä on mahdollista kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen puitteissa. Vain kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto mahdollistaa aidosti asiakaslähtöisen palvelun ja tavoitteellisen työn lajittelun parantamiseksi alueella. Asiakkaan oikeus valita toimija tukee voimakkaasti asiakastyytyväisyyttä, koska se on yritykselle ensisijainen keino säilyttää asiakassuhde.

Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä tukee kiertotalouden ja yleisen edun mukaisia tavoitteita

Esimerkiksi alueen biojätteen oikea lajittelu ja ohjaaminen loppusijoitukseen Stormossenille on yhteinen tehtävämme, jossa on vielä paljon saavutettavaa. Remeon tavoite on asiakastyytyväisyyden lisääminen ja lajittelun parantaminen, jotta kerätyn biojätteen laatutekijät vastaavat Stormossenin tarvetta. Remeon missio on mahdollistaa ja edistää kiertotaloutta aidosti ja biokaasu on sataprosenttisesti uusiutuva polttoaine.

Yhteisen tavoitteen toteuttamiseksi Remeo tarjoaa Quatro Select -palvelua, jolla on jo lähes 2.000 kotitaloutta Vaasan seudulla käyttäjinä. Palvelun käyttäjien asiakastyytyväisyys on erittäin korkealla. Quatro Select -palvelu mahdollistaa asukkaille lajittelun omalla kotipihallaan samaan hintaan, kuin normaalin astian tyhjennys. Remeon sekä kuntayhtiön yhteinen intressi ohjata mm. biojäte kuntayhtiölle hyötykäyttöön toteutuu. Palvelua on laajennettu ja täydennetty asiakaspalautteen seurauksena 660L keräysastioilla ja nyt myös pienille rivitaloyhtiöille ja paritaloille on luotu mahdollisuus toteuttaa syntypaikkalajittelua omalla kiinteistöllä.

Tällä ja muilla suoraan asukkaille tarjotuilla ratkaisuilla vaikutamme merkittävästi mm. edellä mainitun biojätteen laatuun, mutta myös esimerkiksi poltettavan jätteen koostumukseen, jossa on yhä paljon hyödynnettäviä jakeita, jotka voivat myös heikentää sen koostumusta, kuten edellä mainittu biojäte.

Toivomme voivamme jatkaa suunnitelmallista ja toimivaa yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa ja että jätelautakunta ottaa huomioon yhteistyön mahdollisuudet, joita olemme nykyjärjestelmän puitteissa saaneet kehittää ja toteuttaa.

Vaasassa 29.1.2018

Remeo Oy

Esa Hanka
yksikönpäällikkö

Sanna Karppinen
kaupallinen johtaja



Dnr: KST 5/2018

§ 25 MILJÖÄRENDE, Vasaregionens avfallsnämnds beslut om avfallshanteringsystem, utlåtande

KST 05.02.2018, § 25

Kommundirektörens beredning:

Förutom Vörå hör Vasa, Korsholm, Storkyro, Malax och Korsnäs till Vasaregionens avfallsnämnd. Nämnden ansvarar inom sitt verksamhetsområde för de myndighetsuppgifter som hör till kommunen enligt avfallslagen, t.ex. beslut om ordnad avfallstransport.

Vasaregionens avfallsnämnd begär kommunens utlåtande senast 15.2.2018 över Vasaregionens avfallsnämnds beslut 12.12.2017 § 24 angående avfallstransportsystem på verksamhetsområdet. Avfallsnämnden önskar speciellt att de som ger utlåtande tar ställning till:

** Hur det nuvarande systemet med av fastighetsinnehavare ordnad avfallstransport fungerat mot bakgrund av avfallslagen 35 § och kraven på verksamheten i 37 § samt kommunförbundets checklista i cirkulär 5/802013.*

** Hur det nuvarande systemet kan anses fungera framöver utgående från avfallslagens krav i 35 § och 37 §. Avfallsnämnden konstaterar i sitt beslut att utredningar som gjorts och responsen från olika parter involverade i avfallshanteringen, visar att den av fastighetsinnehavaren anordnade avfallstransporten fungerar väl.*

Som bakgrundsmaterial till utlåtandet finns Vasaregionens avfallsnämnds beslut från 12.12.2017 § 24 inkluderat FCG:s utredning om transportsystemet 5.11.2015 samt SKAL ry:s utlåtande kring Vasaregionens avfallsnämnds beslut. SKAL ry sköter intressebevakningen inom transportbranschen och som representerar privata avfallshanteringsföretagen. I Vörå finns flera bolag som transporterar avfall.

Generellt kan konstateras att kunderna är synnerligen nöjda, transportföretagen fungerar i enlighet med sitt uppdrag, verksamheten har utvecklats enligt förväntan och inga brott mot avfallslagens 35 § andra moment eller 37 §.s bestämmelser har kommit till nämndens kännedom.

Avfallsnämndens utgångspunkt är därför att systemet med av fastighetsinnehavaren anordnad avfallstransport ska fortsätta i regionen. Eftersom lagen och en utveckling av verksamheten förutsätter att det ska finnas ett tydligt beslut för flera år framåt måste nämnden fatta ett formellt beslut i frågan.

Utdragets riktighet intygar


Carina Nyqvist, kanslichef



Som Vörå kommuns utlåtande om Vasaregionens avfallsnämnds verksamhetsområdes avfallstransportsystem framförs följande:

- Vörå är en landsbygdkommun med bostadsbebyggelse och verksamhetsbyggnader både på glesbygden och i tätare bebyggda kommundelscentrum. Andelen fritidsbostäder är stor och bebyggelsen på oplanerade områden är ofta spridd. Detta innebär ett större behov av fastighetsvisa lösningar jämfört med avfallshandling i tätort och i stadsmiljö. Eftersom lokala avfallshandlingsbolagen lever i och med lokalsamhället i Vörå har de en stor beredskap att agera flexibelt, till exempel vid större evenemang då det inte går att förutspå antalet besökare, vilket gynnar miljön. Fastighetsinnehavarna kan i nuläget hitta olika lösningar för den egna fastigheten eller lösningar tillsammans med andra fastighetsägare. Sådana lösningar som minskar miljöbelastningen och som stämmer överens med bestämmelserna i avfallslagen 37 §.
- Avfallstransporterna och hur fastighetsinnehavarna ordnat sin avfallstömning, har mycket sällan föranlett de kommunala myndigheterna att vidta åtgärder för att säkerställa att avfallslagens krav uppfylls. I de fall där kommunen blivit tvungen att vidta myndighetsåtgärder, har oftast haft att göra med medveten handling och brottsligt uppsåt när avfall dumpats eller lagrats utan behövliga tillstånd.
- Det som i checklistan i kommunförbundets cirkulär 5/80/2013 tidigare har orsakat mest kontakt till kommunen och som fastighetsinnehavarna upplevt som otydligt är avfallskärlens tömningsintervall. Informationen som fastighetsinnehavarna får om själva avfallshandlingen har förbättrats avsevärt på senare år, vilket gjort att fastighetsspecifika lösningar inte mera upplevs som något problem. Kommunen har upplevt att kontakten mellan avfallsentreprenören, fastighetsinnehavaren och övervakande myndigheter har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Det har tidigare funnits brister i rapportering och uppföljning men bristerna har kunnat avhjälpas varefter branschen och aktörerna kommit överens om förfaringsätten.
- Med tanke på framtiden torde nuvarande system fungera så som lagen kräver, förutsatt att inte lagstiftningen eller andra bestämmelser märkbart ändras

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG:

Kommunstyrelsen avger beredningen ovan som sitt utlåtande till Vasaregionens avfallsnämnd och vidhåller att nuvarande system med av fastighetsinnehavaren anordnad avfallstransport ska fortsätta i regionen i fortsättningen.

Ärendets behandling:

Gustav Backman föreslog att man ska övergå till kommunalt anordnad avfallstransport. Förslaget förföll p.g.a. understöd saknades.

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef



KST § 25

BESLUT:

Enligt kommundirektörens förslag.

Gustav Backman meddelade avvikande mening till beslutet.

Utdragets riktighet intygar


Carina Nyqvist, kanslichef



05.02.2018

Vaasan seudun jätelautakunta

Vaasan kaupunki

Vaasanpuistikko 10, PL, 3, 65101 Vaasa

Keskuskirjaamo@vaasa.fi

Asia: Lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä

Jätteenkuljetuksessa toimivien kuljettajien työehtosopimuksen solmii Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry ja Autoliikenteen työnantajaliitto ry, ALT: Alan työntekijät ovat järjestäytyneitä AKT:hen ja heihin sovelletaan Ympäristöhuoltoalan kuljetusyritysten työntekijöiden liitettä (Kuorma-autoalan työehtosopimus).

Koska Vaasan seudun jätelautakunta pyytää nyt lausuntoja alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä, haluamme ammattiliittomme kantana tuoda esiin seikkoja, jotka puoltavat kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusjärjestelmää.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä (entinen sopimusperusteinen järjestelmä) toimii hyvin, edistää investointeja, ja lisää työllisyyttä. Järjestelmä myös turvaa pitkäaikaiset, pysyvät työsuhteet, toisin kuin hankintalain mukainen määräaikainen kilpailuttaminen. Yrittäjille järjestelmä takaa turvalliset investoinnit ja tehokkaan toiminnan sekä kannustaa pitkäaikaiseen jätehuollon kehittämiseen.

Myös asiakkaan kannalta järjestelmä on suositeltavin, sillä siinä säilytetään maksavan asiakkaan mahdollisuus vaikuttaa palvelun laatuun, hintaan ja siihen, keneltä palvelu ostetaan. Asiakkaat eli jätehuollon maksajat voivat vapaasti ja aidosti kilpailuttaa jätehuoltonsa ja tehdä sopimuksen haluamansa kuljetusfirman kanssa, jolloin markkinat pysyvät avoimina eri yrityksille ja yksityisille ratkaisuille. Myös hinnat pysyvät tutkitusti kohtuullisina ja palvelu on monipuolista ja joustava, järjestelmä on luotu toimimaan myös muutospaineen alla.

Jotta jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttölaitoksiin voidaan investoida, tulee kaikkien jätteiden olla vapaasti hyödynnettävissä. Jätteen kuljetusten siirtäminen kunnan järjestämäksi johtaa kilpailun vääristymiseen ja synnyttää alueelle täydellisen monopoliaseman kunnallisille jäteyhtiöille, jotka hallitsevat samanaikaisesti jätteenkuljetusta, käsittelyä sekä hyödyntämistä. Tämä lisää myös hallintokustannuksia.

Lukuisissa tutkimuksissa on todettu, että kuljetusjärjestelmien välillä ei ole merkittäviä eroja kustannuksissa eikä ympäristövaikutuksissa. Muun muassa autokanta ei vähene, vaikka siirryttäisiin kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Henkilöstön kannalta kunnan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän edellyttämä kilpailutus johtaisi työpaikkojen menetyksiin ja loisi suurta epävarmuutta alalle. Kokemuksemme mukaan kilpailutuksessa hintaetu tulee useimmiten työntekijöiden työehtojen heikentymisellä. Kilpailutuksen seurauksena on myös todennäköistä, että henkilöstön vaihtuvuus lisääntyy merkittävästi samalla, kun koulutustaso kärsii ja tätä kautta ammattitaito heikkenee. Tämän seurauksena on todellisena vaarana myös työtapaturmien lisääntyminen.

Kilpailutuksen seuraukset ovat uhoisia myös yrittäjien yleiseen halukkuuteen ja kykyyn investoida. Muutos leikkaisi merkittävästi toimivien jätteenkuljetusyritysten elinmahdollisuuksia. Yritysten kiinnostus ja taloudelliset edellytykset myös jätehuollon teknologian kehittämiseen loppuvat.

Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten pidämme kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusjärjestelmää kokonaisvaikutuksiltaan kaikkien osapuolten kannalta parhaimpana ja suosittelemme sitä kunnille.

Kunnioittavasti

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry



Marko Piirainen
puheenjohtaja



Arto Sorvali
1. varapuheenjohtaja



10 Avfallstransportsystem på verksamhetsområdet

Tekn.n. § 10

Teknisk direktör Lars Lundegård:

fornamn.efternamn(at)malax.fi, tel. 06 347 7111

Vasaregionens avfallsnämnd ber kommunerna på avfallsnämndens verksamhetsområde och övriga som berörs av avfallstransportbeslutet att inkomma med utlåtanden och synpunkter senast 15.2.2018.

Vasa regionens avfallsnämnd beställde 2015 en utredning över hur nuvarande avfallstransportsystem fungerar och en tilläggsutredning beställdes 13.9.2016.

Speciellt önskar nämnden att de som ger utlåtanden tar ställning till hur det nuvarande systemet med av fastighetsinnehavare anordnad avfallstransport fungerat mot bakgrund av avfallslagens § 35 andra moment och kraven på verksamheten i § 37, samt kommunförbundets checklista i cirkulär 5/80/2013. Nämnden önskar också att de som ger utlåtanden bedömer hur det nuvarande systemet kan anses fungera framöver utgående från avfallslagens krav i § 35 och 37.

Nämnden kommer att fatta ett beslut i frågan också om kommunerna inte ger utlåtanden. Beslutet tas när nämnden fått sina egna utredningar om fastigheters anslutningsgrad till ordnad avfallstransport och övriga nödvändiga beslutsunderlag klara.

Enligt Malax kommuns förvaltningsstadga är det tekniska nämnden som ger utlåtande om ärenden som berör avfallshanteringen i kommunen, 18:5 § a p 12.

Bilagor:

- kommunförbundets cirkulär 5/80/2013
- protokolls utdrag, avfallsnämnden
- FCG transportsystemutredning
- kungörelse
- SKAL utlåtande
- PM kaffekoppsdiskussion 12.1.2016
- kommentarer Stormossen

Tekniska direktören Lars Lundegårds förslag:

Tekniska nämnden ger följande utlåtande:

Tekniska nämnden anser att nuvarande system med den av fastighetsinnehavare anordnad avfallstransport är det bästa fungerande avfallshanteringssystem, ur kommuninvånarens perspektiv där effektiv avfallshandling svara upp mot en väl fungerande kundrelation.

Oavsett avfallshandlings system ska avfallslagen följas.



Paragrafen justeras genast.

Beslut:
Godkändes.



Huutoniemen omakotiyhdistys r.y.

Lausunto jätekuljetukseen






Huutoniemen Omakotiyhdistys on nykyisen jätekuljetuksen kannalla.

Vaasassa 12.2.2018

Puheenjohtaja [Esa Kivioja](#)
Esa Kivioja

Sihteeri [Pentti Lehto](#)
Pentti Lehto



KOKOUSAIKA	maanantaina 5.2.2018 klo 18.15 – 18.40	
KOKOUSPAIKKA	Isonkyrön kunnanvirasto, kunnanhallituksen kokoushuone	
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET (ja merkintä siitä, kuka toimii puheenjohtajana)	Mäki-Rammo Mirva Pukkinen Jaakko Kuusikko Erkki Hintsa Reino Laine Tommi Mäkynen Jouni Perkiö Nina Rajamäki Sirkku Tuuri-Tammela Helena Viertola Jari	puheenjohtaja I varapuheenjohtaja II varapuheenjohtaja jäsen " " " " " "
MUUT SAAPUVILLA OLLEET (ja läsnäolon peruste)	Heinilä Miko Hahtola Sami Vaissalo Matti Kankaanpää Tero Järvi-Laturi Jaana	kvalt:n puheenjohtaja kvalt:n I varapuheenjohtaja kvalt:n II varapuheenjohtaja kunnanjohtaja, esittelijä, pöytäkirjanpitäjä hallintojohtaja
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todettiin.	
ASIAT §	18 – 25	
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Puheenjohtaja  Mirva Mäki-Rammo	Pöytäkirjanpitäjä  Tero Kankaanpää
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme. Tarkastusaika Isonkyrön kunnanvirastossa 7.2.2018	
	Allekirjoitus  Helena Tuuri-Tammela	 Erkki Kuusikko
PÖYTÄKIRJA ON OLLUT YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ Todistaa	Aika ja paikka Yleisessä tietoverkossa www.isokyro.fi torstai 8.2.2018 klo 14.00 sekä kunnanviraston neuvonnassa klo 10.00–14.00 Toimistos sihteeri	 Tarja Perkiö

LAUSUNTO JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ VAASAN SEUDUN JÄTELauta-
KUNNALLE

Khall 20 §

Vaasan seudun jätelautakunta vastaa johtosäätönsä 8 §:n 1 momentin nojalla toiminta-alueellaan jätelain mukaan kunnalle kuuluvista viranomaistehtävistä, kuten esimerkiksi järjestetystä jätteenkuljetuksesta päättämisestä. Jätelain 149 §:n 4 momentin mukaan kuntien, joissa vanhassa jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus uuden jätelain voimaan tultua (1.5.2012) hoidettiin sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, on tullut tarkastella jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehdä asiassa päätös viimeistään 1.5.2013.

Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella edellä mainittu päätös on vielä tekemättä. Vuodesta 2015 lähtien Vaasan seudun jätelautakunta on selvittänyt asiaa hankkimalla oheismateriaalina olevan FCG:n kuljetusjärjestelmäselvityksen 5.11.2015 ja teettämällä myös omia lisäselvityksiä. Vaasan seudun jätelautakunta on käsitellyt toiminta-alueensa jätteenkuljetusjärjestelmää kokouksissaan useita kertoja.

Kokouksessaan 12.12.2017 Vaasan seudun jätelautakunta päätyi pyytämään toiminta-alueen kuntia ja muita osapuolia, joita asia koskee, antamaan lausunnon ja esittämään näkökohtiaan asiasta viimeistään 15.2.2018. Erityisesti lausuntopyyntönsä on toivottu, että lausunnonantajat ottavat kantaa nykyisen sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuuteen suhteessa jätelain 35 ja 37 §§:in sekä Kuntaliiton tarkistuslistaan (kiertokirje 5/80/2013). Lisäksi Vaasan seudun jätelautakunta on toivonut, että lausunnonantajat arvioivat miten nykyinen sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä voisi toimia tulevaisuudessa suhteessa jätelain 35 ja 37 §§:in. Vaasan seudun jätelautakunnan päätös 12.12.2017 § 24 on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

Kuljetusalan edunvalvontaa hoitava, yksityisiä jätehuoltoyrityksiä edustava SKAL ry on 9.1.2018 toimittanut oheisen, Vaasan seudun jätelautakunnalle osoittamansa lausunnon jätteenkuljetusjärjestelmästä myös toiminta-alueen kuntien kunnanhallituksille tiedoksi.

Oheismateriaalina kunnanhallituksen jäsenille jaetaan Vaasan seudun jätelautakunnan teettämät kommentit ja lausuma selvityksestä sekä FCG:n raportti 5.11.2015 Kuljetusjärjestelmäselvitys Vaasan seudun jätelautakunnan alueella.

Isonkyrön kunnan lausunnoksi Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä esitetään seuraavaa:

Jätelain 35.1 §:n nojalla jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistönhaltijan järjestämästä vastaanotto paikasta jätelain joko 36 tai 37 §:n mukaisesti on kunnan vastuul-

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen oikeaksi todistaa
	

la. Jätelain 35.2 §:n mukaan kunnan on, järjestämistavasta riippumatta, järjestettävä tämä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelain 36.1 §:n mukaan, jollei jätelain 37 §:stä muuta johdu, kunnan on itse järjestettävä em. kiinteistöittäinen jätteenkuljetus (kunnan järjestämä jätteenkuljetus).

Jätelain 37.1 §:n mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistönhaltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää jätelain 35.2 §:ssä säädetty edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Vaasan seudun jätelautakunnan hankkiman FCG:n kuljetusjärjestelmäselvityksen 5.11.2015 perusteella toiminta-alueen jätteenkuljetus ei nyky muodossaan, eli vanhassa jätelaissa tarkoitettuna sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, täytä uudessa jätelaissa kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle säädettyjä edellytyksiä. Vaasan seudun jätelautakunnan päätösvalmistelusta ilmenee, että myös Vaasan seudun jätelautakunnan teettämien omien lisäselvitysten perusteella kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lailliset edellytykset eivät täyty kunnissa Vaasa, Mustasaari, Vöyri, Isokyrö, Maalahti ja Korsnäs.

Vaasan seudun jätelautakunnan päätösvalmistelusta ilmenee muassa seuraavia ongelmia nyky muotoisessa jätteenkuljetuksessa:

- Osa kiinteistönhaltijoista ei huolehdi siitä, että jätteiden tyhjennys kiinteistöillä toimii. Saatujen tietojen perusteella toiminta-alueella on tällä hetkellä noin 2000 kiinteistöä, joiden liittymisestä jätteenkuljetusjärjestelmään ei ole olemassa selvitystä. Näistä kiinteistöistä arviolta 200 sijaitsee Isossakyrössä.
- Joillakin toiminta-alueen alueilla on ainoastaan yksi kuljetusyrittäjä, jolla on monopoliasema eikä alueella ole minkäänlaista todellista kilpailua. Isonkyrön alueella toimii pääosin kaksi kuljetusyrittäjää.
- Kiinteistönhaltija, jolla on heikko talous, jätetään kuljetusjärjestelmän ulkopuolelle, mikäli laskut jäävät maksamatta.
- Voidaan olettaa, että päästöt ja ympäristövaikutukset toiminta-alueen nyky muotoisessa jätteenkuljetuksessa ovat suurempia kuin kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska kunnalla on käytännössä paremmat mahdollisuudet asettaa vaatimuksia esimerkiksi kuljetusvarustuksen tasolle ja ajoneuvojen päästöille. Nykytilanteessa yksittäisten kiinteistönhaltijoiden vastuulla on asettaa vaatimuksia kuljetusvarustukselle.
- Asuntoalueilla ajaa useita eri kuljetusyrittäjiä, mikä myös vaikuttaa negatiivisesti asuin ympäristöön.
- Toiminta-alueen asiakkaat maksavat erilaista käsittelymaksua Stormossenin jätteen käsittelystä riippuen siitä, mitä kuljetusyrittäjää he käyttävät. Tämän johdosta

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Otteen oikeaksi todistaa



asiakkaita ei kohdella tasapuolisesti. Kuljetusyritysten hinnoittelu ei ole läpinäkyvää eikä jätehuoltoviranomaisella ole mahdollisuutta valvoa toiminta-alueen hintatasoa.

Olemassa olevan selvitysaineiston perusteella kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle jätelain 37.1 §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueella.

Isonkyrön kunnan näkemyksen mukaan Vaasan seudun jätelautakunnalla ei tässä tilanteessa lain nojalla ole muuta vaihtoehtoa kuin päättää kuntien itse järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

Vaasan seudun jätelautakunta voi päättää jätteenkuljetusjärjestelmästä myös kunta-kohtaisesti. Koska Isonkyrön osalta ei ole olemassa selvitystä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten täytymisestä, on Isossakyrössä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus hoidettava kunnan itse järjestämänä, aluekohtaisesti kilpailuttamana. Kilpailutuksessa on huolehdittava myös siitä, että alueet ovat sen kokoisia, ettei siitä syystä suljeta pois pienempiäkään kuljetusyrittäjiä.

Vaasan seudun jätelautakunnan olisi tullut tarkastella jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37.1 §:ssä säädettyjen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehdä asiassa päätös viimeistään 1.5.2013. Isonkyrön kunta katsoo, ettei kuljetusjärjestelmää koskevaa päätöksentekoa tule enää viivyttää.

Lisätietoja antaa kunnanjohtaja Tero Kankaanpää, puh. (06) 470 1111, etunimi.sukunimi@isokyro.fi.

KJ:N

EHDOTUS: Kunnanhallitus päättää

- 1) antaa yllä olevan Isonkyrön kunnan lausuntona Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä,
- 2) merkitä SKAL ry:n lausunnon 8.1.2018 jätteenkuljetusjärjestelmästä tiedoksi.

PÄÄTÖS: Keskustelun kuluessa Jaakko Pukkinen ehdotti Jouni Mäkysen kannattamana, että pysytään nykyjärjestelmässä, sillä nykyinen kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus täyttää jätelain 37 §:n vaatimukset.

Helena Tuuri-Tammela ilmoitti kannattavansa kunnanjohtajan esitystä.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kunnanjohtajan ehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, on äänestettävä ja teki seuraavan äänestysesityksen, joka hyväksyttiin: Ne, jotka ovat kunnanjohtajan pohjaehdotuksen kannalla äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Jaakko Pukkisen esityksen kannalla, äänestävät EI.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen oikeaksi todistaa
	

Toimitetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 1 JAA-ääni (Tuuri-Tammela) ja 9 EI-ääntä (Mäki-Rammo, Pukkinen, Kuusikko, Hintsa, Laine, Mäkynen, Perkiö, Rajamäki ja Viertola).

Äänestyksen tuloksena puheenjohtaja totesi, että äänin 1 – 9 Pukkisen ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet

Otteen oikeaksi todistaa

TH *BL*

Isokyrö 12.2.2018

Keskusarkistoinhoitaja

Jay Perkiö

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Pykälät:

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Isonkyrön kunnanvirastoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kunnanviraston aukioloajan päättymistä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämistä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksiannon saajan suostumuksella päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisesti siten kuin sähköisestä asioinnista viranomais toiminnassa annetussa laissa säädetään. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näytetä.

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään

Isonkyrön kunnanhallitus
Pohjankyröntie 136, 61500 ISOKYRÖ
telefaksi (06) 470 1444, sähköposti: isokyro@isokyro.fi

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan oikaisua
- se, millaista oikaisua vaaditaan, sekä
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa:

Pykälät: 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet	Otteen oikeaksi todistaa
---------------------------------------	--------------------------

dm *ku*

Lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä Vaasan seudulla

Vaasan seudun jätelautakunta on pyytänyt lausuntoa jätteenkuljetusjärjestelmästä toimialueellaan. Erityisesti jätelautakunta pyytää ottamaan kantaa nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuuteen sekä Kuntaliiton päätöksenteon tueksi laatimaan tarkistuslistassa mainittuihin seikkoihin.

Vaasan seudun jätelautakunnan käytössä on kaksi erillistä selvitystä koskien kuljetusjärjestelmää, toinen jätelautakunnan tilaama FCG:n selvitys, ja toinen alueen yrittäjien tilaama Rambollin selvitys. Molemmissa on pyritty osoittamaan, kuinka kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle jätelain 35 §:ssä ja 37 §:ssä asetetut ehdot täyttyvät.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP on tutustunut molempiin selvityksiin sekä alueen kuljetusjärjestelmään. Toivomme, että erityisesti seuraavat näkökulmat otetaan päätöksenteossa huomioon.

Jätelain vaatimusten täytyminen alueella

Jätelaki asettaa tietyt, lain 35 §:n 2 momentissa ja lain 37 §:ssä määrätyt vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle. Tässä käsitellään näiden vaatimusten (alleviivattuina) täyttymistä Vaasan seudun alueella kohta kohdalta.

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelautakunnan toimialueella palveluita tarjoaa valtakunnallisestikin vertailtuna runsas määrä yrityksiä. Vaasan seudun jätelautakunnan alueella ei ole sellaisia alueita (taajama- tai haja-asutusalue), missä palveluita ei olisi saatavilla. Alueella toimii yhteensä 10 eri jätteenkuljetusyritystä.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa on kyse kiinteistön haltijan ja kuljetusyrityksen välisestä yksityisoikeudellisesta sopimuksesta. Ympäristöministeriön julkaisemassa jätelakioppaassa yhdyskuntajätehuoltoa koskevista säännöksistä (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2015) painotetaan erityisesti, että yrityksiltä ei edellytetä eikä voi edellyttää yhtäläisiä asiakashintoja. Kaikissa jätelautakunnan toimialueen kunnissa toimii Korsnäsiä lukuun ottamatta enemmän kuin yksi palveluja tuottava yritys, Mustasaarella jopa 8 yritystä ja Vaasassakin 7. Voidaan perustellusti katsoa, että kilpailu pitää asiakkaiden hinnat

kohtuullisina. Kuluttaja- ja kilpailuvirasto on myös ottanut kantaa jätelakioppaan valmistelun yhteydessä, että edes vain yhden yrityksen toiminta alueella ei ole ongelmallista hinnan kohtuullisuuden kannalta, kunhan yritys ei käytä määräävää markkina-asemaa väärin.

Jätteenkuljetuksen tulee edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukea jätehuollon alueellista kehittämistä eikä saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Nykyinen kuljetusjärjestelmä edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa säilyttämällä alueella itsenäisiä, laajaa asiakaskenttää palvelevia yrityksiä. Käytännössä yritykset kilpailevat keskenään markkinoita jakamatta, nojautuen kustannusperusteisiin kuljetushintoihin. Järjestelmä antaa myös kiinteistönhaltijoille valinnanvaraa. Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyminen voi pahimmillaan hävittää kuljetuskapasiteettia alueelta, mikä aiheuttaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa, suurten tapahtumien yhteydessä ja yrityksille tarjottavissa palveluissa. Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille ovat samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa tulee myös huomioida, että keskitetty kilpailutus ei johda merkittäviin ympäristöpäästöjen vähentymiseen. Jätteenkuljetuksen osuus raskaan liikenteen suoritteesta on vain 0,62 %, ja keskitetty kilpailutus vähentää koko raskaan liikenteen suoritetta yhden jättejakeen kuljetuksessa ainoastaan 0,09 %. Yksityisen sektorin käyttämä lokeroautokeräys sekä biokaasu- ja hybridiautojen käytön lisääntyminen vähentävät ympäristövaikutuksia. Harvaan asutuilla seuduilla on myös järkevää kerätä yritysten jäte samaan autoon, ja toimittaa näistä kirjanpitoerittely vastaanottajalle. Lisäksi jätteen käsittelyn elinkaareissa kuljetusvaiheen ympäristövaikutukset on todettu vähäisiksi useissa tutkimuksissa.

Kuntaliiton asettaman tarkistuslistan osalta YTP haluaa tuoda esille, että FCG:n tekemässä selvityksessä todettiin, ettei ympäristöviranomaisilla ei ole tiedossa yhtään jätteenkuljetusyritystä, johon kohdistuvaa valitusta. Ramboll lisäksi toteaa omissa selvityksessään, että jätehuoltomääräyksiä noudatetaan yritysten toiminnassa.

Päätöksen vaikutukset tulee olla kokonaisuutena myönteiset ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys, ja hyvän palvelutason vuoksi asiakassuhteet ovat muodostuneet pitkiksi. Aukkaalla on tässä järjestelmässä kuitenkin myös mahdollisuus vaihtaa palveluntarjoajaa, mikäli palvelu ei vastaisi asiakkaan tarpeita. Vastaavaa mahdollisuutta ei ole kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Yritykset haluavat jatkaa kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Selvityksen arvio, että pienet yritykset kärsivät kireästä taloustilanteesta nykyisessä kuljetusjärjestelmässä ja että kirjanpito olisi yrityksille liian haasteellista, ei perustu yrittäjien tai yritysten omaan arvioon. Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä yritykset ovat voineet ennakoida tulevaisuuden työtilanteita pidemmälle, mikä on vaikuttanut positiivisesti mm. investointipäätösten tekoon sekä työsopimuksiin.

Jätelain 143 §:n mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä, ja selvityksen mukaan viranomaisille on saanut kaikki pyydyt kuljetustiedot yrityksiltä. Uusien käytäntöjen jalkautuminen sekä yrittäjien keskuudessa ollut epäily tietojen käyttökohteista on aiheuttanut viivästyksiä tietojen toimittamisessa.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksen tekeminen ja pelisäännöistä sopiminen luovat luottamusta ja vakiinnuttavat lainmukaisten tietojen luovuttamisen viranomaiselle. Mikäli tietojen keräämisessä tai muissa valvontaan liittyvissä asioissa on ollut ongelmia, tulee yrityksiä kohdennetusti tiedottaa heille kuuluvista velvoitteista.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto kokonaisuuden kannalta

Kunnan tehtävä on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutus elinkeinotoimintaan sekä jätehuollon kokonaisuuteen on myönteinen.

YTP katsoo, että Vaasan seudun jätelautakunnan toimialueella jätelain 35 ja 37 §:n edellyttämät vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät.

Kunnioitavasti,

Ympäristöeollisuus ja -palvelut YTP ry



Otto Lehtipuu
toimitusjohtaja

KORSNÄS KOMMUN

Organ

Sammanträdesdatum

Blad

Tekniska nämnden

7.2.2018

13

Dnr: TEKN 7/2018

TN § 23

TRANSPORTUTREDNING I VASAREGIONENS AVFALLSNÄMNDIS OMRÅDE, KORSNÄS KOMMUNS UTLÅTANDE

Vasaregionens avfallsnämnd ger möjlighet för invånare, kommunerna, avfallstransportörerna och övriga att ge utlåtande när man nu överväger att övergå till annat avfallstransportsystemet än nuvarande. Utlåtanden och synpunkter skall ges senast 15.2.2018.

Vasaregionens avfallsnämnd beställde 2015 en utredning över hur nuvarande avfallstransportsystem fungerar och en tilläggsutredning beställdes 13.9.2016.

Enligt avfallslagen kan avtalsbaserad avfallstransport fortsättas som avfallstransport som fastighetsinnehavaren ordnar bara i det fall att de krav som ställs i § 37 i avfallslagen är uppfyllda. De förutsättningar som räknas upp i lagen är följande:

- §35 mom 1 "Avfallstransporttjänster tillhandahålls allomfattande och tillförlitligt samt på skäliga och icke-diskriminerande villkor".
- Avfallstransporten främjar avfallshandlingens allmänna funktion, stöder utvecklingen av avfallshandlingens i regionen och medför inte fara eller skada för hälsan eller miljön.
- Beslutets verkningar sammantaget bedöms vara positiva, särskilt med beaktande av konsekvenserna för hushållen och för företagets och myndigheternas verksamhet.

Protokollsutdrag avfallsnämnden inkl. FCG transportsystemutredning i bilaga.

Utredningen visar att hushållen är mycket nöjda med nuvarande transportsystem.

Slutsatsen i rapporten är att nuvarande transportsystem inte uppfyller kraven i avfallslagen § 37 med bl.a. följande:

- Inom Vasaregionens avfallsnämnds verksamhetsområde finns det områden där det inte har ordnats avfallstransporttjänster. Orsaken till att transporttjänsterna saknas har inte kunnat säkerställas i samband med utredningen. Baserat på de uppgifter som samlats i samband med utredningen kan man inte heller vara säker på att transporttjänster finns tillgängliga i regionens kommuner på jämbördiga och icke diskriminerande villkor.

Kommentar till ovanstående slutsats: Kanske man borde komplettera transportutredningen med att utreda varför transporttjänsterna saknas och vilka områdena är samt

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
				

eventuella förklaringar till detta. (t.ex. är det avfall från fritidshus eller fast bosättning, är det på öar eller på fastlandet?)

- Enligt de uppgifter som erhållits har inte anslutningen till den avfallshantering som ordnats inom verksamhetsområdet för Vasaregionens avfallsnämnd varit fullständig och de tömningsintervall som fastställs i avfallhanteringsföreskrifterna följs inte alltid.

Kommentar till ovanstående slutsats: Vad är det som säger att anslutningen skulle vara fullständig ifall "avfallstransporten ordnades av kommunen" och att tömningsintervallerna alltid skulle följas.

Det nuvarande systemet främjar därigenom inte avfallshandlingens allmänna funktion i regionens kommuner.

Kommentar till ovanstående slutsats: På vilket sätt skulle inte det vara möjligt att det nuvarande systemet skulle främja den allmänna funktionen. Avfallsnämnden som ska ordna en systematisk uppföljning av tömningen av hushållsavfall som fastighetsinnehavaren ordnar kan och bör av de privata aktörerna få uppgifterna om varifrån avfallet hämtas och inte hämtas (den privata aktören bör då uppge till avfallsnämnden orsaken varför de slutat hämta från viss tidigare kund)

Systemet som baseras på privata företags verksamhet stöder inte utvecklingen av avfallshantering i regionen.

Kommentar till ovanstående slutsats: En mindre lokal privat aktör kan säkert lika bra som en stor multinationell aktör som upphandlats kommunalt, utveckla avfallshandringen i samråd och enligt sina kunders önskemål som han till största delen känner personligen. Den stora multinationella aktören tar kanske in chaufförer från andra länder som inte är så bra på svenska/finska vilket gör att kommunikationen mellan kund/transportör blir lidande. Ytterligare en sak att tänka på är var den lilla privata aktören och den stora multinationella aktören betalar skatt, i Finland eller i något skatteparadis?

Konsekvenserna av det system som används kan inte heller som helhet anses vara positiva för hushållens ställning eller myndigheternas verksamhet. Systemets konsekvenser för företagen beror på om företaget verkar inom området eller vill komma till området.

Kommentar till ovanstående slutsats:

Detta är nog ett påstående med modifikation, kan inte vara någon stor skillnad om fastighetsägaren beställt avfallstransporten av en liten privat aktör eller om avfallstransporten upphandlats kommunalt.

Beredning: Ulf Granås, ulf.granas@korsnas.fi, tel. 06-3479130

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
				

KORSNÄS KOMMUN

Organ

Sammanträdesdatum

Blad

Tekniska nämnden

7.2.2018

15

Tekn.chefens förslag:

Tekniska nämnden ger följande utlåtande:

I utredningen framkommer att hushållen är mycket nöjda med nuvarande transportsystem. Nämnden anser därför att det är det bästa fungerande avfallstransportsystem och borde inte ändras.

Att på området finns områden som inte ordnat avfallstransporttjänster och t.o.m. saknas borde utredas på annat sätt än att byta ett bra fungerande avfallstransportsystem. I utredningen har man ej kunnat utreda orsakerna vilket nämnden anser borde göras innan man hänvisar till att avfallslagen § 37 inte följs.

På de flesta områdena inom verksamhetsområdet finns flera avfallstransportörer, det är endast på Korsnäsområdet det finns en avfallstransportör, tidigare fanns det två. Det finns inget hinder att andra avfallstransportörer påbörjar avfallstransport på Korsnäsområdet, vilket då inte kan anses diskriminerande.

De uppgifter som erhållits kring tömningsintervall och att inte avfallsföreskrifterna följs kan nog utredas på annat sätt än att byta ett bra fungerande avfallstransportsystem.

Varför skulle ett kommunalt upphandlat system garantera täckningsgraden om man inte har koll på orsakerna?

Om man på avfallsnämndens område skall gå in för ett kommunalt upphandlat system så måste även kundernas avgifter harmoniseras på hela området, d.v.s. samma avgift för alla oberoende av system.

Tekniska nämnden anser att oavsett avfallstransportsystem så skall avfallslagen § 37 följas.

TN § 23 Beslut:

Godkändes enhälligt. Denna paragraf justerades omedelbart.

.....

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
				



15.02.2018

Vaasan kaupunki /
Vaasan seudun jätelautakunta
Vaasanpuistikko 10
65101 Vaasa

Viite: Lausuntopyyntönnö 12.12.2017

Lausunto lisäselvitysten tarpeesta jätteenkuljetusjärjestelmästä päättämiseksi ja ELY-keskuksen kehoitus

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Katsoo, että Vaasan seudun jätelautakunnalla on käytettävissään riittävät selvitykset ja tiedot päätöksenteon perusteeksi päätettäessä alueen jätteenkuljetusjärjestelmää. ELY-keskus huomauttaa, että kiinteistöjen liittymisaste järjestettyyn jätteenkuljetusjärjestelmään ei ole sellainen olennainen tieto, jota tarvitaan päätettäessä jätteenkuljetusjärjestelmästä.

Vaasan seudun jätelautakunnan olisi tullut tehdä päätös 11.11.2012 mennessä alueen jätteenkuljetusjärjestelmästä.

ELY-keskus huomauttaa, että tilanne on laitton ja laitton tilanne on jatkunut huomattavan pitkään.

Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen ja aikataulu uuden jätelain (646/2011) mukaan

Vaasan seudun jätelautakunnan sekajätteen kuljetus on perustunut sopimusperusteiseen jätteenkuljetukseen (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus). Uuden jätelain (646/2011) siirtymäsäännöksissä on edellytetty, että kunnan, jossa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus lain (646/2011) voimaan tullessa hoidetaan sopimusperusteisena jätteenkuljetuksen, on tarkastettava jätteenkuljetuksen järjestämistä jätelain 37 §:n i momentissa säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella ja tehtävä asiassa päätös viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli 11.11.2011 mennessä. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus kehottaa Vaasan seudun jätelautakuntaa tekemään asiassa hallintolain mukaisen valituskelpoisen päätöksen viimeistään 15.5.2018 mennessä.

Tämä lausunto on allekirjoitettu sähköisesti.

Ryhmäpäällikkö

Marketta Kujala

Ylitarkastaja

Leila Jälkö

Tämä asiakirja EPOELY/1468/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1468/2015 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Jälkö Leila 15.02.2018 16:12

Ratkaisija Kujala Marketta 15.02.2018 16:13



Dnro KOMU/2456/11.01.00/2017

§ 31 Lausunto ehdotuksesta Vaasan seudun jätelautakunnan toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmäksi

Kunnanhallitus	§ 31	12.2.2018
Yhdyskuntarakentamisen lautakunta	§ 14	31.1.2018

Tekninen johtaja Ben Antell:

Puh. 06 327 7199, ben.antell@mustasaari.fi

Vaasan seudun jätelautakunta pyytää kunnan lausuntoa toiminta-alueen jätteenkuljetusjärjestelmää koskevasta päätöksestään 12.12.2017 § 24. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 15.2.2018. Erityisesti jätelautakunta toivoo, että lausunnossa otetaan kantaa

- nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän toimivuuteen suhteessa jätelain 35. ja 37. §:ään sekä Kuntaliiton yleiskirjeen 5/80/2013 tarkistuslistaan
- siihen, miten nykyinen järjestelmä voisi toimia tulevaisuudessa suhteessa jätelain 35. ja 37. §:ään.

Jätelautakunta toteaa päätöksessään, että tähän saakka tehdyn työn ja seudun jätehuollon eri osapuolilta saadun palautteen perusteella kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus toimii hyvin. Asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä, jätteenkuljetusyritykset toimivat tehtävänsä mukaan, toiminta on kehittynyt odotusten mukaan ja mitään rikkomuksia suhteessa jätelain 35. §:n 2. momenttiin ja 37. §:ään ei ole tullut lautakunnan tietoon.

Jätelautakunnan lähtökohtana on näin ollen, että kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus jatkuu seudulla.

Koska laki ja toiminnan kehittäminen edellyttävät, että kuljetusjärjestelmästä on olemassa selvä päätös tuleville vuosille, lautakunnan on tehtävä myös muodollinen päätös asiassa.

Teknisen johtajan Ben Antellin ehdotus:

Yhdyskuntarakentamisen lautakunta päättää antaa Vaasan seudun jätelautakunnalle seuraavan lausunnon:

- Mustasaari on maaseutukunta, jossa on asutusta ja toimitilarakennuksia sekä haja-asutusalueilla että tiiviimmin rakennetuissa kunnanosakeskuksissa. Loma-asuntojen määrä on suuri, ja kaavoittamattomilla alueilla asutus on usein hajanaista. Tämä merkitsee, että kiinteistökohtaisten jätehuoltoratkaisujen tarve on suurempi kuin taajamassa ja kaupunkiympäristössä. Kiinteistönhaltijat voivat tällä hetkellä löytää kiinteistölleen sopivan ratkaisun tai yhteisen ratkaisun muiden kiinteistönomistajien kanssa niin, että ympäristökuormitus vähenee ja että ratkaisu on yhdenmukainen jätelain 37. §:n kanssa.
- Jätteenkuljetusjärjestelmä on nykyisellään voitu järjestää sellaiseksi, että se vastaa kunnan rakennusjärjestystä ja ympäristönsuojelumääräyksiä. Jätteenkuljetukset ja kiinteistönhaltijoiden järjestämä tyhjennystapa on harvoin edellyttänyt kunnan viranomaisten toimenpiteitä jätelain vaatimusten täyttämisen varmistamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa kunnan on ollut pakko ryhtyä



- viranomaistoimenpiteisiin, kyse on useimmiten ollut tietoisesta ja rikollisesta toiminnasta, kun purkujätettä on dumpattu tai varastoitu ilman tarvittavia lupia.
- Kuntaliiton yleiskirjeen 5/80/2013 tarkistuslistalla olevista asioista jäteastioiden tyhjennysväli on se, mikä on aiheuttanut aiemmin eniten yhteydenottoja kuntaan ja minkä kiinteistönhaltijat ovat kokeneet epäselväksi. Kiinteistönhaltijoiden saama informaatio jätteidenkäsittelystä on parantunut huomattavasti viime vuosina, minkä ansiosta kiinteistökohtaisia ratkaisuja ei enää pidetä ongelmana. Kunnan mielestä jäteurakoitsijan, kiinteistönhaltijan ja valvontaviranomaisten välinen yhteydenpito on toiminut tyydyttävästi. Raportoinnissa ja seurannassa on aiemmin ollut puutteita, mutta ne on voitu korjata sitä mukaa kuin alalla ja toimijoiden kesken on sovittu toimintatavoista.
 - Jatkossa nykyinen järjestelmä toimii todennäköisesti lain edellyttämällä tavalla edellyttäen, että lainsäädäntöä tai muita määräyksiä ei muuteta merkittävästi.

Yhdyskuntarakentamisen lautakunnan päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kunnanjohtaja Rurik Ahlbergin ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä yhdyskuntarakentamisen lautakunnan esittämät näkökannat Mustasaaren kunnan lausuntona.

Kunnanhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Vaasan seudun jätelautakunnan päätös 12.12.2017 § 24



Otteen oikeaksi todistaa:
Mustasaarella 15.2.2018

Solveig Söderback
Kansliapäällikkö
Puh. 327 7151
solveig.soderback@mustasaari.fi



MUUTOKSENHAKUKIELTO

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.
Muutoksenhakukiellon peruste: Kuntalaki 136. §

Vaasan seudun jätelautakunta
Vaasan kaupunki
Vaasanpuistikko 10, PL 3
65101 Vaasa

Lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä 2018

Esitys

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät esittää että Vaasa seudun jätelautakunnan alueelle sopisi parhaiten kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä.

Asianosaisuus

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät edustaa jäsenistöönensä kuuluvia jätehuoltoyrityksiä. Jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksellä on merkittäviä vaikutuksia alueella toimivien jätehuoltoyritysten toimintaympäristöön sekä markkinarakenteeseen. Tämän vuoksi Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjien lausunto tulee ottaa huomioon päätöksen valmistelussa.

Taustaa

Jätteenkuljetus voidaan jätelain perusteella edelleen järjestää joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Kuljetusjärjestelmän valinnassa jätehuoltoviranomainen voi antaa painoarvoa niille teki-joille, joita se pitää alueellisesti tärkeinä näkökohtina. Jätelautakunnalla on mahdollisuus valita se kuljetusjärjestelmä, jota se pitää elinkeinopolitiikan, työllisyyden, kuntalaisten ja tehokkaan kuntatalouden näkökulmista perusteltuna. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen valinnalle on Rannikko-Pohjanmaalla vanhat perusteet. Sen voidaan osoittaa edistävän jätehuollon yleistä toimivuutta ja tukevan jätehuollon alueellista kehittämistä kuten laki edellyttää. Lain mukaan järjestelmän vaikutukset on arvioitava kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten

toimintaan. Jätteenkuljetuspalveluja on myös tarjolla lain edellyttämin ehdoin.

Perustelut jätelain ehtojen täyttymiselle kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetusjärjestelmässä Rannikko-Pohjanmaalla

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Saatavuus ja hinnoittelu

Rannikko-Pohjanmaan alueella jätteenkuljetuspalveluiden saatavuudessa kattavasti ja tasapuolisesti ei ole ongelmaa. Alueen jokaisessa kunnassa on mahdollista kilpailuttaa jätteenkuljetuspalvelut useamman palveluntarjoajan kesken. Erot hinnoissa johtuvat mm. kiinteistöjen sijainnista sekä asukkaan viitseliäisyydestä kilpailuttaa palvelu määräajoin. Kun asukas saa vapaasti kilpailuttaa jätteenkuljetuksensa, hän voi valita kalliimman vaihtoehdon, mikäli kokee palvelun laadun paremmaksi tai ei yksinkertaisesti halua ostaa palvelua tietyltä yritykseltä. Kilpailutus on myös mahdollista tehdä oma-aloitteisesti, mikäli ei ole tyytyväinen sen hetkiseen hintaan.

Tyhjennysvälit

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tyhjennykset pystytään suunnittelemaan joustavasti, tarveperusteisesti ja silti jätehuoltomääräysten mukaisesti. Reittien mahdollisimman tehokasta suunnittelua voidaan jo yritysten toiminnan kannalta pitää itsestänselvyytenä. Kiinteistön haltijan omaan valintaan perustuva malli mahdollistaa tyhjennysvälien määrittämisen tosiasiallisen tarpeen mukaan. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen avulla voidaan tehostaa kuljetuksia ottamalla samaan kuormaan yhdyskuntajätteen kanssa myös yritysten jätettä.

Jätehuollon kehittäminen

Jätehuollon kehittäminen on tehokkainta toimintaympäristössä, joka on yritysten kannalta ennakoitavassa. Kiinteistön haltijan järjestämä malli mahdollistaa liiketoiminnan ennakoitavuuden sekä innovaatioiden kehittämisen. Markkinoilla yritykset kilpailevat

jatkuvasti toistensa kanssa ja toimialan kehittämistäntressit ovat huomattavasti suuremmat kuin jäykässä keskusjohtoisessa, aika-ajoin toteutettavissa olevassa kilpailutuksessa.

Julkinen kilpailutus sulkee markkinatilanteen urakka-alueelta määrääjäksi ja luo siten suuremman epävarmuuden yritystoiminnan jatkuvuudelle kuin avoimeen markkinakilpailuun perustuva kiinteistökohtainen jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen saattaminen lainvoimaiseksi lisää yritysten investointihalukkuutta ja mahdollistaa pitkäjänteisten ja ympäristöystävällisen toiminnan kehittämisen eli uusien keräystapojen syntymisen.

Jätetoimiala on jo nyt kiinteä osa energiatoimialaa, minkä takia sille on taattava mahdollisuus kehittyä vapaan markkinatalouden ehdoin.

Ympäristökysymykset

Jätealan yritysten markkinaehtoinen vapaa kilpailu pakottaa kehittämään uusia ja tehokkaampia menetelmiä mm. kierrätykseen ja uusiokäyttöön. Mikäli jätteenkuljetus järjestetään kunnallisesti, ei yrityksillä ole määräaikaisten urakoiden vuoksi varmuutta toiminnan jatkuvuudesta, mikä vaikuttaa investointihalukkuuteen sekä uusien innovaatioiden syntymiseen.

Jätehuoltomääräykset

Lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toimijoille ovat samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Edelleen kuljetusjärjestelmästä riippumatta kuljetusyritysten on noudatettava jätehuoltomääräyksiä ja toimitettava jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.

Kotitalouksien asema

On tärkeää huomata, että kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuvassa mallissa yksityisen kuljetusyrityksen tarjoama kuljetuspalvelu kuuluu kuluttajansuojalainsäädännön piiriin, toisin kuin kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan malliin perustuvassa kuljetusjärjestelmässä jätteenhaltijalla on oikeus kuluttajansuojalain mukaisiin oikeuskeinoihin, joista tärkeimpänä mahdollisuus purkaa sopimus ja vaihtaa kuljetusyritystä

tilanteessa, missä jätehuollon palvelu ei vastaa sitä, mitä siltä säästösten perusteella edellytetään. Tätä mahdollisuutta jätteenhaltijalla ei ole kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuvassa mallissa.

Kiinteistön haltijan malliin perustuvassa järjestelmässä jätteenhaltija voi itsenäisesti valita kuljetusyrityksen eikä mikään taho pakota kiinteistön haltijaa jatkamaan sopimusta sellaisen kuljetusyrityksen kanssa, jonka hinnoitteluun tai palveluun tämä ei ole tyytyväinen. Kilpaillulla markkinalla hinnat on pidettävissä kurissa ja asukkaat saavat valita palvelunsa haluamaltaan yritykseltä.

Yritysten asema

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen malli johtaa urakka-alueilla markkinoiden sulkeutumiseen jopa useiksi vuosiksi kilpailutuksen jälkeen. Tämä merkitsee käytännössä jäteyritysten keskinäisen kilpailun heikkenemistä ja siirtymistä enimmillään muutaman vuoden mittaisiin sopimuksiin, joissa kaikki yritykset eivät pääse toimimaan markkinoilla. Kilpailutuksen voittanut yritys toimii alueella yksinoikeudella koko sopimuskauden ajan. Keskitettyjen kilpailutusten mallissa isoja kalustoinvestointeja edellyttävä yritystoiminta ei ole uusille yrityksille houkuttelevaa, sillä alalle pääsy on epävarmaa. Kilpailutuksen hävinneet pienet paikalliset yritykset eivät välttämättä pysty jatkamaan toimintaansa seuraavaan kilpailutukseen, vaan luopuvat liiketoiminnastaan korvaavan toiminnan puuttuessa ja irtisanovat kuljettajien työsuhteet. Määräaikaiset sopimukset eivät luo mahdollisuutta yritystoiminnan jatkuvuudelle ja myös yritysten työntekijät joutuvat todennäköisemmin määräaikaisiin työsuhteisiin. Myös mahdolliset kuljetusyritysten oheispalvelut loppuvat tämän myötä.

Kunnallisesti järjestetty jätteenkuljetus johtaa nopeasti tilanteeseen, jossa vain muutama suuri yritys kykenee toimimaan määräaikaisten sopimusten luomassa epävarmuudessa. Pienet jätealan yritykset ovat vaarassa hävitä kokonaan ja myös työntekijöillä on uhka jäädä työttömäksi aina sopimuskausien vaihtuessa. Kunnallisesti järjestetty jätteenkuljetus johtaa epäterveeseen markkinatilanteeseen, jossa markkinoilla on vain harvoja toimijoita. Tilanteella on taipumus lopulta nostaa kustannuksia.

Jäteala kehittyy jatkuvasti ja yrityksillä on kilpailutilanteessa aidosti kannustimia kehittää uusia toimintatapoja sekä liiketoimintaa jätehuoltoon. Yritysten halu kehittää toimintaa johtaa ympäristö- ja kustannustehokkaampien menetelmien syntymiseen, mikä on yhteiskunnan etu niin työllisyysvaikutusten kuin ympäristökysymystenkin osalta. Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset ovat kokonaisuutena myönteisemmät

Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset ovat kokonaisuutena myönteisemmät

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus mahdollistaa asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioimisen jätteenkuljetuksessa. Jätteenkuljetusreitit optimoidaan mahdollisimman tehokkaaksi, jolloin myös jätekuljetusten kasvihuonepäästöt pidetään mahdollisimman pieninä.

Nykyinen sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä on kunta-laisten keskuudessa koettu toimivaksi ja monin tavoin joustavammaksi kuin kunnallisesti järjestetty. Kiinteistön haltijan järjestämässä mallissa yritykset kantavat toiminnan ehtoihin kohdistuvat velvoitteet.

Jätteenkuljetuksen järjestämistavan valinnassa on kyse kuntien yrittäjäystävällisyydestä sekä päätöksenteon yritysvaikutusten arvioinnista. Kuntien tulisi huomioida omassa toiminnassaan yritystoiminnan edellytykset ja edistää markkinoiden toimivuutta. Kunnallisesti järjestetty jätteenkuljetus vähentää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ja korvaa yksityistä yritystoimintaa kunnallisen osakeyhtiön palveluilla. Järjestelmä vaikeuttaa jätealan yritysten asemaa, kaventaa asukkaiden valinnanmahdollisuuksia ja estää asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaamman ympäristöteknologian ja toimintamallien kehittymistä.

Kiinteistön haltijan valinnanvapauteen nojaava järjestelmä on toimiva, asiakaslähtöinen ja joustava sekä jätelain mukaisesti toteutettu. Se lisää kaiken kokoisten yritysten kilpailua, elinvoimaisuutta ja markkinaehtoisuutta sekä edistää investointeja ja innovaatioita. Se myös tukee kokonaispalveluiden tarjontaa jätelautakunnan alueella, erityisesti haja-asutusalueiden tarpeet huomioon ottaen.

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät kannattaa kiinteistön haltijan järjestämää sopimusperusteista jätteenkuljetusmallia lähtökohtana jätteenkuljetuksen järjestämiselle koko jätehuollon yhteistoiminta-alueella.

Vaasassa 14.2.2018

Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät, hallitus



Heikki Hovi
Toimitusjohtaja